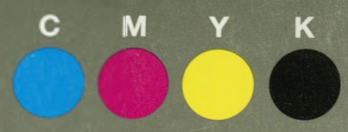

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

STRATEGIA ZWYCIĘSTWA

MATERIAŁY
DO STUDIOWANIA
DZIEŁA J. STALINA
„O WIELKIEJ WOJNIE
NARODOWEJ ZWIĄZKU
RADZIECKIEGO”

139

WYDAWNICTWO „PRASA WOJSKOWA”

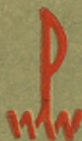
Colour Chart #13

STRATEGIA ZWYCIĘSTWA

MATERIAŁY
DO STUDIOWANIA
DZIEŁA J. STALINA
„O WIELKIEJ WOJNIE
NARODOWEJ ZWIĄZKU
RADZIECKIEGO”

139

WYDAWNICTWO „PRASA WOJSKOWA”

STRATEGIA
ZWYCIĘSTWA

PRACE SKŁADAJĄCE SIĘ NA TREŚĆ NINIEJSZEJ
KSIĄŻKI STANOWIĄ PRZEKŁAD ARTYKUŁÓW,
KTÓRE UKAZAŁY SIĘ W GAZECIE „KRASNAJA
ZWIEZDA“

STRATEGIA ZWYCIĘSTWA

PRACA ZBIOROWA

WYDAWNICTWO „PRASA WOJSKOWA“

3.

9(47)

OKŁADKĘ PROJEKTOWAŁ
KAZIMIERZ PODLASIECKI

15748/2

Wydawnictwo „Prasa Wojskowa“
Warszawa 1950 — Printed in Poland

Red. odp. mjr. Julian Lider.

Drukowano w nakładzie 10.000 egz.
Format A5 na pap. dzieł. 70 g. V kl.
Zakł. Graf. RSW „Prasa“ we Wroc-
ławiu. Nr zam. 547 (C-31/50). F.1.11031
Druk rozp. dn. 6.II.50 r. ukończ. dn.
15.II.50 r.

KSIĄŻKA, KTÓRA UCZY ZWYCIĘŻAĆ

Książka J. Stalina „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ należy do najwybitniejszych, klasycznych dzieł z zakresu nauki marksizmu-leninizmu.

W piątym radzieckim wydaniu tego wspaniałego dzieła * zawarte są wszystkie przemówienia Generalissimusa Stalina poczynając od historycznego przemówienia radiowego, wygłoszonego przez wielkiego wodza partii bolszewickiej i narodu radzieckiego 3 lipca 1941 r., a skończony na odezwie skierowanej do narodu radzieckiego w dniu zwycięstwa nad imperialistyczną Japonią — 2 września 1945 roku.

Zawarte w książce referaty Generalissimusa Stalina wygłoszone w rocznicę Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej, poszczególne przemówienia, odpowiedzi na pytania zagranicznych korespondentów oraz rozkazy wydane przez Stalina w dni świąt — 23 lutego, 1 maja i 7 listopada, są dokumentami o ogromnym znaczeniu. Przejawiła się w nich szczególnie wyraźnie potężna siła naukowego przewidywania Stalina i stalinowskiej analizy wypadków historyczno-społecznych. W nich uwypukliła się niewyczerpana, twórcza siła społecznego i państwowego ustroju radzieckiego, w nich przedstawiona jest bohaterska droga, którą przeszedł naród radziecki pod kierownictwem partii bolszewickiej w okresie świętej

---

* Wydanie w języku polskim (Wyd. MON Prasa Wojskowa, Warszawa 1949, str. 208) stanowi przekład własnie wg. pow. V wydania radzieckiego.

wojny wyzwolenczej przeciwko faszyzmowi — najbardziej zajadłemu wrogowi nie tylko kraju socjalizmu, ale całej ludzkości.

Książka „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ jest dziełem wewnątrznie zwartym i jednolitym. Ta praca ideologiczna, twórczo rozwijająca marksistowską naukę społeczną, stanowi dalszą rozbudowę zwycięskich idei leninizmu, które są zawarte w „Krótkim kursie historii WKP(b)“ i w historycznym referacie J. Stalina na XVIII zjeździe partyjnym. W książce Stalina została jeszcze szerzej rozwinięta teoria o radzieckim państwie socjalistycznym, o jego funkcjach i źródłach jego siły. W książce tej Generalissimus Stalin uogólnił doświadczenia państwa radzieckiego w warunkach wojny i wskazał drogę do dalszego wzmocnienia jego ekonomicznej i wojskowej potęgi.

W przemówieniach i rozkazach Stalina, składających się na książkę „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“, została rozwinięta radziecka nauka wojenna — stalinowska nauka zwycięzania. Zawierają one podstawowe zasady radzieckiej nauki wojennej i radzieckiej ideologii wojennej. To w pełnym tego słowa znaczeniu książka, która uczyła i uczy zwyciężać.

Książka J. Stalina od pierwszej do ostatniej strony przepojona jest głębokim przekonaniem o wyższości ustroju socjalistycznego nad ustrojem kapitalistycznym, głęboką wiarą w niewyczerpane siły żywotne radzieckich obywateli — płomiennych patriotów swej socjalistycznej Ojczyzny, w nieuniknione, całkowite rozgromienie niemiecko-faszystowskich najeźdźców.

W pierwszym swoim wystąpieniu w okresie wojny — w mowie wygłoszonej przez radio w dniu 3 lipca 1941 roku — Generalissimus Stalin uświadomił narodowi radzieckiemu cały ogrom niebezpieczeństwa, jaki zawisł nad Ojczyzną, rozwinął bojowy program

działania obywateli radzieckich w ogólnonarodowym dziele organizacji zwycięstwa nad wrogiem i przeprowadzając głęboką teoretyczną analizę rozwijających się wypadków wojennych genialnie przepowiedział przebieg i wynik wojny.

W oparciu o niezaprzeczalne fakty historyczne, potwierdzone doświadczeniami pierwszych walk na froncie radziecko-niemieckim, które wskazywały już wówczas na wielką siłę bohaterskiego oporu i przewagę moralną wojsk radzieckich, Generalissimus Stalin rozwił mit o „niezwyciężoności“ niemiecko-faszystowskiej armii. Generalissimus Stalin, podkreślając fakt rozbitcia przez Armię Czerwoną już w ciągu pierwszych dni wojny wielu wyborowych niemiecko-faszystowskich dywizji przepowiedział, że „hitlerowska armia faszystowska może także być rozgromiona, podobnie jak były rozgromione armie Napoleona i Wilhelma“.*

Generalissimus Stalin oświadczył 3 lipca 1941 roku: „Siły nasze są niezmierzone. Rozzuchwalony wróg wkrótce się o tym przekona“.** Te prorocze słowa wodza natchnęły cały naród radziecki, który pod kierownictwem partii bolszewickiej powstał do walki z faszystami niemieckimi.

Od pierwszego dnia wojna Związku Radzieckiego przeciwko niemiecko-faszystowskim zaborcom przybrała charakter rzeczywiście ogólnonarodowy. Generalissimus Stalin powiedział o niej: „To nie tylko wojna między dwiema armiami. Jest to zarazem wielka wojna całego narodu radzieckiego przeciwko niemieckim wojskom faszystowskim. Celem tej ogólnonarodowej wojny przeciwko ciemiężcom faszystowskim jest nie tylko usunięcie niebezpieczeństwa, które zawisło nad naszym krajem, ale i udzielenie pomocy wszystkim narodom Europy, jęczącym w jarzmie niemieckiego faszyzmu“***

Odpowiedzią na natchnione wezwanie Generalissimusa Stalina do przekształcenia walki z wrogiem w wojnę mającą na celu znisz-

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“, W-wa 1949 r. str. 6.

** Tamże — str. 12.

*** Tamże — str. 11.

czenie faszystowskich najeźdźców i wyzwolenie narodów Europy były bezprzykładne czyny obywateli radzieckich w walce na froncie i zapleczu oraz rozwój ruchu partyzanckiego.

W wypowiedziach zawartych w książce „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Generalissimus Stalin dał wyczerpujące i nadzwyczaj jasne określenie rozbójniczej treści faszyzmu, całkowicie zerwał z hitlerowców kłamliwą maskę, którą nałożyli nazywając siebie „narodowymi socjalistami“. Partia hitlerowców — mówił Generalissimus Stalin — to partia imperialistów, i to najbardziej drapieżnych i rozbójniczych imperialistów świata, to partia przeciwników swobód demokratycznych, partia reakcji średniowiecznej i pogromów.

W latach Wielkiej Wojny Narodowej książka Generalissimusa Stalina demaskując bezlitośnie hitlerowskich bandytów uczyla naród radziecki głęboko nienawidzić faszystowskich najeźdźców, którzy wiarołomnie wdarli się w granice Związku Radzieckiego. Obecnie to wspaniałe dzieło uczy nienawidzić śmiertelnych wrogów socjalistycznego państwa, uczy wszystkich obywateli radzieckich być czujnymi, trzymać broń w pogotowiu, demaskować knowania dzisiejszych spadkobierców Hitlera — imperialistycznych podżegaczy wojennych z obozu anglo-amerykańskiego.

Wielka Wojna Narodowa jasno wykazała gigantyczną, materialną i moralną potęgę narodu radzieckiego i jego armii. Pokreślając to Generalissimus Stalin w okresie wojny wykazywał, że tę wielką, niepokonaną siłę dał narodowi radzieckiemu i Armii Radzieckiej ustrój socjalistyczny zrodzony przez Rewolucję Październikową.

„Wojna obecna — mówił Generalissimus Stalin w 1943 roku — potwierdziła ze szczególną dobitnością znane słowa Lenina, że wojna jest wszechstronną próbą wszystkich materialnych i moralnych sił każdego narodu. Historia wojen uczy, że próbę wytrzymały tylko te państwa, które były silniejsze od przeciwnika pod względem rozwoju i organizacji gospodarki, pod względem doświadczenia, umiejętności i ducha bojowego swych wojsk, pod

względem hartu i jedności narodu przez cały czas trwania wojny. Takim właśnie państwem jest nasze państwo.**

Najważniejszymi czynnikami zwycięstw narodu radzieckiego w wojnie przeciwko faszystowskim zaborcom były: moralno-polityczna jedność społeczeństwa radzieckiego, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i płomienny patriotyzm radziecki, które w warunkach ustroju socjalistycznego stały się potężną siłą twórczą.

Wszechmocna, cudotwórcza siła jednego z najpotężniejszych źródeł zwycięstw Związku Radzieckiego została doskonale ujęta w klasycznym stalinowskim określeniu istoty radzieckiego patriotyzmu:

„Siła patriotyzmu radzieckiego polega na tym, że jego podstawą są nie przesady rasowe czy nacjonalistyczne, lecz głębokie oddanie i wierność narodu wobec swej Ojczyzny Radzieckiej, bratnia przyjaźń mas pracujących wszystkich narodów naszego kraju. Patriotyzm radziecki kojarzy harmonijnie tradycje narodowe i ogólne interesy żywotne całego ludu pracującego Związku Radzieckiego. Patriotyzm radziecki nie dzieli, lecz przeciwnie, zespała wszystkie narody i narodowości naszego kraju w jedną bratnią rodzinę.“**

Obywatele radzieccy nienawidząc z całego serca wrogów swojej Ojczyzny dawali tym samym wyraz głębokiej wierności i bezgranicznej miłości socjalistycznej Ojczyzny. Twórczy patriotyzm radziecki okazał się potężnym źródłem bohaterskich czynów narodu radzieckiego w czasie wojny.

Szlachetne ideały radzieckiego patriotyzmu, głębokie poczucie radzieckiej dumy patriotycznej są dzisiaj potężnym orężem w walce przeciwko wpływom szkodliwej ideologii burżuazyjnej, przeciwko zwyrodniałemu kosmopolityzmowi, przeciwko służalczej czołobitności przed burżuazyjną cudzoziemską i negacji historycznej wartości kultury bratnich narodów Związku Radzieckiego, a przede wszystkim wielkiego narodu rosyjskiego.

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“, W-wa 1949 r. str. 112.

** Tamże, str. 153.

Książka Generalissimusa Stalina daje naukowe objaśnienie przyczyn i uzasadnienie światowego znaczenia zwycięstwa Związku Radzieckiego nad hitlerowskimi Niemcami i imperialistyczną Japonią. Książka ta wskazuje na wielką rolę partii bolszewickiej jako kierowniczej siły państwa Radzieckiego, jako inspiratora, organizatora i kierownika ogólnonarodowej walki z faszystowskimi zaborcami, i uzasadnia bezsprzeczną przewagę radzieckiego ustroju społecznego i państwowego.

Równocześnie to wspaniałe dzieło ukazuje drogę przeobrażenia Armii Radzieckiej w najlepszą armię naszych czasów, rozporządzającą nowoczesnym sprzętem bojowym, doświadczonymi kadrami dowódców i wysokimi wartościami moralnymi.

Armia Radziecka — armia nowego typu, armia rzeczywiście ludowa, różni się zasadniczo od armii państw kapitalistycznych. Armia Radziecka prowadziła sprawiedliwą, wyzwolenczą wojnę przeciwko faszystowskim najeźdźcom; ona zawsze broniła i broni sprawiedliwej sprawy. To właśnie jest źródłem jej potężnej i niezwyciężonej siły.

★

★ ★

Książka Generalissimusa Stalina „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ jest cennym wkładem w marksistowsko-leninowską naukę o wojnie i armii; ta twórcza książka rozwinęła radziecką naukę wojenną.

Opracowana przez Generalissimusa Stalina teoria o stale działających czynnikach, które decydują o losie wojny, nie tylko podniosła na wyższy szczebel teorię wojny, ale stała się równocześnie radzieckim programem walki i zwycięstwa w Wojnie Narodowej.

Opracowana przez Generalissimusa Stalina teoria o stale działających czynnikach w genialny sposób wytłumaczyła znaczenie bezpośredniej, organicznej zależności przebiegu i wyniku wojny od charakteru i stopnia ekonomicznego i politycznego rozwoju państwa i jego ideologii, od stopnia przygotowania i dojrzałości jego kadr.

Rozkazy i przemówienia Generalissimusa Stalina, zawarte w jego książce o Wielkiej Wojnie Narodowej, uzbrajają kadry Armii Radzieckiej w przodującą radziecką naukę wojenną.

Książka Generalissimusa Stalina uczy, że pojęcie nauki wojennej jest pojęciem szerszym i bardziej wszechstronnym niż sztuka wojenna. Ażeby opanować naukę wojenną, należy prócz opanowania sztuki wojennej nauczyć się określać i uwzględniać ekonomiczne i moralne możliwości stron walczących.

W stalinowskich dokumentach z okresu Wojny Narodowej, mających ogromną teoretyczną wartość wojskową, mieści się zwarta nauka o pochodzeniu i charakterze współczesnych wojen, o zasadach strategii i taktyki, o czynnej obronie i o prawach przeciwnatarcia, o współdziałaniu i masowym użyciu na polu bitwy różnych rodzajów broni i bojowego sprzętu technicznego.

W rozkazach Generalissimusa Stalina, skierowanych do żołnierzy radzieckich, sformułowane są zadania, które musieli rozwiązywać dowódcy i żołnierze Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego, aby w Wojnie Narodowej osiągnąć zwycięstwo nad wrogiem. W chwili obecnej rozkazy stalinowskie w całej pełni zachowują swoje znaczenie. Uczą tego, co jest na wojnie nieodzowne, pokazują, co dzisiaj powinni robić radzieccy żołnierze, aby byli gotowi w każdej chwili do spełnienia swojego świętego obowiązku — obrony państwowych interesów Związku Radzieckiego.

W momencie największego natężenia drugiej wojny światowej, w 1943 roku, Generalissimus Stalin w swoim referacie, poświęconym 26 rocznicy Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej, określił zadania zagranicznej polityki ZSRR, po osiągnięciu zwycięstwa nad hitlerowskimi Niemcami. Jak wskazywał Generalissimus Stalin, zadania te polegają na odbudowie państw europejskich uwolnionych spod jarzma faszystowskiego i na zapewnieniu im pełnej niezależności, na pozostawieniu wyzwolonym narodom Europy prawa i możliwości własnej decyzji odnośnie swego ustroju państwowego, na surowym ukaraniu zbrodniarzy wojennych, na zaprowadzeniu w Europie takiego ładu, który uniemożliwiłby nową agresję

niemiecką, na stworzeniu stałej ekonomicznej, politycznej i kulturalnej współpracy narodów europejskich, opartej na wzajemnym zaufaniu i wzajemnej pomocy w celu odbudowy zniszczonej przez faszystowskich zaborców gospodarki i kultury.

Książka Generalissimusa Stalina wykazała niezwykle przekonująco znaczenie takiego faktu historycznego jak ten, że w czasie drugiej wojny światowej państwa demokratyczne, wchodzące w skład antyhitlerowskiej koalicji, zjednoczyło nie tylko dążenie do rozbicia faszyzmu, ale i pragnienie niedopuszczenia w przyszłości do odrodzenia się niemieckiego imperializmu.

„Wygrać wojnę z Niemcami — mówił Generalissimus Stalin — znaczy to spełnić wielką misję historyczną. Ale wygranie wojny nie oznacza jeszcze zapewnienia narodom trwałego pokoju i niezawodnego bezpieczeństwa w przyszłości. Zadanie polega nie tylko na tym, żeby wygrać wojnę, lecz również na tym, żeby uniemożliwić wszczęcie nowej agresji i nowej wojny, jeżeli nie na zawsze, to w każdym razie na długi okres czasu.“*

Te szlachetne dążenia, stanowiące podstawę radzieckiej polityki zagranicznej, która odpowiada interesom wszystkich narodów miłujących pokój, wyraziły się jasno w postanowieniach konferencji w Jałcie i Poczdamie oraz w zawartych na dwadzieścia lat układach przyjaźni i wzajemnej pomocy, podpisanych przez Związek Radziecki w roku 1942 z Anglią i w roku 1944 z Francją.

Organizacja Narodów Zjednoczonych, utworzona z inicjatywy członków przeciwhitlerowskiej koalicji, ma za zadanie przeciwstawić się stanowczo każdemu, kto wchodzi na drogę agresji i prowadzi politykę rozpętania nowej wojny.

W książce Generalissimusa Stalina znajduje się dobitne sformułowanie podstawowego warunku skuteczności działania międzynarodowej organizacji narodów:

„Czy można liczyć na to, że działania tej organizacji międzynarodowej będą w dostatecznej mierze skuteczne? Będą one skuteczne,

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 158.

jeżeli wielkie mocarstwa, które na swych barkach dźwigały główne brzemień wojny przeciw Niemcom hitlerowskim, będą również w przyszłości działały w duchu jedności i zgody. Działania te nie będą skuteczne, jeżeli ten niezbędny warunek zostanie naruszony.“*

Dzisiaj, jak wiadomo, koła rządzące USA i Wielkiej Brytanii prowadzą politykę agresji, politykę rozpętywania nowej wojny i wprost podcinają organizację Narodów Zjednoczonych, ponieważ ta międzynarodowa organizacja hamuje do pewnego stopnia imperialistycznych podżegaczy wojennych. Związek Radziecki realizując rozsądną stalinowską politykę walczy o powszechny, trwały pokój demokratyczny, przeciwko imperialistycznej agresji i przeciwko podżegaczom wojennym, walczy uporczywie z podrywaniem i rozbijaniem Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Książka Generalissimusa J. Stalina „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ stanowi potężny oręż w rękach partii i radzieckiego narodu w walce przeciwko wszystkim wrogom socjalizmu, przeciwko wszystkim imperialistycznym podżegaczom wojennym.

W latach Wojny Narodowej Kalinin mówił:

„Przemówienia Generalissimusa Stalina odgrywają wielką rolę i mają olbrzymie znaczenie. Jednoczą one wysiłki narodu, skierowują je w główny nurt Wielkiej Wojny Narodowej, napełniają je pragnieniem osiągnięcia zwycięstwa. Przyjęto nazywać je historycznymi, ale oczywiście nie tylko dlatego, że same przez się są one historyczne, jako dokumenty, lecz dlatego, że przez wpływ, jaki wywierają na masy ludowe, na armię — tworzą one historię.“

Książka Generalissimusa Stalina stanowi broń nie tylko obywateli radzieckich, lecz także i ludzi pracy całego świata w ich walce o wolność i niepodległość, o trwały, demokratyczny pokój. Dzieło to jest podręczną książką każdego żołnierza radzieckiego, która pomaga mu w opanowywaniu stalinowskiej nauki zwyciężania wroga.

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 160.

ŹRÓDŁA SIŁ MORALNYCH ARMII RADZIECKIEJ

Bezprzykładny duch, bezgraniczne masowe bohaterstwo, wykazane w ubiegłej wojnie przeciwko niemiecko-faszystowskiemu zaborcom i imperialistom japońskim przez Armię Radziecką, wywołały głęboki podziw całej postępowej ludności i zwierzęcą wściekłość międzynarodowej imperialistycznej reakcji.

Wśród „wyjaśnień“, udzielanych przez ideologów reakcyjnej, imperialistycznej burżuazji odnośnie tego tak nieprzyjemnego dla nich faktu, najbardziej rozpowszechnione jest twierdzenie, że duch moralny Armii Radzieckiej wynika z „wrodzonego odwiecznego męstwa rosyjskiego żołnierza“. W ten sposób ideolodzy imperializmu dążą do zatarcia podstawowej różnicy między Armią Radziecką a dawną armią carskiej Rosji, uwarunkowanej zasadniczą przeciwstawnością ustroju radzieckiego i ustroju burżuazyjno-obszarniczego dawnej Rosji.

W rzeczywistości, jak to zostało niezbicie uzasadnione naukowo przez Lenina i Stalina, źródłami sił moralnych Armii Radzieckiej są:

— radziecki ustrój społeczny i państwowy, powstały w Związku Radzieckim w wyniku Wielkiej Rewolucji Październikowej i potężne siły twórcze, które rozwinęły się w warunkach tego ustroju, a mianowicie moralno-polityczna jedność radzieckiego społeczeństwa, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i patriotyzm radziecki,

— słuszną politykę państwa radzieckiego, wyrażającą istotne interesy mas ludowych, nadająca sprawiedliwy charakter wszystkim wojnom, które prowadził kraj radziecki w ciągu całej historii istnienia władzy radzieckiej,

— szczególne właściwości Armii Radzieckiej, jako armii nowego typu, wynikające z radzieckiego ustroju społecznego i państwowego,

— rola partii bolszewickiej, jako organizatora i przywódcy duchowego Armii Radzieckiej.

„Ustrój socjalistyczny, zrodzony przez Rewolucję Październikową, dał naszemu narodowi i naszej armii wielką i nieprzewyższoną siłę.“*

Jeszcze przed socjalistyczną Rewolucją Październikową wielki Lenin wskazywał, że aby uczynić Rosję potężną, trzeba bezlitośnie „znieść wszystko, co przestarzałe, i odnowić, przerodzić Rosję“.**

Wielka Październikowa Rewolucja Socjalistyczna, dokonana pod kierownictwem partii Lenina-Stalina, stała się właśnie tą burzą, która do gruntu oczyściła, odnowiła Państwo Radzieckie, wyzwoliła je ze wszystkich podłości dawnego ustroju burżuazyjno-obszarniczego. W wyniku Rewolucji Październikowej i olbrzymich socjalnych przeobrażeń, które pociągnęła za sobą, Związek Radziecki przekształcił się w niesłychanie krótkim okresie czasu z zacofanego państwa rolniczego w mocarstwo przemysłowe. Pod kierunkiem partii bolszewickiej naród radziecki stworzył przodujący socjalistyczny przemysł i największą w świecie zmechanizowaną socjalistyczną gospodarkę rolną, które stały się najpotężniejszą bazą systemu obronnego Związku Radzieckiego. Zniszczono wyzyskujące klasy obszarników, kapitalistów, bogaczy wiejskich. Społeczeństwo radzieckie jest wzorem przyjaznej współpracy nowych, nieznanych w historii ludzkości, wolnych od wyzysku klas — robotników i chłopów oraz nowej, wywodzącej się z nich inteligencji.

Równocześnie ze zniesieniem wyzysku klasowego został także całkowicie zniesiony w warunkach ustroju socjalistycznego ucisk narodowy, została zlikwidowana nierówność polityczna narodów. Doko-

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 151.

** Lenin, „Dzieła“, tom XXI, str. 189 (wyd. ros.).

nano olbrzymiej pracy w kierunku zlikwidowania odziedziczonej po caracie gospodarczej i kulturalnej nierówności wśród narodów Związku Radzieckiego.

Radziecki ustroj socjalistyczny jest wcieleniem przodującej w świecie demokracji. Tylko w warunkach radzieckiego ustroju społecznego i państwowego można było po raz pierwszy w historii wciągnąć najszerze masy pracujących do stałego, a przy tym decydującego udziału w rządach państwem. Radziecki ustroj socjalistyczny zapewnia wszystkim pracującym wielkie prawa — prawo do pracy, prawo do odpoczynku, do oświaty, do zabezpieczenia na starość oraz na wypadek choroby i utraty zdolności do pracy.

Zwycięstwo socjalizmu w Związku Radzieckim zapewniło stały wzrost materialnego i kulturalnego dobrobytu mas pracujących.

Na bazie tych wszystkich zwycięstw socjalizmu w Związku Radzieckim, zwycięstw o światowym historycznym znaczeniu, rozwinęły się w radzieckim społeczeństwie takie siły twórcze, jak moralno-polityczna jedność narodu, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i radziecki patriotyzm.

Moralno-polityczna jedność radzieckiego społeczeństwa przejawia się w tym potężnym poparciu i niewzruszonym zaufaniu, które naród radziecki udziela polityce swego państwa, widząc w niej wyraz swych żywotnych interesów. Jedność ta wyraża się w zwartości narodu radzieckiego wokół swojej ukochanej partii bolszewickiej. W moralno-politycznej jedności narodu radzieckiego ucieleśniona jest jego bezgraniczna miłość do wielkiego wodza, nauczyciela i przyjaciela, Generalissimusa Stalina.

Przyjaźń narodów Związku Radzieckiego jest jednym z najbardziej oczywistych rezultatów i objawów tych olbrzymich przemian społeczno-gospodarczych, które dokonały się w Związku Radzieckim. Przyjaźń ta powstała i rozwinęła się w toku wspólnej budowy społeczeństwa socjalistycznego, w której wzięły czynny udział wszystkie narody radzieckiego państwa.

Doświadczenie życiowe przekonało ludzi pracy wszystkich narodów, zamieszkujących Związek Radziecki, że ich pomyślny rozwój

narodowy może odbywać się wyłącznie w warunkach ustroju socjalistycznego, w jedności i przyjaźni z wielkim narodem rosyjskim.

W warunkach ustroju radzieckiego powstał i rozwinął się nowy, nie znany w dziejach ludzkości typ patriotyzmu, który harmonijnie jednoczy w sobie narodowe tradycje ludowe i ogólnozyciowe interesy wszystkich ludzi pracy Związku Radzieckiego. Zasadniczą treścią radzieckiego patriotyzmu jest płomienna miłość obywateli radzieckich do swojej Ojczyzny, do swojego rządu, do partii bolszewickiej, do Generalissimusa Stalina.

Wielkie zdobycze radzieckiego ustroju społecznego i państwowego oraz organicznie powiązane z nimi siły twórcze radzieckiego społeczeństwa stanowią właśnie jedno z potężnych życiodajnych źródeł, nieustannie wzmacniających siły moralne Armii Radzieckiej. Naród radziecki, żołnierze Armii Radzieckiej głęboko uświadamiają sobie, że w warunkach władzy radzieckiej wielkie materialne, kulturalne i polityczne dobra rzeczywiście do nich należą, że posiadają własną socjalistyczną ojczyznę, której dobro, honor i pomyślność stawiają ponad wszystko.

Moralno-polityczna jedność społeczeństwa radzieckiego, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i patriotyzm radziecki znajdują najbardziej jaskrawe odbicie w Armii Radzieckiej. Żołnierze Armii Radzieckiej, scementowani niewzruszoną jednością moralno-polityczną i nierozzerwalną braterską przyjaźnią, są przepojeni gorącą miłością do swej socjalistycznej Ojczyzny, są pełni słusznej patriotycznej dumy z ogólnoswiatowych historycznych zdobyczy swego narodu. Wszystko to właśnie, w połączeniu ze zrozumieniem wielkiej przewagi radzieckiego ustroju społecznego i państwowego nad ustrojem kapitalistycznym, w połączeniu z głęboką wiarą w jego niezwykłe siły materialne i duchowe, wytwarza niezachwianą siłę moralną żołnierzy radzieckich w walce z wrogiem, wytwarza nieznanne w historii wojen ich masowe bohaterstwo, które tak wspaniale ujawniło się w latach Wielkiej Wojny Narodowej.

★

★

★

Drugim źródłem niewyczerpanych sił duchowych Armii Radzieckiej jest to, że jej żołnierze są świadomi słuszności polityki państwa radzieckiego i sprawiedliwości celów wojen, które prowadzi.

W pełnej zgodzie z wewnętrzną polityką, nastawioną na zwycięskie zbudowanie komunistycznego społeczeństwa, zasadniczym celem zagranicznej polityki Związku Radzieckiego jest zapewnienie mocnego i trwałego pokoju, który stanowi niezbędny warunek pomyślnego budownictwa komunizmu. Sama istota radzieckiego państwa socjalistycznego wyklucza dążenia do imperialistycznych zaborów i ujarzmiania innych narodów. Wojny prowadzone przez państwo radzieckie, będące kontynuacją jego słusznej polityki, miały na celu obronę Związku Radzieckiego przed napaściami wrogów, zabezpieczenie jego interesów państwowych, które są zgodne z istotnymi interesami ludzi pracy całego świata, z interesami wszystkich miłujących wolność narodów.

W rozkazie z 23 lutego 1942 r. Generalissimus Stalin wskazywał: „Żołnierz niemiecki nie wojuje dla celów wzniosłych i szlachetnych, które mogłyby w nim wzbudzić zapal i z których mógłby być dumny. Przeciwnie zaś, każdy żołnierz Armii Czerwonej może powiedzieć z dumą, że toczy wojnę sprawiedliwą i wyzwolenczą, wojnę o wolność i niepodległość swej ojczyzny. Armia Czerwona ma przed sobą szlachetny i wzniosły cel wojny, porywający ją do czynów walecznych. Tym właśnie tłumaczy się, że Wojna Narodowa rodzi u nas tysiące bohaterów i bohaterek, gotowych na śmierć w imię wolności swej ojczyzny.

W tym tkwi siła Armii Czerwonej.“*

Cały dalszy przebieg wypadków wojennych wspaniale potwierdził te Stalinowskie słowa. Żołnierze radzieccy, natchnieni sprawiedliwością i szlachetnością swoich celów wojennych, dokazywali na frontach Wielkiej Wojny Narodowej cudów masowego bohaterstwa.

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 39.

Armia Radziecka, jako wielka armia nowego typu, ma swoje charakterystyczne cechy. Wypływają one z natury radzieckiego ustroju społecznego i państwowego, a same stanowią z kolei życiodajne źródło sił moralnych Armii Radzieckiej.

W swojej historycznej mowie „O trzech cechach charakterystycznych Armii Czerwonej“ (1928 r.) Generalissimus Stalin powiedział: „...na czym polega siła, gdzie są źródła siły naszej Armii Czerwonej?“

Odpowiadając na to pytanie Generalissimus Stalin wskazał na trzy charakterystyczne cechy Armii Czerwonej. Pierwsza cecha charakterystyczna Armii Czerwonej polega na tym, że jest ona armią wyzwolonych robotników i chłopów, armią Rewolucji Październikowej, armią dyktatury proletariatu, armią wyzwolenia ludzi pracy i dlatego cały naród otacza ją miłością. Druga cecha charakterystyczna polega na tym, że jest to armia braterstwa narodów, armia obrony wolnych i niepodległych narodów Związku Radzieckiego. Wreszcie trzecia cecha charakterystyczna Armii Czerwonej polega na duchu internacjonalizmu, który przeniknął całą Armię Czerwoną, na tym, że wychowywana jest w duchu poważania innych narodów, w duchu miłości i szacunku do mas pracujących wszystkich krajów, w duchu utrzymania pokoju między państwami.

Znaczenie tych podstawowych cech charakterystycznych Armii Radzieckiej, jako potężnego źródła jej sił moralnych, szczególnie silnie ujawniło się w czasie wojny z niemiecko-faszystowskimi zaborcami i japońskimi imperialistami. Broniąc w tej wojnie wielkich zdobyczy socjalistycznych narodu radzieckiego, honoru, wolności i niepodległości socjalistycznej Ojczyzny, Armia Radziecka toczyła równocześnie bohaterską walkę o wyzwolenie narodów innych krajów spod jarzma faszystowskiego. Swoją ofiarną walką w latach Wielkiej Wojny Narodowej Armia Radziecka ocaliła światową cywilizację przed faszystowskimi zbrodniarzami.

Żołnierze Armii Radzieckiej wystąpili w tej wojnie jako głosiciele idei równouprawnienia wszystkich ras i narodowości, idei przyjaźni narodów, i zwyciężyli pod sztandarem tej szlachetnej ideologii.

Obecność w szeregu krajów Środkowej i Południowo-Wschodniej Europy tak potężnej siły socjalistycznego państwa Radzieckiego, jaką jest Armia Radziecka, pozwoliła narodom tych krajów wprowadzić u siebie władzę demokracji ludowej, dokonać najgłębszych rewolucyjnych przeobrażeń demokratycznych i wejść na drogę socjalistycznego budownictwa.

Jednak głównym źródłem niewyczerpanych sił moralnych Armii Radzieckiej, w którym łączą się wszystkie inne źródła, jest rola partii bolszewików i wielkiego Stalina, jako organizatorów Armii i jej przywódców duchowych.

Partia bolszewicka jest to, według wspomnianego określenia Lenina, „rozum, honor i sumienie naszej epoki“.* Partia Lenina-Stalina jest wcieleniem najwyższych zalet duchowych i bohaterskich tradycji narodu radzieckiego — jego odwagi, bezgranicznego męstwa, śmiałości, bystrości umysłu, niezłomności charakteru i gorącej, niewyczerpanej miłości do socjalistycznej Ojczyzny. Stąd pochodzi to szlachetne moralne oddziaływanie, które wywiera partia komunistyczna na cały naród radziecki i żołnierzy Armii Radzieckiej.

W wyniku tej olbrzymiej pracy ideowo-wychowawczej, którą partia bolszewicka nieustannie prowadziła wśród narodu, wyrósł w warunkach radzieckiego ustroju socjalistycznego nowy człowiek. Jego wspaniałe zalety w pełni ujawniły się w chwilach najcięższej próby — w okresie Wielkiej Wojny Narodowej.

Będąc twórcą i organizatorem Sił Zbrojnych państwa radzieckiego partia bolszewicka stanowi jednocześnie wielką siłę, która w ciągu całej historii istnienia Armii Radzieckiej cementowała jej szeregi swoją pracą ideowo-wychowawczą. Wychowywała ona stale żołnierzy radzieckich w duchu wielkich idei marksizmu-leninizmu, w duchu gorącego patriotyzmu radzieckiego, zaszczebiała im poczucie patriotycznej i żołnierskiej dumy.

---

* Lenin — „Dzieła“, tom XXI, 3 wydanie radzieckie, str. 95.

Generalissimus Stalin mówi:

„W dobie Wojny Narodowej partia nasza stała się duszą i organizatorem ogólnonarodowej walki przeciwko zaborcom faszystowskim. Organizacyjna praca partii zjednoczyła i skierowała ku wspólnemu celowi wszystkie wysiłki obywateli radzieckich i podporządkowała wszystkie nasze siły i środki sprawie rozgromienia wroga. W okresie wojny partia zespoliła się jeszcze bardziej z narodem, związała się jeszcze ściślej z szerokimi masami ludu pracującego.

W tym tkwi źródło siły naszego państwa.“*

Partia bolszewicka wyjaśniła żołnierzom radzieckim sens i cel wojny, wzbudziła w nich uczucie miłości Ojczyzny, wzmacniała ducha bojowego, zaszczepiała im nieustraszone męstwo i dyscyplinę.

Ta wielka duchowa i wychowawcza rola partii bolszewickiej stała się właśnie najważniejszym źródłem sił moralnych Armii Radzieckiej i jej historycznego zwycięstwa w Wielkiej Wojnie Narodowej.

Na czele walki partii i narodu o zwycięstwo nad niemiecko-faszystowskimi i japońskimi imperialistami stał genialny strateg rewolucji proletariackiej, największy wódz wszystkich czasów i narodów — Generalissimus Stalin. I to stało się najpotężniejszym źródłem wielkości ducha moralnego żołnierzy Armii Radzieckiej i całego narodu radzieckiego. Z imieniem Stalina wiążą się wszystkie światowo-historyczne zwycięstwa socjalizmu, odniesione przez naród radziecki. Imię Stalina stało się zwycięskim sztandarem walki narodu radzieckiego w Wielkiej Wojnie Narodowej. „Za Ojczyznę, za Stalina!“ — pod tym hasłem ludzie radzieccy walczyli i zwyciężyli wroga. Historyczne przemówienia i apele Generalissimusa Stalina znajdowały gorący oddźwięk w sercach milionów obywateli radzieckich, dawały natchnienie żołnierzom Armii Radzieckiej do bezprzykładnego bohaterstwa, uzbrajały ich w niezachwianą wiarę w niewątpliwe zwycięstwo nad wrogiem.

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“, Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 112.

Podobnie jak w latach pokojowego budownictwa Generalissimus Stalin rozwijał w czasie wojny w żołnierzach i dowódcach Armii Radzieckiej stanowczość i wytrwałość w dążeniu do celu, opanowanie i zimną krew w niepowodzeniach, trzeźwość w ocenie osiągniętych sukcesów.

„Jest naszym szczęściem — mówi wicepremier Mołotow — że w trudnych latach wojny Wielki Stalin, mądry i doświadczony wódz Związku Radzieckiego, wiódł naprzód żołnierzy Armii Czerwonej i naród radziecki. Z imieniem Generalissimusa Stalina przejdą do historii naszego kraju i do historii całego świata sławne zwycięstwa naszej armii.“

Kierowana i natchniona geniuszem Generalissimusa Stalina, zbrojna w jego wielką naukę zwyciężania Armia Radziecka rozgromiła hitlerowskich i japońskich imperialistów i tym samym dźwignęła jeszcze wyżej sławę i potęgę radzieckiego państwa socjalistycznego.

★

★   ★

Takie są podstawowe źródła, które stale wzmacniały siły moralne Armii Radzieckiej i zapewniały wszystkie jej światowe, historyczne zwycięstwa.

Te same życiodajne źródła zasilają obecnie, w czasie pokoju, siły moralne Armii Radzieckiej w jej walce o wszechstronne doskonalenie wyszkolenia bojowego i politycznego i dalsze wzmocnienie dyscypliny, o podniesienie gotowości bojowej i zdolności do obrony w każdej sytuacji interesów państwowych i honoru Związku Radzieckiego.

O STALE DZIAŁAJĄCYCH CZYNNIKACH, KTÓRE DECYDUJĄ O WYNIKU WOJNY

Podstawowym problemem nauki wojennej jest zagadnienie czynników, które decydują o wyniku wojny.

Zadanie nauki wojennej polega, jak wiadomo, na tym, ażeby wytyczyć drogi i sposoby wiodące do osiągnięcia zwycięstwa przy możliwie najmniejszych stratach własnych i w możliwie najkrótszym okresie czasu. Nauka wojenna powinna dokładnie ustalić, które z różnorodnych czynników wpływających na wynik wojny są podstawowe i decydujące, a które — drugorzędne i pochodne.

Jedną z głównych wad burżuazyjnej nauki wojennej jest to, że ignoruje ona niektóre pierwszorzędnej wagi czynniki, które rozstrzygają o wyniku wojny. Ta organiczna wada burżuazyjnej nauki wojennej wynika z tego, że burżuazyjni teoretycy wojenni, nie mogą wyjść poza ciasne ramy ideologii klas wyzyskujących, nie znają istotnych praw historycznego rozwoju społecznego. Jednak zasadniczy błąd burżuazyjnej ideologii i nauki wojennej tkwi przede wszystkim w napastniczej, rabunkowej i awanturniczej polityce państw imperialistycznych, której podporządkowana jest burżuazyjna nauka wojenna.

Wiadomo, że „koryfeusze“ niemiecko-faszystowskiej nauki wojennej sprowadzili ją do fałszywej, awanturniczej doktryny wojny błyskawicznej („Blitzkrieg“), która wykluczała uznanie czynników gospodarczych i moralnych za podstawowe i decydujące, a hołdując idealizmowi wyolbrzymiała możliwości strategii i taktyki jako czynników zwycięstwa.

Ta reakcyjna jednostronność niemieckiej nauki wojennej tłumaczy się przede wszystkim tym, że niemiecko-faszystowscy agresorzy, przygotowując zbrodniczą, zaborczą wojnę przeciwko Związkowi Radzieckiemu, nie mogli liczyć na swoją przewagę gospodarczą czy moralno-polityczną, ponieważ gospodarcza potęga Związku Radzieckiego i moralne wartości armii nowego typu — Armii Radzieckiej — przewyższały znacznie gospodarcze i moralne możliwości hitlerowskich Niemiec i ich satelitów. Z tych powodów hitlerowcy liczyli tylko na swoją „sztukę wojenną“, stawiając skutek tego swą strategię i taktykę wobec zadań jawnie przekraczających ich własne możliwości i tym samym skazując swoją naukę wojenną na zupełne bankructwo.

Mimo że ubiegła wojna wykazała naocznie całe ubóstwo hitlerowskiej doktryny wojennej, amerykańscy i angielscy imperialiści oparowani szaleńczą ideą zdobycia panowania nad światem, zniszczenia Związku Radzieckiego i krajów demokracji ludowej, występują obecnie z „nową“ odmianą tej zbankrutowanej doktryny. Współczesną anglo-amerykańską naukę wojenną cechuje to samo, tak charakterystyczne dla niemieckiej doktryny wojennej, wyolbrzymione pojęcie o możliwościach sztuki wojennej i niedocenywanie znaczenia czynnika gospodarczego i moralno-politycznego. „Zasadniczy błąd niemieckich i w ogóle burżuazyjnych dowódców wojskowych — twierdzi minister Sił Zbrojnych ZSRR, marszałek Bułganin — polega na tym, że przesadnie zwiększają oni znaczenie planów wojennych i rozpatrują je w o d e r w a n i u od możliwości gospodarczych i moralnych, ograniczając się w najlepszym wypadku do uwzględniania potencjału wojennego danego kraju, podczas gdy chodzi o to, ażeby brać pod uwagę potencjał g o s p o d a r c z y i m o r a l n y.“

Ta antynaukowa, reakcyjna, burżuazyjna koncepcja jest naturalną konsekwencją wojennej ideologii i nauki, podporządkowanych awanturniczej i napastniczej polityce państw imperialistycznych.

Radzieckiej nauce wojennej obca jest tępa jednostronność, właściwa nauce burżuazyjnej. Jeszcze w okresie wojny domowej wielcy twórcy radzieckiej nauki wojennej, Lenin i Stalin, z niezwykłą teoretyczną wnikliwością uzasadnili rolę czynnika gospodarczego i moralno-politycznego w osiągnięciu zwycięstwa.

Podkreślając decydujące znaczenie zaplecza dla zwycięstw nad wrogiem Lenin pisał: „Do prawidłowego prowadzenia wojny niezbędne jest mocne i zorganizowane zaplecze. Najlepsze armia, najbardziej oddani sprawie demokracji ludzie zostaną natychmiast zniszczeni przez przeciwnika, jeżeli nie będą dostatecznie uzbrojeni, zaopatrzeni w żywność i wyszkoleni“.*

Z drugiej strony Lenin i Stalin widzieli w wysokiej sile moralnej i świadomości politycznej żołnierzy Armii Czerwonej jedno z potężnych źródeł jej zwycięstw w latach wojny domowej.

Równocześnie Lenin i Stalin zawsze podkreślali, jak ogromne znaczenie posiada opanowanie sztuki wojennej i wojennej techniki dla osiągnięcia zwycięstwa nad wrogiem. Wielcy założyciele i wodzowie partii bolszewickiej od pierwszych dni stworzenia Armii Czerwonej stale uczyli jej żołnierzy i dowódców, że jest rzeczą konieczną opanować wszystkie formy, sposoby i zasady prowadzenia wojny oraz znajomość wszystkich rodzajów broni. Z właściwą mu genialną przenikliwością Lenin twierdził jeszcze w roku 1915, że „klasa wyzyskiwana, która nie dąży do posiadania broni, do umiejętności jej użycia i do poznania rzemiosła wojennego, byłaby klasą lokajów“.**

Radziecka nauka wojenna jest rzeczywiście przodującą nauką, będącą odpowiednikiem najbardziej postępowego w historii ustroju społecznego — radzieckiego ustroju socjalistycznego. Granitowym fundamentem teoretycznym radzieckiej nauki wojennej jest jedynie prawdziwy światopogląd — marksizm-leninizm, a w szczególności dialektyczny i historyczny materializm. Charakter i treść radzieckiej

* „Dziela“ — tom XXII, str. 304, wyd. radz.

** „Prawda“ z dnia 21. 1. 1949 r.

nauki wojennej określone są przede wszystkim polityką partii Lenina i Stalina, będącej podstawą życiową ustroju radzieckiego.

Radzieckiemu państwu socjalistycznemu obca jest polityka imperialistycznych zaborów i ciemnienia innych narodów. Radzieckie Siły Zbrojne na przestrzeni całej swojej historii prowadziły tylko sprawiedliwe wojny w obronie wolności i niezawisłości narodu radzieckiego i jego wielkich zdobyczy socjalistycznych. I to zawsze dawało Armii Radzieckiej przewagę moralną nad armiami wrogów.

Państwo radzieckie dysponuje również potężnym potencjałem ekonomicznym. W wyniku gruntownych przemian socjalistycznych, zrealizowanych pod kierownictwem partii Lenina-Stalina, kraj radziecki posiada wysoko rozwinięty przemysł socjalistyczny i największe w świecie zmechanizowane rolnictwo, które, jak to jaskrawo wykazała Wielka Wojna Narodowa, tworzą niezawodną materialno-techniczną bazę zabezpieczenia Armii Radzieckiej we wszystko, co jest niezbędne dla zwycięskiej walki z wrogiem.

Radziecka ideologia wojenna, oparta na wszechstronnej wyższości ustroju radzieckiego, jest jedyną naukową ideologią wojenną czasów współczesnych. Imperializm jest przeszkodą w rozwoju prawdziwie naukowej myśli wojennej, zaś państwo socjalistyczne jest jedyną podstawą, na której może istnieć i rozwijać się w naszych czasach naprawdę naukowa teoria wojenna.

★

★ ★

W swoim historycznym rozkazie Nr 55 z dnia 23 lutego 1942 roku Generalissimus Stalin sformułował doniosłą tezę o stale działających czynnikach w czasie wojny i wskazał, że czynnikami tymi są: zwartość zaplecza, duch moralny armii, ilość i jakość dywizji, uzbrojenie armii oraz zdolności organizacyjne jej dowódców.

„Teza stalinowska o znaczeniu stałych czynników wojny jako czynników decydujących była dalszym twórczym rozwinięciem nauki marksistowsko-leninowskiej o wojnie, o bezpośrednim, orga-

nicznym związku między przebiegiem i wynikiem wojny a stopniem i charakterem ekonomicznego i politycznego rozwoju państwa i jego ideologią oraz stopniem przygotowania i dojrzałości jego kadr.“*

Genialne twierdzenie Generalissimusa Stalina o stale działających czynnikach jest skoncentrowanym ujęciem całej istoty radzieckiej nauki wojennej. Twierdzenie to obejmuje wszystkie najważniejsze problemy radzieckiej nauki wojennej, tj. zagadnienie potencjału gospodarczego, moralno-politycznego oraz wojennego, i ujawnia istniejącą między nimi organiczną współzależność.

Zagadnienie potencjału gospodarczego, a więc możliwości gospodarczych walczących stron, stanowiące jeden z najważniejszych rozdziałów nauki wojennej, w stalinowskim sformułowaniu o stale działających czynnikach znajduje swój wyraz przede wszystkim w zwartości zaplecza, ilości i jakości dywizji oraz uzbrojenia armii.

Zagadnienie moralno-politycznego potencjału, stanowiące drugi najważniejszy rozdział radzieckiej nauki wojennej, znalazło swój wyraz przede wszystkim w czynnikach zwartości zaplecza, siły moralnej armii, ilości i jakości dywizji.

Wreszcie właściwa sztuka wojenna, to jest taktyka, sztuka operacyjna i strategia, czyli zagadnienia związane ze sposobami prowadzenia wojny i działań bojowych, znalazły swój wyraz w czynnikach ilości i jakości dywizji, uzbrojenia armii, a przede wszystkim w czynniku — „organizacyjne zdolności dowódców“.

W ten sposób stalinowskie twierdzenie o stale działających czynnikach decydujących o wyniku wojny, stanowiące wszechstronne ujęcie radzieckiej nauki wojennej, mieści w sobie nie tylko zagadnienia czynników gospodarczych i moralno-politycznych, lecz również zagadnienia sztuki wojennej, sformułowane jako „organizacyjne zdolności dowódców“.

Sformułowanie to nie dopuszcza „czystej“ sztuki wojennej „klasycznych“ zasad wojennej nauki, przewiduje natomiast z gruntu

---

* „Józef Stalin — krótki życiorys“ — Wyd. „Książka i Wiedza“ 1949 r. str. 189 — 190.

nową sztukę wojenną, zrodzoną we współczesnych wojnach. Sztuka ta, jak wiadomo, nie ogranicza się tylko do opracowania planu bitwy lub planu operacji, lecz zawiera w sobie poza tym wiele innych elementów, związanych przede wszystkim z realizacją zamierzonych planów w szybko zmieniających się warunkach nowoczesnych działań bojowych (sztuka dowodzenia w bitwie lub w operacji, organizacja współdziałania itd.) wymagających od dowódców wielkich zdolności organizacyjnych.

Twierdzenie Generalissimusa Stalina o stale działających czynnikach, będące wyjściową zasadą teoretyczną radzieckiej nauki wojennej, jest równocześnie wynikiem, wnioskiem z dialektycznej stalinowskiej analizy doświadczeń wojennych maszynowego okresu wojen.

Doświadczenia te świadczą niezbicie, że we współczesnej nam epoce nie można wygrać wielkiej wojny licząc tylko na środki i możliwości sztuki wojennej, a nie dysponując silnym potencjałem gospodarczym i moralnym.

Wiadomo powszechnie, że w wielkiej wojnie współczesnej, w której biorą udział masowe, wielomilionowe armie i stosuje się olbrzymie ilości skomplikowanego sprzętu technicznego, niepomierne wzrosło znaczenie zaplecza. Przede wszystkim wzrosło znaczenie zasobów i możliwości ekonomicznych dla przebiegu i wyniku współczesnej wojny. Biorąc pod uwagę to doświadczenie stalinowska wojenna nauka twierdzi, że „posiadanie dobrych planów strategicznych i operacyjnych nie jest jeszcze wystarczające do wygrania wojny. Dla wygrania wojny jest rzeczą niezbędną, ażeby gospodarcze możliwości kraju zapewniły wykonanie tych planów, ażeby zapewnione było nie tylko zaopatrzenie sił zbrojnych, lecz również zaopatrzenie całej ludności kraju we wszystko, co jest im

potrzebne“.* Obecnie w epoce masowych armii jeszcze bardziej wzrosło ogromne znaczenie ducha moralnego, który wywierał potężny wpływ na przebieg wojen na przestrzeni całej historii.

„Nauka radziecka stoi na stanowisku, że nawet spełnienie tych dwóch warunków — posiadania dobrych planów wojennych i zabezpieczenia ich możliwościami gospodarczymi — może okazać się niedostateczne dla zwycięstwa nad wrogiem, jeżeli cele wojny nie będą sprzyjać utrzymaniu ducha moralnego narodu na wysokim poziomie w ciągu długiego okresu czasu. Zrozumiałe, że grabieżcze cele wojny nie mogą sprzyjać umocnieniu ducha moralnego narodu i armii i odwrotnie — cele wyzwolenicze całkowicie temu sprzyjają.“**

Z drugiej strony, w wojnach dwudziestego stulecia bynajmniej nie zmniejszyło się również i znaczenie właściwego czynnika wojskowego. Albowiem, bez względu na rolę, jaką odgrywają czynniki gospodarcze i moralne, czynnik „czysto“ wojskowy nigdy nie straci swego znaczenia, dopóki istnieją wojny, ponieważ przy jego pomocy realizuje się gospodarcze i moralne możliwości zwycięstwa. Ani wysoka siła moralna, ani potężna siła gospodarcza nie mogą same przez się doprowadzić do zwycięstwa i nie powodują wygrania wojny. „W historii państw, w historii krajów, w historii armii — uczy Generalissimus Stalin — bywały wypadki, gdy istniały wszelkie możliwości powodzenia, lecz możliwości te pozostawały nie wykorzystane, ponieważ kierownicy nie dostrzegali tych możliwości, nie potrafili ich wykorzystać i armie ponosiły klęskę.“*** Zadanie sztuki wojennej polega właśnie na tym, ażeby znaleźć najbardziej skuteczne metody i sposoby realizowania środkami orężnymi gospodarczych i moralno-politycznych możliwości kraju. Oto dlaczego Generalissimus Stalin, określając stale działające czynniki zwycię-

---

* N. Bułganin — „Trzydzieści lat radzieckich Sił Zbrojnych“, wyd. ros.

** Tamże.

*** J. Stalin „Zagadnienia Leninizmu“ 3 wyd. „Książka i Wiedza“, Warszawa 1949 r. str. 323.

stwa w wojnie, rozpatruje gospodarcze, moralne i „czysto“ wojskowe czynniki jako jedną całość organiczną.

Stalinowska nauka wojenna w jednakowym stopniu nie dopuszcza niedoceniań jak i przeceniań któregośkolwiek z tych czynników w stosunku do pozostałych.

Praktyka jest sprawdzianem prawdy — uczy materializm dialektyczny Marksa — Engelsa — Lenina — Stalina. Słuszność stalinowskiego twierdzenia o stale działających czynnikach decydujących o wyniku wojny została jeszcze raz i niezwykle mocno potwierdzona całym doświadczeniem Wielkiej Wojny Narodowej. Wojna ta wykazała przekonująco, że tylko ta nauka wojenna jest zwycięska, która całkowicie uwzględnia dominujące znaczenie dla współczesnej wojny czynnika gospodarczego i moralnego, a odrzucając równocześnie możliwość automatycznego zwycięstwa tylko przy pomocy obydwu tych czynników podkreśla pierwszorzędne znaczenie czynnika sztuki wojennej i uczy armię umiejętnie wykorzystywać wszystkie ukryte w nim możliwości.

Naród radziecki osiągnął historyczne zwycięstwo nad niemiecko-faszystowskimi i japońskimi imperialistami dlatego, że ogromna przewaga radzieckiego ustroju społecznego i państwowego oraz kierownicza działalność partii bolszewickiej zapewniły Związkowi Radzieckiemu zdecydowaną przewagę nad wrogiem. Wszystkie stale działające czynniki, od których zależy wynik wojny, kształtowały się korzystnie dla Związku Radzieckiego.

Powstałe w rezultacie zwycięskiej realizacji mądrej stalinowskiej polityki uprzemysłowienia kraju i kolektywizacji rolnictwa ogromne materialno-techniczne zasoby dla czynnej obrony państwa radzieckiego, zwycięstwo socjalizmu w mieście i na wsi, niewzruszona jedność moralno-polityczna narodu radzieckiego, jego gorący patriotyzm i przyjaźń narodów ZSRR — zapewniły ogromną przewagę zaplecza radzieckiego nad zapleczem hitlerowskich Niemiec.

Armia Radziecka wychowana w duchu wielkich idei marksizmu-leninizmu, przeniknięta świadomością o sprawiedliwości celów wojny przeciwko hitlerowskim zaborcom i japońskim imperialistom, nieporównanie przewyższała wroga zarówno swoim duchem moralnym jak i pod każdym innym względem. Przewaga liczbowa w niektórych rodzajach uzbrojenia — w czołgach i samolotach — którą hitlerowcy posiadali w pierwszym okresie wojny, została, jak wiadomo, szybko i całkowicie zlikwidowana dzięki ofiarnej pracy radzieckiego zaplecza, dzięki kierownictwu i przewodnictwemu duchowemu bolszewickiej partii i Wielkiego Stalina.

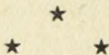
Radziecka sztuka wojenna bezsprzecznie przewyższała błędną strategię i szablonową taktykę wojsk niemiecko-faszystowskich.

Zwycięstwo narodu radzieckiego w Wielkiej Wojnie Narodowej — to triumf Stalinowskiej, zasadniczo nowej, powstałej w nowym państwie socjalistycznym nauki wojennej, której istota niezwykle silnie wyraża się w genialnym Stalinowskim twierdzeniu o stale działających czynnikach, decydujących o wyniku współczesnej wojny.

GOSPODARCZE PODSTAWY POTĘGI MILITARNEJ ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

Wielka Wojna Narodowa, zakończona światowym, historycznym zwycięstwem narodu radzieckiego, ujawniła wobec całego świata olbrzymią siłę i potęgę radzieckiego państwa socjalistycznego i jego bohaterskich Sił Zbrojnych.

Jednym z decydujących czynników określających niezwykłą potęgę militarną Związku Radzieckiego jest jego potężna socjalistyczna gospodarka, powstała pod kierownictwem partii bolszewickiej i Wielkiego Stalina. Zwycięstwo narodu radzieckiego w wojnie z niemiecko-faszystowskimi i japońskimi imperialistami było nie tylko zwycięstwem wojskowym i moralno-politycznym, lecz także zwycięstwem gospodarczym Związku Radzieckiego. Wojna dobitnie wykazała ogromną przewagę radzieckiej gospodarki socjalistycznej nad gospodarką państw kapitalistycznych. „...Podstawa ekonomiczna państwa radzieckiego — mówił Generalissimus Stalin — okazała się bez porównania bardziej żywotna niż ekonomika państw nieprzyjacielskich“.*

Współczesna wojna z jej masowymi armiami i skomplikowanym sprzętem technicznym stawia ogromne wymagania przed całą go-

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“, W-wa 1949 r. str. 151.

spodarką narodową i równocześnie wciąga z niepowstrzymaną siłą w swoją orbitę całą gospodarkę państwa. Dlatego jednym z najważniejszych wskaźników gotowości bojowej państwa i potęgi jego sił zbrojnych jest w naszych czasach poziom rozwoju przemysłu, transportu i rolnictwa oraz wielkość materialno-technicznych zasobów i sił roboczych.

Dla burżuazyjnej nauki wojennej, której rozwój wytycza awanturnicza polityka imperializmu, charakterystyczne jest wyolbrzymianie roli sztuki wojennej i niedocenywanie znaczenia potencjału gospodarczego i moralnego w czasie wojny. Była to jedna z głównych wad organicznych awanturniczej niemiecko-faszystowskiej doktryny wojennej, która poniosła haniebną klęskę. Ta sama właściwość charakteryzuje również naukę wojenną współczesnego amerykańskiego imperializmu.

Tylko radziecka nauka wojenna, opierająca się na niezachwianym teoretycznym fundamencie marksizmu-leninizmu i opracowana przez Generalissimusa Stalina, z niezbitą ścisłością wyjaśniła właściwe miejsce, jakie zajmuje potencjał ekonomiczny w systemie wszystkich innych czynników określających wynik wojny.

Wychodząc z twierdzenia Stalina o stale działających czynnikach decydujących o wyniku wojny radziecka nauka wojenna rozpatruje potencjał ekonomiczny w ścisłym związku z wszystkimi innymi czynnikami określającymi przebieg i wynik wojny.

„Poznać wojenną naukę — podkreśla w referacie swym Marszałek Związku Radzieckiego, Bułganin — „Trzydzieści lat Radzieckich Sił Zbrojnych“ — to znaczy poznać nie tylko sposoby prowadzenia wojny, tj. sztukę wojenną, lecz również znać i uwzględnić moralne i ekonomiczne możliwości swojego kraju jak i kraju przeciwnika.“

Jak uczy radziecka nauka wojenna, najważniejszym składowym elementem potencjału gospodarczego, który w maszynowej epoce wojen określa możliwości wojenne tego lub innego państwa, jest przemysł wytwarzający środki produkcji. Do tego należy zaliczyć przede wszystkim przemysł budowy maszyn, przemysł metalurgicz-

ny, opalowy, samochodowy, samochodowo-traktorowy, lotniczy, chemiczny oraz specjalny przemysł zbrojeniowy. Wszystkie te gałęzie przemysłu tworzą bazę materiałową dla zaopatrzenia sił zbrojnych w nowoczesne, skomplikowane bojowe środki techniczne.

Ogromną rolę we współczesnej wojnie odgrywa i taki element składowy potencjału gospodarczego jak transport, zwłaszcza kolejowy i samochodowy, od którego w znacznej mierze zależy stopień ruchliwości współczesnych armii, możliwości zaopatrywania frontu, łączność między poszczególnymi rejonami przemysłowymi oraz między frontem a zapleczem.

Na wojenno-gospodarcze możliwości państwa wywiera także znaczny wpływ rolnictwo. Od wielkości rolnictwa i jego zdolności produkcyjnej zależy zaopatrzenie armii i ludności w żywność, a przemysłu — w surowce.

Dla skuteczności działań bojowych sił zbrojnych niemałe znaczenie posiadają również zasoby surowca o znaczeniu strategicznym.

Wreszcie najważniejsze znaczenie przy określaniu siły potencjału gospodarczego przypada na rezerwy ludzkie, które można wykorzystać dla organizacji i rozbudowy armii oraz, co jest niemniej ważne, dla zabezpieczenia w siłę roboczą produkcji wojennej, rolnictwa, transportu i innych obsługujących je gałęzi gospodarki narodowej.

Im wyższy jest potencjał gospodarczy państwa, tym większy i dłuższy wysiłek wojenny może ono wykonać.

Partia bolszewicka i rząd radziecki zdając sobie doskonale sprawę, że potencjał gospodarczy jest materialną podstawą potęgi obronnej państwa, i licząc się ze stałym niebezpieczeństwem napaści imperialistycznej na Związek Radziecki, zwracali wyjątkową uwagę na wszechstronne wzmocnianie jego potencjału gospodarczego. Dzięki rozumnej i dalekowzrocznej polityce partii bolszewickiej, natchnionej geniuszem Lenina i Stalina, stworzono zawczasu w Związku Radzieckim wystarczające zasoby materialno-techniczne, niezbędne dla skutecznej czynnej obrony. „Partia wiedziała — mówi Generallissimus Stalin — że wojna zbliża się, że nie można obronić kraju

nie mając ciężkiego przemysłu, że trzeba jak najszybciej przystąpić do rozbudowy ciężkiego przemysłu, że opóźnienie w tej dziedzinie — oznacza klęskę.“

W czasie realizacji przedwojennych stalinowskich planów pięcioletnich Związek Radziecki przekształcił się z kraju rolniczego w przemysłowy, z państwa słabego pod względem gospodarczym i militarnym w mocarstwo o potężnej sile gospodarczej i wojskowej, dysponujące wszystkimi możliwościami niezbędnymi do zwycięskiego prowadzenia współczesnej wojny.

W roku 1940 Związek Radziecki wytwarzał prawie cztery razy więcej surówki, 4,5 raza więcej stali, 5,5 raza więcej węgla, 3,5 raza więcej ropy naftowej, o 17 milionów ton więcej ziarna, 3,5 raza więcej bawełny niż w roku 1913.

Posiadanie takiej bazy gospodarczej zabezpieczało masową produkcję urządzeń dla zakładów wytwórczych oraz uzbrojenia i wyekwipowania — dla armii.

W warunkach współczesnej wojny poziom potencjału gospodarczego i wojennego znajduje się w organicznej zależności od możliwości danego kraju wytwarzania własnymi siłami wszystkiego, co jest niezbędne w okresie wojny dla potrzeb armii i ludności.

Zwycięska realizacja stalinowskiej polityki socjalistycznego uprzemysłowienia kraju i kolektywizacji gospodarki rolniczej, umożliwiła Związkowi Radzieckiemu uniezależnienie się od importu z krajów kapitalistycznych. Związek Radziecki przystąpił do działań wojennych całkowicie niezależny od innych krajów pod względem techniczno-ekonomicznym. I to właśnie stało się jedną z najsilniejszych przesłanek zwycięstwa narodu radzieckiego i jego wspaniałych Sił Zbrojnych w Wielkiej Wojnie Narodowej.

★

★

★

Jednakowoż wysoki potencjał gospodarczy — to tylko możliwość zwycięstwa, to tylko jego niezbędny warunek. Ażeby możliwość zwycięstwa przekształcić w rzeczywistość, należy umiejętnie wykorzystać posiadane zasoby i możliwości i umiejętnie przekształcić je

w realne czynniki oddziaływające bezpośrednio na wynik wojny. „Zdarza się przecież, że zasobów jest dużo, jednakże są one zużywane tak niedorzecznie, że przewaga sprowadza się do zera. Rzecz jasna, że prócz zasobów konieczna jest jeszcze zdolność mobilizacji zasobów swych krajów i prawidłowego ich zużycia.“*

Pierwsza, a zwłaszcza druga wojna światowa dowiodła, że ekonomika jakiegokolwiek walczącego kraju, niezależnie od jej rozwoju, nie może zaspokoić potrzeb współczesnych sił zbrojnych i znieść próby długiej i wytężonej wojny, jeżeli państwo nie potrafi przedstawić swej gospodarki na tory wojenne i stworzyć w toku wojny zorganizowanej i szybko rozwijającej się gospodarki wojennej. Albowiem tylko w formie dostosowanej do potrzeb wojny materialno-techniczne zasoby kraju mogą być wykorzystane dla celów wojennych i przynieść pożądaný efekt. Tylko szybkie i zasadnicze przedstawienie ekonomiki na system wojenny umożliwia przekształcenie potencjonalnych zasobów kraju w realne czynniki zwycięstwa.

Jednak stworzenie gospodarki wojennej jest zadaniem niezwykle trudnym. Ażeby zaspokoić potrzeby wojny, przemysł wojenny powinien dysponować wielkimi ilościami metali, węgla kamiennego, ropy naftowej, rzadko spotykanych kolorowych metali, a przede wszystkim wykwalifikowanymi pracownikami przejmowanymi z innych gałęzi gospodarki. Dlatego, nie ograniczając się tylko do rozbudowy gałęzi przemysłu bezpośrednio zasilających wojsko, należy zapewnić systematyczny wzrost produkcji we wszystkich dziedzinach przemysłu ciężkiego. I tylko na bazie wzrostu całej ekonomiki w czasie wojny, a przede wszystkim ciężkiego przemysłu, można osiągnąć stały wzrost gospodarki wojennej. A to, poza posiadaniem potężnych zasobów materialnych, wymaga również zdolności ich mobilizowania i wyszukiwania dodatkowych źródeł produkcji oraz umiejętnego wykorzystywania całości dla

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. 66.

zwycięskiego zakończenia wojny. Możliwość zaś pełnego wykorzystania zasobów materialnych i całej gospodarki dla potrzeb wojny uzależniona jest od charakteru ustroju społecznego i państwowego i od charakteru ekonomiki danego państwa. Tylko radziecki ustrój socjalistyczny i radziecka socjalistyczna ekonomika całkowicie wytrzymały najcięższe próby tej wojny o niebywałym napięciu.

W wyniku okupacji przez hitlerowców szeregu najbogatszych terenów Związek Radziecki pozbawiony został w początkowym półtorarocznym okresie wojny 60 procent produkcji przemysłowej południowej części państwa i 40 procent obszaru zasiewów. Żadne inne, choćby nawet największe, państwo kapitalistyczne, gdyby znalazło się w takich warunkach, nie mogłoby wytrzymać podobnej próby i poniosłoby klęskę. Nie doszło do tego w radzieckim państwie socjalistycznym.

W bardzo krótkim czasie stworzono w Związku Radzieckim potężną gospodarkę wojenną, która wykazała ogromną przewagę nad gospodarką wojenną hitlerowskich Niemiec i ich satelitów.

W ciągu pierwszych trzech miesięcy wojny przeniesiono do wschodnich obszarów państwa ponad 1.360 zakładów przemysłowych. Na nowym miejscu zakłady te rozwinęły z niebywałą szybkością nieprzerwaną produkcję dla potrzeb frontu.

Socjalistyczna własność środków produkcji, planowy charakter radzieckiej ekonomiki, kierownicza rola partii bolszewickiej i państwa radzieckiego oraz ofiarna, bohaterska praca narodu radzieckiego umożliwiły Związkowi Radzieckiemu przestawienie w najkrótszym czasie całej gospodarki narodowej na system wojenny, pozwoliły na pełną mobilizację wszystkich zasobów kraju i wszystkich sił narodu dla osiągnięcia zwycięstwa. „Doświadczenie wojny uczy — wskazywał Generalissimus Stalin — że ustrój radziecki okazał się nie tylko najlepszą formą organizacji gospodarczego i kulturalnego rozwoju kraju w latach budownictwa pokojowego,

lecz również najlepszą formą mobilizacji wszystkich sił narodu przeciwko wrogowi w okresie wojny.“*

Szybki i stały rozwój potencjału gospodarczego Związku Radzieckiego stał się jednym z najważniejszych czynników, które spowodowały w toku wojny zasadniczą zmianę z układzie sił na korzyść Związku Radzieckiego. Dowodem tego jest wielkość produkcji uzbrojenia i wyekwipowania Związku Radzieckiego w zestawieniu z odpowiednią produkcją w Niemczech. W ciągu ostatnich trzech lat wojny przemysł radziecki wytwarzał rocznie ponad 30 tysięcy czołgów, dział pancernych i samochodów pancernych różnego typu, do 40 tys. samolotów oraz 120 tys. dział wszystkich kalibrów. W tym czasie w Niemczech w ciągu trzech ostatnich lat wojny wytwarzano rocznie około 26 tys. samolotów, około 87 tys. dział, a czołgów i samochodów pancernych o 1,5 — 2 razy mniej niż w Związku Radzieckim. Wiadomo, że na początku wojny przewaga liczebna samolotów, czołgów oraz niektórych innych rodzajów uzbrojenia i sprzętu technicznego była po stronie Niemiec. Jednak pod względem jakości uzbrojenie radzieckie nie tylko nie ustępowało niemieckiemu, lecz przewyższało je od początku do końca wojny. Stworzona pod kierownictwem partii Lenina — Stalina potężna gospodarka wojenna zapewniła nie tylko bieżące zaopatrywanie frontu w wystarczającą ilość uzbrojenia i amunicji, lecz umożliwiła także nagromadzenie niezbędnych zapasów.

Związek Radziecki mógł zapewnić systematyczny i szybki wzrost wojennej produkcji dzięki temu, że mimo strat radziecka ekonomika wojenna rozwijała się i wzrastała. Jaskrawym dowodem tego jest fakt, że jeszcze w czasie wojny, jednocześnie z zaopatrywaniem frontu, Związek Radziecki mógł przystąpić do realizacji nowego kapitalnego budownictwa — do odbudowy gospodarki na obszarach uwolnionych od hitlerowskich okupantów.

Historyczny dekret rządu radzieckiego „O bezzwłocznych środkach odbudowy gospodarki na obszarach uwolnionych spod niemie-

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 112 — 113.

kiej okupacji“, opracowany w roku 1943 według wytycznych Generalissimusa Stalina, został pomysłnie, a nawet z nadwyżką wykonany w ciągu 1943 r. i stworzył podwalinę dla obszernego programu odbudowy.

Generalissimus Stalin charakteryzując wielkie osiągnięcia radzieckiego zaplecza mówił: „Podobnie jak Armia Czerwona w długotrwałej i ciężkiej walce sam na sam odniosła zwycięstwo wojenne nad wojskami faszystowskimi, tak samo ludzie pracy w zapleczu radzieckim, w swojej walce sam na sam z Niemcami hitlerowskimi i ich współnikami odnieśli zwycięstwo ekonomiczne nad wrogiem.“*

Gospodarcze zwycięstwo narodu radzieckiego nad hitlerowskimi Niemcami stało się jedną z najważniejszych podstaw jego militarnego zwycięstwa. Znaczenie gospodarczego zwycięstwa osiągniętego przez Związek Radziecki nad faszystowskimi Niemcami polega na tym, że zwycięstwo to przesądzało wynik wojny na korzyść Związku Radzieckiego ujawniło całą siłę i potęgę socjalistycznej ekonomiki i jej najszersze możliwości oraz pokazało bezsprzeczną jej wyższość nad gospodarczym systemem kapitalizmu.

„...Gospodarcze zwycięstwo socjalizmu nad faszyzmem oznacza ujawnienie największej żywotności i postępowości radzieckiego ustroju socjalistycznego i jego wielkiej przyszłości. Chronić ten ustrój i rozwijać jego potężne siły wytwórcze — to święty obowiązek narodów Związku Radzieckiego.“**

Po zwycięskim zakończeniu wojny naród radziecki z olbrzymią energią twórczą podjął pracę nad odbudową i dalszym rozwojem gospodarki narodowej. Naród radziecki z partią bolszewicką na czele nie żałuje ani sił, ani pracy w walce o przedterminowe wykonanie stalinowskiego powojennego planu pięcioletniego.

* Tamże str. 115.

** N. Wozniesiński: „Wojenna ekonomika ZSRR w okresie Wojny Narodowej“ Wyd. „Prasa Wojskowa“.

Równocześnie ludzie radzieccy nie zapominają o tym, że kapitalistyczne okrażenie stwarza groźbę nowej napaści imperialistów na Związek Radziecki. Naród radziecki czujnie śledzi knowania amerykańskiego imperializmu, dążącego do narzucenia światu swojego panowania i uprawiającego politykę agresji i rozpętywania nowej wojny. Ludzie radzieccy, przepojeni gorącą miłością do swej socjalistycznej Ojczyzny, nieustannie wzmacniają jej potęgę.

Naród radziecki pod kierownictwem partii bolszewickiej osiągnął wyjątkowe sukcesy w okresie pierwszych trzech lat powojennego planu pięcioletniego. Sukcesy te doprowadziły już do podniesienia gospodarczego potencjału Związku Radzieckiego i wzmogły jeszcze bardziej jego obronność.

W swojej historycznej mowie, wygłoszonej w dniu 9 lutego 1946 r., Generalissimus Stalin rozwinął olbrzymi program rozbudowy gospodarki w okresie kilku najbliższych planów pięcioletnich. Generalissimus Stalin wskazał, że „musimy doprowadzić do tego, ażeby nasz przemysł mógł produkować rocznie do 50 mil. ton surówki, do 60 mil. ton stali, do 500 mil. ton węgla, do 60 mil. ton ropy naftowej“. Wykonanie tego ogromnego programu stalinowskiego podniesie gospodarczy potencjał Związku Radzieckiego do takiego poziomu, że Związek Radziecki zostanie zabezpieczony przed wszelkimi niespodziankami.

O ROLI CZYNNIKA MORALNEGO W CZASIE WOJNY

Zagadnienie znaczenia czynnika moralnego w czasie wojny jest jednym z aktualnych problemów współczesności.

Wojskowe autorytety państw kapitalistycznych okazały się bezsilne w znalezieniu słusznej drogi do naukowego rozwiązania tego zagadnienia. Rozpatrując wojsko jako samowystarczającą całość, oderwaną od gospodarczych i politycznych warunków życia społecznego, widzieli oni źródło wysokiego ducha moralnego w mechanicznym wyszkoleniu żołnierza, w musztrze i pałkarskiej dyscyplinie.

Burżuazyjni teoretycy wojskowi twierdzą, że wartości moralne na wojnie nie poddają się analizie i należą do nie dającej się zbadać dziedziny.

W burżuazyjnej nauce wojennej epoki imperializmu jeszcze bardziej zostały spaczony poglądy o roli elementu moralnego w czasie wojny.

Prawdziwie naukowe rozwiązanie zagadnienia roli czynnika moralnego w czasie wojny dali Lenin i Stalin i radziecka nauka wojenna. W oparciu o mocną podstawę teoretyczną marksizmu-leninizmu radziecka nauka wojenna wykryła siły kierujące wojną i wyznaczyła miejsce, które zajmuje wśród nich czynnik moralny.

Najlepszy wyraz dało temu genialne twierdzenie Generalissimusa Stalina o stale działających czynnikach decydujących o wyniku wojny.

Generalissimus Stalin uczy, że głównymi czynnikami decydującymi o przebiegu i wyniku wojny są: zwartość zaplecza, duch moralny armii, ilość i jakość dywizji, uzbrojenie armii oraz zdolności organizacyjne dowódców.

Generalissimus Stalin wskazuje, że w skomplikowanej współzależności szeregu czynników decydujących o wyniku wojny moralne siły narodu i armii posiadają znaczenie jednego z tych zasadniczych czynników, które bezwzględnie należy brać pod uwagę przy planowaniu wielkich operacji i całokształtu działań wojennych.

Genialne twierdzenie Generalissimusa Stalina o stale działających czynnikach w czasie wojny i o miejscu wśród nich czynnika moralnego jest jednym z najważniejszych założeń teoretycznych radzieckiej nauki wojennej.

Radziecka nauka wojenna obala reakcyjne, burżuazyjne teorie hołdujące rzekomej wszechmocy techniki i sprowadzające człowieka do roli czynnika podporządkowanego technice. Na wojnie nie zwycięża sama technika, lecz zwycięża człowiek uzbrojony w nowoczesne środki techniczne i w przodującą ideologię. „Technika bez ludzi, którzy opanowali technikę, jest martwa — mówi Generalissimus Stalin. — Technika, mając na czele ludzi, którzy opanowali technikę, może i musi dokonać cudów.“*

Różnorodna postawa armii i narodów wobec wojny znajduje swoje naukowe wyjaśnienie w nauce Lenina i Stalina o wojnach sprawiedliwych i niesprawiedliwych.

Wojny niesprawiedliwe, oparte na polityce zaborów i ujarzmiania obcych krajów i narodów, działają demoralizująco na świadomość narodu i zamieniają żołnierzy w bandę zawodowych grabieżców, pozbawionych wszelkich hamulców moralnych. Generalissimus Stalin wskazuje, że w armii prowadzącej wojnę niesprawiedliwą nie ma miejsca na gorące pragnienie zwycięstwa i entuzjazm, bez których zwycięstwo jest w ogóle niemożliwe. Grabieżcze cele wojny powodują, że pierwsze niepowodzenia wojenne nieuchronnie pocią-

* „Zagadnienia leninizmu“, „Książka“ Wyd. III str. 454.

gają za sobą wewnętrzne osłabienie wojska i państwa prowadzącego niesprawiedliwą wojnę.

Właśnie tak stało się z hordami hitlerowskimi, które prowadziły rozbójniczą wojnę przeciwko narodom miłującym wolność. „Już sam fakt — podkreśla Generalissimus Stalin — że w swej degradacji moralnej zaborcy niemieccy, zatraciwszy oblicze ludzkie, dawno stoczyli się do poziomu dzikich zwierząt — już sam ten fakt mówi o tym, że skazali się na nieuniknioną zagładę.“*

Zupełnie inny stan moralno-polityczny charakteryzuje wojsko i naród państwa prowadzącego wojnę sprawiedliwą, wojnę mającą na celu obronę kraju przed napadem z zewnątrz, okazanie pomocy innym narodom i uwolnienie ludzi pracy spod ucisku wyzyskiwaczy. Polityczne cele konsekwentnie sprawiedliwej wojny są niewyczerpanym źródłem wytrzymałości moralnej narodu na zapleczu i na froncie.

Prawdziwe znaczenie czynnika moralnego występuje na jaw w wojnach wyzwoleniczych, które Związek Radziecki prowadził w obronie swojej niepodległości.

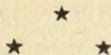
Żadna armia na świecie nie ma tak mocnych podstaw moralno-politycznych jak Armia Radziecka. Radzieckie Siły Zbrojne są widomym wyrazem historycznej przewagi nowego ustroju socjalistycznego, w którym rozwinęły się i okrzepły takie potężne siły twórcze, jak moralno-polityczna jedność społeczeństwa radzieckiego, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i twórczy patriotyzm radziecki. Armia Radziecka, stworzona i zorganizowana przez wielką partię Lenina — Stalina, została wychowana w duchu bezgranicznego poświęcenia dla ojczyzny, wiernej służby swemu narodowi i w duchu poszanowania praw innych narodów.

Wojny, które prowadziło państwo radzieckie, wynikały z jego słusznej, reprezentującej istotne interesy narodu polityki, miały charakter wyzwoleniczy i dlatego przekształcały się w walkę ogół-

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 25.

nonarodową. Albowiem obrona socjalistycznej Ojczyzny jest kwestią życia całego narodu radzieckiego, który uważa to za swój święty i największy moralny obowiązek.

Znaczenie czynnika moralnego w czasie wojny jako potężnej siły twórczej wystąpiło szczególnie wyraźnie w Wielkiej Wojnie Narodowej. Nigdy przedtem świat nie widział podobnego przykładu, kiedy to siły moralne narodu stały się tak potężną dźwignią zwycięstw wojennych.

„Należy przyznać — mówi W. Mołotow — że najważniejszą zdobyczą naszej rewolucji jest nowe oblicze duchowe i rozwój ideologiczny ludzi — radzieckich patriotów. Odnosi się to do wszystkich ludzi radzieckich zarówno w mieście jak i na wsi, tak do ludzi pracujących fizycznie jak i umysłowo. W tym zawarta jest ogromna zdobycz Rewolucji Październikowej mająca światowe, historyczne znaczenie.“ To nowe szlachetne oblicze radzieckiego obywatela najjaskrawiej wyraziło się w bezprzykładnej potędze ducha moralnego i w nie spotykanym w historii wojen masowym bohaterstwie, które wykazali ludzie radzieccy w wojnie z niemiecko-faszystowskimi i japońskimi imperialistami. W wojnie tej niezwykle silnie ujawniły się wyniki ideowo-politycznej pracy, którą od początku istnienia państwa radzieckiego partia Lenina — Stalina stale prowadziła wśród mas rozwijając w obywatelach szlachetne, bolszewickie cechy charakteru.

Radzieckie Siły Zbrojne przystąpiły do wojny w niekorzystnej dla nich sytuacji. Podjęły one cały ciężar niespodziewanego wiaromnego uderzenia faszystowskich Niemiec, wzmocnionych przez ich satelitów. Prawie cały przemysł Europy pracował na korzyść hitlerowskich Niemiec. W dodatku po upływie kilku miesięcy wojny w rękach niemieckich znalazły się najbogatsze obszary przemysłowe i rolnicze Związku Radzieckiego.

Był to krytyczny okres w życiu Związku Radzieckiego. Liczni „prorocy“ zagraniczni przepowiadali już rychłą zgubę Związku

Radzieckiego. I jeżeli Armia Radziecka zachowała w trudnych latach 1941—42 swoją siłę bojową i okazała zdolność rozwiązywania największych zadań strategicznych, to zdecydowała o tym przede wszystkim wielka siła moralna ludzi radzieckich, która scementowała naród i wojsko.

W trudnych dniach mówił Generalissimus Stalin: „Armia i naród nie upadły na duchu i mężnie zniosły wszystkie próby. Znalazły w sobie siły, by zatrzymać wroga i zadać mu cios odwetowy.“*

Wysoki poziom moralny wojsk radzieckich, będąc jednym z najważniejszych elementów ich zdolności bojowej, zdecydował o sukcesie Stalinowskiej strategii w obronie czynnej. Planowo wycofując się przed przeważającym liczebnie nieprzyjacielem wojska radzieckie rozwinęły ogromną aktywność. W krwawych bitwach obronnych wyczerpywały siły wroga, miażdżyły jego najlepsze dywizje, niszczyły jego żywą siłę i środki techniczne i obalały hitlerowskie plany „wojny błyskawicznej“.

Zawiodły przewidywania Hitlera, że zanim Związek Radziecki zdąży rozwinąć wszystkie swoje siły, uda mu się go rozbić.

W wielkich bitwach pierwszego okresu wojny powstawały mocne fundamenty zwycięstwa nad hitlerowskimi Niemcami.

Wiadomo, że Radzieckie Siły Zbrojne na początku wojny z hitlerowskimi Niemcami nie miały doświadczenia w prowadzeniu działań wojennych z zastosowaniem na wielką skalę współczesnych bojowych środków technicznych. Znaczenie wysokiego ducha moralnego żołnierzy radzieckich polegało właśnie na tym, że stał się on jednym z decydujących czynników, sprzyjających szybszemu przekształceniu Armii Radzieckiej w armię kadrową, nowoczesnie wyszkoloną.

W najtrudniejszych sytuacjach bojowych, w ogniu nieprzyjacielskim żołnierze Armii Radzieckiej, pełni głębokiego oddania i miłości swojej Ojczyzny, a palącej nienawiści do wroga, opanowywali sposoby i metody prowadzenia nowoczesnej walki. Szablonowej taktyce niemieckiej przeciwstawili nową Stalinowską taktykę manewrowania

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“, W-wa 1949 r. str. 103.

i nauczyli się bić wroga według wszelkich zasad nowoczesnej nauki wojennej. Tylko żołnierze socjalistycznego państwa, zbrojni w nowe, komunistyczne zasady moralności i wychowani przez partię Lenina — Stalina w duchu patriotyzmu radzieckiego, mogli rozwiązać tak skomplikowane zadania.

Radzieccy oficerowie i generałowie szybko zdobyli doświadczenie w prowadzeniu wielkich operacji przy użyciu najnowszych bojowych środków technicznych i prześcignęli w sztuce wojennej wychwalaną niemiecką generalicję.

Na początku wojny ze Związkiem Radzieckim wojsko niemieckie rozporządzało wielką przewagą liczebną w niektórych rodzajach bojowych środków technicznych — miało kilka razy więcej czołgów i samolotów. Jednak w ciągu wojny stosunek sił zmienił się również i pod tym względem. Ludzie radzieccy w poczuciu świadomości wielkiego obowiązku moralnego w stosunku do swojej umiłowanej socjalistycznej Ojczyzny rozwinęli pod kierownictwem partii Lenina — Stalina wytężoną, kipiącą pracę na zapleczu, ażeby przyjąć z pomocą frontowi, dokonując przy tym cudów prawdziwego bohaterstwa.

Niemniej wyraziście ujawniło się znaczenie sił moralnych narodu radzieckiego w bohaterskiej postawie obywateli radzieckich na tyłach nieprzyjaciela. Na terenach przejściowo okupowanych przez wojsko niemieckie obywatele radzieccy wszczęli czynną walkę przeciwko faszystowskiemu zaborcom. Natchniona przez partię bolszewicką partyzancka walka zbrojna była wyrazem ogromnych sił moralnych narodu radzieckiego i stała się jedną z przesłanek zapewniających zwycięstwo w Wielkiej Wojnie Narodowej.

Najbardziej jaskrawym wyrazem niewyczerpanych sił duchowych narodu radzieckiego, jego niezłomnej woli zwycięstwa stały się wspaniałe przykłady męstwa, bezgranicznej odwagi i bohaterstwa, wykazane przez obrońców miast-bohaterów — Leningradu, Stalingradu, Sewastopola, Odessy — oraz obrońców Moskwy i Tuły.

W ten sposób dzięki potęgowaniu się sił moralnych obywateli radzieckich, które zrodziły ofiarność wszystkich pracowników

zaplecza i masowe bohaterstwo wojska na froncie, została zlikwidowana początkowa przewaga wroga i stosunek sił zaczął w toku wojny zmieniać się na korzyść Radzieckich Sił Zbrojnych.

Armia Radziecka nagromadziwszy siły przeszła z czynnej obrony do natarcia na wroga.

W toku zwycięskiego natarcia duch moralny Armii Radzieckiej podniósł się jeszcze wyżej, co stało się jednym z decydujących warunków skutecznej realizacji zadań zwycięskiej strategii stalinowskiej. Strategiczny plan Stalina postawił przed Siłami Zbrojnymi zadanie całkowitego oczyszczenia ziemi radzieckiej z faszystowskiego plugastwa i ostatecznego zniszczenia w najkrótszym czasie wojennej maszyny hitlerowskich Niemiec. W tym celu trzeba było unicestwić plany hitlerowskiego dowództwa, obliczone na przedłużenie wojny, trzeba było rozbić obronną strategię armii niemieckiej, zniszczyć żywą siłę i środki techniczne wroga. Przy rozwiązywaniu tych wielkich zadań stalinowskiej strategii wyraźnie uwidoczniła się wielkość sił moralnych ludzi radzieckich.

W czasie ofensywy oddziały Armii Radzieckiej musiały pokonywać niesłychane trudności. Niemieccy zaborcy, skazani na zupełną klęskę, stawiali zaciekły opór. Drogę na zachód przegradzały szerokie przeszkody wodne, żelazobetonowe fortyfikacje i bagniste zalesione tereny. Jednak żadne przeszkody nie zdołały zatrzymać zwycięskiego marszu wojsk radzieckich.

O wspaniałej sile moralnej Armii Radzieckiej w walce o przezwyciężenie wszystkich przeszkód na drodze ku zwycięstwu świadczy niezłomne masowe bohaterstwo żołnierzy radzieckich, okazane w bitwach o sforsowanie tak potężnej linii wodnej jak Dniepr. Około dwóch tysięcy żołnierzy Armii Radzieckiej zostało zaszczyconych mianem Bohatera Związku Radzieckiego za wybitne czyny bohaterские przy forsowaniu Dniepru, a wiele tysięcy żołnierzy radzieckich zostało odznaczonych orderami i medalami.

Szlachetne pobudki moralne żołnierzy-patriotów, ich żelazna wola i stanowczość stworzyły warunki do dalszego wzrostu ofensywnej aktywności Armii Radzieckiej i stały się jedną z najważniejszych

przesłanek zwycięskiej realizacji Stalinowskiego planu rozbicia wroga.

W okresie Wojny Narodowej za szczególnie wybitne czyny bojowe 11.420 żołnierzy radzieckich otrzymało zaszczytne miano Bohatera Związku Radzieckiego, z czego 102 otrzymało to miano dwukrotnie. W ciągu wojny nadano miliony odznaczeń bojowych—orderów i medali Związku Radzieckiego. Wśród odznaczonych orderami i medalami za czyny bojowe znajdują się żołnierze wszystkich narodowości Związku Radzieckiego. Liczby te świadczą najlepiej o masowym bohaterstwie, które narody Związku Radzieckiego z wielkim narodem rosyjskim na czele wykazały w czasie wojny z niemiecko-faszystowskimi i japońskimi imperialistami.

W ten sposób Wielka Wojna Narodowa wyraźnie potwierdziła wielką siłę mobilizacyjną i organizacyjną, jaką posiada czynnik moralny w sprawiedliwej wojnie. Wielka Wojna Narodowa dowiodła, że nie można pokonać narodu, który zrzucił z siebie więzy kapitalizmu, zbudował socjalistyczne społeczeństwo i stworzył nową, socjalistyczną moralność.

Olbrzymie znaczenie czynnika moralnego w czasie wojny świadczy o konieczności dalszego umacniania stanu moralno-politycznego Armii Radzieckiej w obecnych warunkach, kiedy zadaniem żołnierzy Armii Radzieckiej jest ochrona pokojowej, twórczej pracy narodu radzieckiego i pełne zabezpieczenie interesów państwowych Związku Radzieckiego.

Należy stale pamiętać o mądrych wskazaniach Generalissimusa Stalina, że najważniejszym warunkiem zdolności bojowej Radzieckich Sił Zbrojnych, warunkiem dobrych rezultatów w szkoleniu i wychowaniu żołnierzy Armii Radzieckiej jest twarda dyscyplina wojskowa i ścisły porządek wojskowy, opierające się przede wszystkim na wysokim uświadomieniu politycznym żołnierzy. Dlatego pierwszym obowiązkiem dowódców, aparatu politycznego i organizacji partyjnych Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego musi być

wychowanie żołnierzy radzieckich w duchu gorącego patriotyzmu radzieckiego, narodowej i żołnierskiej dumy, w duchu świadomego wypełniania obowiązków wojskowych i w poczuciu wielkiej osobistej odpowiedzialności każdego żołnierza za sprawę obrony Ojczyzny.

Żołnierz-patriota, oddany wielkiemu dziełu partii Lenina - Stalina, uzbrojony w socjalistyczną ideologię i wiedzę stalinowskiej wojennej nauki — to niezawodny obrońca socjalistycznej Ojczyzny, kroczącej zwycięsko po drodze do komunizmu.

WIELKA SIŁA RADZIECKIEGO PATRIOTYZMU

W książce Generalissimusa Stalina „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ oprócz dalszego rozwinięcia wojennej nauki radzieckiej i nauki o państwie socjalistycznym zawarta jest głęboka analiza znaczenia radzieckiego patriotyzmu.

Twórczy patriotyzm radziecki okazał się jednym z najważniejszych warunków światowego, historycznego zwycięstwa radzieckiego narodu i jego Sił Zbrojnych w Wielkiej Wojnie Narodowej. Zostało to dobitnie wykazane w książce Generalissimusa Stalina.

„Siła patriotyzmu radzieckiego polega na tym, że jego podstawą są nie przesady rasowe czy nacjonalistyczne, lecz głębokie oddanie i wierność narodu wobec swojej Ojczyzny Radzieckiej, bratnia przyjaźń mas pracujących naszego kraju. Patriotyzm radziecki kojarzy harmonijnie tradycje narodowe i ogólne interesy żywotne całego ludu pracującego Związku Radzieckiego. Patriotyzm radziecki nie dzieli, lecz przeciwnie, zespala wszystkie narody i narodowości naszego kraju w jedną bratnią rodzinę.“*

Radzieccy patrioci gorąco kochają swoją socjalistyczną Ojczyznę z jej najbardziej demokratycznym i najbardziej postępowym ustrojem społecznym, z jej najbardziej przodującą ideologią i kulturą i gotowi są bronić jej ze wszystkich sił przed zakusami jakiegokolwiek wroga. Drogie im są jednocześnie rewolucyjne tradycje ludzi

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 153.

pracy swojego kraju i najlepsze tradycje narodowe wielkiego narodu rosyjskiego i innych narodów Związku Radzieckiego.

Głębokie oddanie i wierność narodu wobec Ojczyzny Radzieckiej zrodziły się razem ze zwycięstwem Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, dzięki której ludzie pracy Związku Radzieckiego uzyskali swoją prawdziwą Ojczyznę.

Zwycięstwo Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej wysoko podniosło poczucie dumy narodowej ludów Związku Radzieckiego. Poczucie to umacniało się przez świadomość, że Związek Radziecki dał ludzkości najlepsze wzory walki o wolność i socjalizm, że Rosja była krajem torującym drogę do socjalizmu.

Nowy stosunek ludzi pracy do socjalistycznej Ojczyzny wyraził się już w pierwszych dniach istnienia władzy radzieckiej. W latach obcej interwencji i wojny domowej robotnicy i pracujący chłopci z bezprzykładnym w historii bohaterstwem bronili Ojczyzny Radzieckiej przed najazdem zagranicznych imperialistów i ich najemników — białogwardzistów. Pod kierownictwem partii bolszewików i jej wodzów Lenina i Stalina ludzie pracy odparli pierwszą napaść międzynarodowego imperializmu na państwo radzieckie, obronili wielkie zdobycze Października, władzę radziecką i socjalistyczną Ojczyznę.

Bezgraniczna miłość ludzi pracy do Ojczyzny Radzieckiej znalazła wówczas wyraz nie tylko w zbrojnej obronie Ojczyzny przed napaścią interwencyjnych armii, lecz również w nowym stosunku do pracy klasy robotniczej — czołowego oddziału mas pracujących. Wyraziło się to w organizowaniu komunistycznych „sobotników“, które Lenin nazwał zapoczątkowaniem wielkiego dzieła.

Głębokie przywiązanie ludzi pracy do swojej Radzieckiej Ojczyzny przejawiało się z jeszcze większą siłą w latach socjalistycznego budownictwa, które dokonywało się zgodnie ze stalinowską polityką uprzemysłowienia kraju i kolektywizacji rolnictwa.

Dzięki bohaterstwu pracy mas, kierowanych przez partię Lenina i Stalina, Związek Radziecki z kraju zacofanego przemienił się w przodujące, potężne, przemysłowe i skolektywizowane mocarstwo

socjalistyczne. W wyniku pomyślnego wykonania stalinowskich planów pięcioletnich osiągnięto niezbędne warunki materialne dla czynnej obrony kraju i rozgromienia rozbójniczego niemieckiego imperia-
lizmu w czasie Wielkiej Wojny Narodowej.

W toku budownictwa socjalistycznego zlikwidowano w Związku Radzieckim klasy wyzyskiwaczy. Społeczeństwo radzieckie składa się teraz z zaprzyjaźnionych klas robotników i chłopów i wywodzącej się z ich szeregów inteligencji. Duchowe oblicze tych klas w latach istnienia władzy radzieckiej uległo znacznej zmianie. Wyzwolone z klasowego i narodowego ucisku, wychowane w duchu radzieckiego patriotyzmu czują się one gospodarzami wszystkich bogactw państwa radzieckiego, będących wynikami ich pracy, czują się twórcami swego bytu i swego losu i nie szcędzą sił dla wzmocnienia potęgi swojej Radzieckiej Ojczyzny i powiększenia jej sławy.

„Należy przyznać — powiedział wicepremier Mołotow — że najważniejszą zdobyczą naszej rewolucji jest nowe oblicze duchowe i rozwój ideologiczny ludzi jako radzieckich patriotów.“

Dzięki ogromnej pracy ideowo-wychowawczej partii bolszewickiej i dzięki zwycięstwu socjalizmu patriotyzm radziecki, podobnie jak moralno-polityczna jedność i przyjaźń narodów Związku Radzieckiego, stały się wielką siłą twórczą radzieckiego społeczeństwa.

★

★ ★

Patriotyczne uczucia ludzi radzieckich przejawiały się z niespotykaną dotychczas siłą w obronie socjalistycznej Ojczyzny w czasie wojny przeciwko faszystowskim Niemcom i ich wspólnikom.

W trudnych dniach ciężkiej dla Związku Radzieckiego próby Generalissimus Stalin wskrzesił w pamięci narodu szlachetne patriotyczne tradycje wielkiego narodu rosyjskiego, narodu Plechanowa i Lenina, Bielińskiego i Czernyszewskiego, Puszkina i Tołstoja, Glinki i Czajkowskiego, Gorkiego i Czechowa, Sieczenowa i Pawłowa, Riepina i Surikowa. W przemówieniu w czasie defilady Armii

Czerwonej w dniu 7 listopada 1941 r. na Placu Czerwonym mówił on: „Niechaj przyświeca wam w tej wojnie obraz naszych wielkich bohaterskich przodków — Aleksandra Newskiego, Dymitra Dońskiego, Kuźmy Minina, Dymitra Pożarskiego, Aleksandra Suworowa, Michała Kutuzowa. Niechaj powiewa nad wami zwycięski sztandar wielkiego Lenina!“

Generalissimus Stalin apelował, aby wspaniałe cechy bolszewika — męstwo, odwaga, nieustrasżoność w walce, gotowość do walki wspólnie z narodem przeciwko wrogom ojczyzny — stały się cechami milionów radzieckich żołnierzy i wszystkich narodów Związku Radzieckiego.

Wezwania ukochanego wodza i wielkiego dowódcy dochodziły do świadomości każdego żołnierza i każdego radzieckiego obywatela. Historia nie znała dotychczas takiej świadomości w wypełnianiu obowiązku wojskowego — świętego obowiązku wobec narodu i Ojczyzny — jaką wykazali żołnierze radzieccy w Wielkiej Wojnie Narodowej. W dniach ciężkiej próby bohaterstwo stało się rzeczą codzienną wśród radzieckich ludzi na tyłach i na froncie. Bohaterstwo stało się udziałem nie tylko jednostek, ale milionów radzieckich obywateli, broniących swej socjalistycznej Ojczyzny. Ludzie radzieccy wykazali, na jak wysoki poziom wzniósł się duch moralny narodu, który poznał wartość wielkich zdobyczy Rewolucji Socjalistycznej, zdobyczy zwycięskiego socjalizmu. Radzieccy żołnierze na froncie i ludzie pracy na radzieckim zapleczu, świadomi swojej odpowiedzialności za losy Ojczyzny, dokonywali bezprzykładowych, bohaterskich czynów.

„Źródłem zarówno bohaterskich czynów ludzi radzieckich na polu pracy w zapleczu jak i nie gasnącej sławy bojowych czynów bohaterskich naszych żołnierzy na froncie — mówił Generalissimus Stalin w czasie wojny — jest płomienny i życiodajny patriotyzm radziecki.“*

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 153.

W Wielkiej Wojnie Narodowej brał udział cały naród radziecki jako jedna rodzina ludzi pracy, bez względu na różnice narodowościowe i różne wyznania religijne. Ludzie radzieccy wychowani w duchu ideologii partii Lenina-Stalina, w duchu radzieckiego patriotyzmu, prowadzili sprawiedliwą wojnę wyzwolenczą przeciwko niemieckim faszystom, zarażonym ideologią zwierzęcego nacjonalizmu i rasowej nienawiści do innych narodów. Narody Związku Radzieckiego broniły wielkich zdobyczy Październikowej Rewolucji Socjalistycznej, broniły przodującego radzieckiego ustroju społecznego i państwowego przed faszystowskim bandytyzmem. Bezgraniczna miłość Ojczyzny Radzieckiej i wierność narodowi skojarzyły się u obywateli radzieckich z nienawiścią do niemiecko-faszystowskich zaborców.

Gorąca miłość Ojczyzny i paląca nienawiść do wroga napełniały męstwem serca radzieckich żołnierzy i sprawiały, że stawali się oni niezwyciężeni. Gwardziści — Panfilowcy nie drgnęli w decydującej chwili, lecz żelazną ścianą stanęli na szosie Wołokołamskiej i zagrodzili niemieckim czołgom drogę do stolicy swojej Ojczyzny — do Moskwy. Mikołaj Gastello, Wiktor Tałalichin, Timur Frunze, Aleksander Matrosow, Jurij Smirnow, generał Karbyszew i wielu innych bohaterów Wojny Narodowej oddało na ołtarzu Ojczyzny to, co mieli najdroższego — swoje życie. Do ostatniego tchu byli wierni Ojczyźnie.

Dziesiątki tysięcy partyzantów — Rosjan, Ukraińców, Białorusinów, Estończyków, Łotyszów, Litwinów i innych — mężnie walczyło przeciwko niemiecko-faszystowskim zaborcom, ułatwiając działania bojowe Armii Radzieckiej.

Rząd radziecki, wyrażając wolę narodu, wysoko ocenił zasługi żołnierzy wobec Ojczyzny. Za męstwo i odwagę wykazaną na polach walk Wielkiej Wojny Narodowej ponad 11 tysięcy żołnierzy otrzymało tytuł Bohatera Związku Radzieckiego. W latach wojny skład osobowy Sił Zbrojnych odznaczony został milionami orderów i medali bojowych Związku Radzieckiego.

Szlachetne idee radzieckiego patriotyzmu porywały ludzi radzieckich na zapleczu do wielkich wyczynów w codziennej pracy. „Ludzie radzieccy — wskazywał Generalissimus Stalin — wyrzekali się wielu rzeczy najniezbędniejszych, narażali się świadomie na poważne trudności materialne, byleby jak najwięcej dać dla frontu. Bezprzykładne trudności obecnej wojny nie złamały, lecz jeszcze bardziej zahartowały żelazną wolę i bohaterskiego ducha narodu radzieckiego. Naród nasz sprawiedliwie zyskał sobie sławę narodu bohaterskiego.“*

W niezmiernie trudnych warunkach wojny, przy przejściowej utracie ważnych ośrodków przemysłowych, ludzie pracy radzieckiego zaplecza likwidowali przewagę Niemców w ilości bojowych środków technicznych. Dzięki ofiarnej pracy narodu Armia Radziecka otrzymywała we wzrastającej ilości wszystko, co było niezbędne do rozbicia wroga. Radzieccy konstruktorzy i wynalazcy nie ustawali w doskonaleniu bojowego sprzętu technicznego i uzbrajali Armię Radziecką w tak doskonałą broń, jakiej nie mieli ani jej wrogowie, ani armie sojusznice.

W pełnej świadomości swego obowiązku wobec Ojczyzny pracowali również chłopcy w kołchozach, zaopatrując armię i miasta w żywność, a przemysł w surowce.

„Na zawsze — mówił Generalissimus Stalin w czasie wojny — przejdzie do historii bezprzykładna bohaterska praca kobiet radzieckich i naszej sławnej młodzieży, które na swych barkach dźwiżyły główny ciężar pracy w fabrykach, kołchozach i sowchozach. W imię honoru i niepodległości Ojczyzny radzieckie kobiety, chłopcy i dziewczęta wykazują męstwo i bohaterstwo na froncie pracy. Okazali się oni godnymi swych ojców i synów, mężów i braci, broniących Ojczyzny przed niemieckimi oprawcami faszystowskimi.“**

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 152.

** Tamże, str. 153.

Ludzie radzieccy okazywali pomoc dla frontu również środkami pieniężnymi. Dobrowolne wpłaty ludności Związku Radzieckiego na potrzeby Wojny Narodowej wyniosły w ciągu 4 lat 94,5 miliarda rubli.

Masowe bohaterstwo radzieckich żołnierzy na froncie i ofiarna praca ludzi radzieckich w zapleczu były wyrazem twórczego patriotyzmu radzieckiego.

Naród radziecki i jego Siły Zbrojne rozgramiając wojska hitlerowskich Niemiec i ich sojuszników zapewniły zwycięski wynik drugiej wojny światowej dla dobra narodów miłujących wolność, uwolniły narody Europy z ucisku niemieckich imperialistów i ocaliły cywilizację europejską przed zakusami faszystowskich oprawców. „Na tym polega — podkreśla Generalissimus Stalin — wielka zasługa narodu radzieckiego wobec historii ludzkości“.*

Wyjątkowo wielka rola w rozbiciu hitlerowskich Niemiec przypada narodowi rosyjskiemu... „Zaufanie narodu rosyjskiego do Rządu Radzieckiego — mówi Generalissimus Stalin — okazało się ową decydującą siłą, która zapewniła historyczne zwycięstwo nad wrogiem ludzkości — nad faszyzmem.“**

Generalissimus Stalin nazywa naród rosyjski najwybitniejszym wśród wszystkich narodów państwa radzieckiego, nazywa go kierującą siłą Związku Radzieckiego.

Po zwycięskim zakończeniu Wielkiej Wojny Narodowej patriotyzm radziecki wzniósł się na nowy, jeszcze wyższy poziom.

Siła patriotyzmu radzieckiego wyraża się obecnie przede wszystkim w świadomym stosunku obywateli radzieckich do swojej pracy, jako sprawy społecznej wagi i jako świętego obowiązku wobec państwa radzieckiego. Ludzie radzieccy uważają swoją pracę za wkład w skarbiec potęgi, siły, wielkości i sławy Radzieckiej Ojczyzny.

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 155.

** Tamże, str. 196.

Współzawodnictwo socjalistyczne, ta komunistyczna metoda budowy socjalizmu, ogarnęło wszystkich ludzi pracy Związku Radzieckiego. Z inicjatywy patriotów Moskwy, Leningradu i Zagłębia Donieckiego rozwinęło się powszechne współzawodnictwo socjalistyczne o przedterminowe wykonanie powojennego Stalinowskiego planu pięcioletniego.

Radziecki patriotyzm porywa robotników, chłopów, inteligencję i żołnierzy Sił Zbrojnych do ofiarnej pracy nad wzmocnieniem gospodarczej i militarnej potęgi socjalistycznej Ojczyzny.

Związek Radziecki osiągnął ogromne sukcesy tak w dziedzinie odbudowy i dalszego rozwoju przemysłu i rolnictwa jak też w dziedzinie dalszego wzrostu kultury, nauki i sztuki, przewyższając pod wieloma względami osiągnięcia okresu przedwojennego, wykazując niezbitą wyższość ustroju socjalistycznego i jego kultury nad ustrojem kapitalistycznym i reakcyjną burżuazyjną kulturą.

Wszystko to wzmacnia u ludzi radzieckich słusne poczucie dumy ze swej socjalistycznej Ojczyzny i podnosi ich godność jako obywateli wielkiego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Wychowując ludzi radzieckich w duchu przyjaźni narodów ZSRR i w duchu internacjonalizmu partia bolszewicka prowadziła i prowadzi równocześnie nieustępliwą walkę z nihilizmem narodowym i burżuazyjnym kosmopolityzmem, które sprzeczne są z godnością narodową narodów ZSRR.

Patrioci radzieccy są dumni z teraźniejszej wielkości Radzieckiej Ojczyzny i patriotycznych czynów mas pracujących swego kraju w przeszłości. Dumni są ze zbawczej roli, jaką w stosunku do narodów Europy odegrał wielki naród rosyjski w okresie walki z Mongołami-Tatarami, niemieckimi „psami-rycerzami“ i najazdem napoleońskim.

„Jesteśmy dumni — pisał Lenin — z tego, że z narodu rosyjskiego wyszedł Radiszczew, dekabryści, rewolucjoniści — „raznoczyńcy“ lat 70-tych, że rosyjska klasa robotnicza stworzyła potężną rewolu-

cyjną partię mas, że naród rosyjski potrafił „dać ludzkości wspaniałe przykłady walki o wolność i socjalizm...“**

Naród radziecki jest dumny, że jego kraj stał się ojczyzną leninizmu i wielkiej partii bolszewickiej, pod której kierownictwem ludzie pracy Związku Radzieckiego zlikwidowali kapitalizm i stworzyli socjalistyczne społeczeństwo. Dumny jest, że narody Związku Radzieckiego z wielkim narodem rosyjskim na czele rozgromiły najgorszego wroga ludzkości — Niemcy hitlerowskie, i ocaliły cywilizację świata przed faszystowskim rozbojem.

Narody radzieckie dumne są z tego, że Związek Radziecki przoduje w walce przeciwko podżegaczom do nowej wojny, że narody miłujące pokój patrzą z nadzieją na państwo radzieckie jako na potężną ostoję pokoju.

Narody radzieckie dumne są z tego, że Związek Radziecki przodkiem kultury i nauki i stoi na czele cywilizacji światowej. „Chcielibyśmy ujrzeć takie państwo kapitalistyczne — mówi wicepremier Mołotow — które spróbowałoby współzawodniczyć ze Związkiem Radzieckim w dziedzinie wzrostu kultury kraju!“

Prawdziwym patriotom radzieckim, pełnym wysokiego poczucia radzieckiej dumy narodowej i żołnierskiej, obca jest jakakolwiek czołobitność przed zgniłą kulturą burżuazyjną.

Moralno-polityczna jedność radzieckiego społeczeństwa, przyjaźń ludów Związku Radzieckiego i ich twórczy patriotyzm są niewzruszone. Nikt nie zdoła nimi wstrząsnąć ani też ich osłabić.

Generalissimus Stalin uczy obywateli radzieckich „wzmacniać jedność moralno-polityczną społeczeństwa radzieckiego i przyjazną współpracę robotników, chłopów, inteligencji, ze wszech miar wzmacniać przyjaźń narodów ZSRR, rozwijać i kultywować patriotyzm radziecki“. ** Jest to warunkiem dalszych sukcesów na drodze do komunizmu.

* Lenin, „Dzieła“ Wyd. ros., tom. 21, str. 85.

** „Zagadnienia leninizmu“ „Książka“ wyd. III, str. 542.

Wychowanie ludzi radzieckich w duchu patriotyzmu radzieckiego, w duchu radzieckiej dumy narodowej jest obecnie głównym zadaniem pracy ideologicznej w Związku Radzieckim. Jednym z najważniejszych środków służących wychowaniu radzieckich obywateli i żołnierzy na radzieckich patriotów jest książka Generalissimusa Stalina „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“.

RADZIECKIE ZAPLECZE W WIELKIEJ WOJNIE NARODOWEJ

Przed dziesięcioma laty Generalissimus Stalin w swoim historycznym referacie na XVIII zjeździe WKP(b) przepowiedział, że „w razie wojny zaplecze i front naszej armii, dzięki ich jednolitości i wewnętrznej jedności, będą silniejsze niż w jakimkolwiek innym kraju, o czym powinniśmy pamiętać zagraniczni amatorzy wojennych starć“.

Znakomita przepowiednia Stalina znalazła dobitne i wszechstronne potwierdzenie w latach Wielkiej Wojny Narodowej. Historia ludzkości ani historia wojen nie znała nigdy przedtem tak zwartego i silnego zaplecza, jakie posiadała Armia Radziecka w okresie Wojny Narodowej przeciwko faszystowskiemu zaborcom.

Całkowita jedność radzieckiego frontu i zaplecza oraz wynikająca z niej zwartość były wynikiem zwycięskiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej i olbrzymich socjalistycznych przeobrażeń, które po niej nastąpiły.

Pomyślna realizacja stalinowskiej polityki uprzemysłowienia kraju i kolektywizacji rolnictwa sprawiła, że w Związku Radzieckim powstały olbrzymie materialne możliwości dla aktywnej obrony państwa. W warunkach istniejącego w ZSRR ustroju socjalistycznego rozwinęła się w potężną siłę jedność moralno-polityczna społeczeństwa radzieckiego, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i twórczy patriotyzm radziecki. Wszystko to dało w wyniku nie-

wzruszoną jedność frontu i zaplecza i niezachwianą moc radzieckiego zaplecza w okresie Wielkiej Wojny Narodowej.

Niemieccy zaborcy, gotując swoją zdradziecką napaść na Związek Radziecki, liczyli na nietrwałość radzieckiego ustroju i słabość radzieckiego zaplecza. Przypuszczali, że wskutek ich niespodziewanych uderzeń po pierwszych niepowodzeniach Armii Radzieckiej rozpoczną się w Związku Radzieckim konflikty między robotnikami a chłopami i właśnie między narodami Związku Radzieckiego. Niemieccy faszyci liczyli, że uderzenia niemieckich wojsk łatwo oddziela Armię Radziecką od jej zaplecza i że pozwoli to Niemcom w ciągu kilku miesięcy zwycięsko zakończyć ich wojenną wyprawę.

Te awanturnicze rachuby niemieckich zaborców zawiodły całkowicie już w pierwszych miesiącach wojny. Przejściowe niepowodzenia Armii Radzieckiej, spowodowane niespodziewaną napaścią faszystowskich wojsk na Związek Radziecki, nie tylko nie osłabiły, lecz jeszcze wzmocniły sojusz robotników i chłopów oraz przyjaźń narodów Związku Radzieckiego. W obliczu groźnego niebezpieczeństwa, które zawisło nad Związkiem Radzieckim, ludzie radzieccy jeszcze silniej skupili się wokół partii bolszewickiej i rządu radzieckiego. Front i zaplecze zamieniły się w jednolity i nierozłączny obóz wojenny.

Olbrzymią rolę w umocnieniu radzieckiego zaplecza i mobilizacji mas ludowych Związku Radzieckiego w obronie Ojczyzny odegrała mowa radiowa Generalissimusa Stalina wygłoszona 3 lipca 1941 roku.

W tym historycznym przemówieniu Generalissimus Stalin wezwał ludzi radzieckich do przestawienia w najkrótszym czasie całej pracy na system wojenny: „Musimy wzmocnić zaplecze Armii Czerwonej podporządkowując temu zadaniu całą naszą działalność, zapewnić wzmożoną pracę wszystkich przedsiębiorstw, produkować więcej karabinów ręcznych, maszynowych, dział, nabojów, pocisków, samo-

lotów, musimy zorganizować ochronę fabryk, elektrowni, łączności telefonicznej i telegraficznej, usprawnić miejscową obronę przeciwlotniczą.* Generalissimus Stalin wezwał ludzi radzieckich do bezlitosnej walki z tymi, którzy dezorganizują zaplecze, z dezertierami, tchórzami i panikarzami, do tępienia szpiegów i dywersantów, do niepozostawiania niczego wrogowi w wypadku konieczności odwrotu wojsk radzieckich, do wywożenia z dzielnic zagrożonych na zaplecze wszystkiego, co przedstawia dużą wartość, zaś na terenach zajętych przez wroga do organizowania oddziałów partyzanckich i grup dywersyjnych i stwarzania wrogowi warunków nie do zniesienia.

To był program ogólnokrajowej walki o honor, wolność i niepodległość Związku Radzieckiego, o zupełne rozbicie niemiecko-faszystowskich zaborców.

Wezwanie Generalissimusa Stalina: „Wszystkie siły narodu — na rozgromienie wroga!” — stało się hasłem życia i walki wszystkich ludzi radzieckich. Partia bolszewicka z Generalissimusem Stalinem na czele wzięła w swe ręce kierownictwo i zorganizowała szybką i gruntowną przebudowę całej gospodarki narodowej, całej działalności organizacji partyjnych, państwowych i społecznych na system wojenny. Pod kierownictwem Państwowego Komitetu Obrony utworzonego w dniu 30 czerwca 1941 roku, któremu przewodniczył Generalissimus Stalin, rozwijała się wszechstronna, planowa praca nad przebudową całego zaplecza na system wojenny, w celu zmobilizowania materialnych i ludzkich rezerw kraju dla potrzeb frontu.

Pierwsze miesiące Wojny Narodowej były dla Związku Radzieckiego najcięższe. Do listopada 1941 roku wróg zajął teren, na którym znajdowało się przed wybuchem wojny około 40 procent całej ludności państwa, na którym wydobywano 63 procent całej przedwojennej produkcji węgla, który dawał 68 procent całej produkcji surówki, 58 procent całej produkcji stali, 38 procent produkcji ziarna, 84 procent produkcji cukru. Wskutek strat wojennych i przepro-

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 10.

wadzonej ewakuacji setek zakładów przemysłowych z zachodnich obszarów państwa na wschodnie ogólna produkcja przemysłowa Związku Radzieckiego zmniejszyła się w czasie od czerwca do listopada 1941 roku o 2,1 raza.

Ale już te pierwsze miesiące wojny w sposób niezwykle przekonująco wykazały niewyczerpaną potęgę Związku Radzieckiego, wyższość ustroju radzieckiego, gorący patriotyzm ludzi radzieckich, ich gotowość do oddania wszystkich swoich sił i do przezwyciężenia wszystkich trudności w imię ocalenia socjalistycznej Ojczyzny.

Jaskrawym przykładem wielkiej przewagi ustroju radzieckiego i niewzruszonej woli narodu radzieckiego wywalczenia zwycięstwa nad wrogiem jest zakrojone na olbrzymią skalę przeniesienie sił produkcyjnych Związku Radzieckiego na wschód, dokonane w ciągu drugiej połowy 1941 roku. Było to nie spotykane w historii pod względem swoich rozmiarów zorganizowane przesiedlenie ludzi i środków produkcji, wykonane planowo pod kierownictwem Państwowego Komitetu Obrony. W ciągu trzech miesięcy 1941 roku ewakuowano z zagrożonych terenów zachodnich na wschodnie tereny Związku Radzieckiego ponad 1360 wielkich przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa te zorganizowały na nowym miejscu, w niezwykle krótkim czasie, nieprzerwaną produkcję dla potrzeb frontu.

W wyniku przestawienia całej gospodarki narodowej Związku Radzieckiego na tory ekonomiki wojennej, szybkiego uruchomienia przedsiębiorstw ewakuowanych na tereny wschodnie oraz rozbudowy dawnych i stworzenia nowych baz wojennej produkcji przemysłowej i produkcji surowców o znaczeniu strategicznym — wytwórczość przemysłu i rolnictwa już po 6 miesiącach od wybuchu wojny zaczęła ustawicznie wzrastać.

Ogromne mobilizujące znaczenie miało twierdzenie Stalina o stale działających czynnikach decydujących o wyniku wojny, sformułowane w jego rozkazie z 23 lutego 1942 roku. To genialne twierdzenie, wskazujące, że zwartość zaplecza jest jednym z decydujących czynników zwycięstwa, natchnęło partię i naród radziecki do walki o dalsze wzmocnienie radzieckiego zaplecza.

W dniu 6 listopada 1942 r. Generalissimus Stalin w swoim referacie „XXV rocznica Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej“, podkreślając ofiarną pracę radzieckiego zaplecza powiedział: „Trzeba przyznać, że nasz kraj nigdy jeszcze nie miał tak silnego i zorganizowanego zaplecza“.*

Równocześnie z nieprzerwanym wzrostem produkcji wzrastały kapitalne inwestycje państwa radzieckiego. Związek Radziecki walczył i budował. Tylko w ciągu trzech lat wojny (1942—1944) wybudowano i uruchomiono na wschodnich obszarach Związku Radzieckiego 2250 wielkich przedsiębiorstw przemysłowych i odbudowano ponad 6000 przedsiębiorstw na terenach wyzwolonych spod okupacji. Rozmiar kapitalnych inwestycji wyniósł w tych latach około 79 miliardów rubli, nie licząc wartości ewakuowanych urządzeń fabrycznych.

Stworzona wysiłkiem partii i narodu radzieckiego, zorganizowana i szybko wzrastająca gospodarka wojenna zapewniła ilościową i jakościową przewagę technicznych środków bojowych Armii Radzieckiej nad bojowym sprzętem technicznym armii nieprzyjacielskich.

Pod kierownictwem partii bolszewickiej naród radziecki zdołał nie tylko nieprzerwanie i całkowicie zaopatrzyć front w najdoskonalszą broń i amunicję, lecz nawet nagromadzić rezerwy.

Ogromne rozmiary ciągle wzrastającej produkcji wojennej przy równomiernym rozwoju nowego budownictwa i zorganizowanej na wielką skalę odbudowy gospodarki na terenach wyzwolonych świadczyły o potędze radzieckiej ekonomiki i niewyczerpanych możliwościach radzieckiego zaplecza. Baza gospodarcza państwa radzieckiego okazała się bez porównania bardziej żywotna niż ekonomika państw nieprzyjacielskich.

★

★

★

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 56.

Jednym z najważniejszych czynników zapewniających niewzruszoną zwartość radzieckiego zaplecza w czasie Wielkiej Wojny Narodowej była ofiarna praca radzieckich robotników, chłopów i inteligencji. Bezprzykładne trudności i niedostatki wojenne nie tylko nie złamały, lecz jeszcze bardziej zahartowały żelazną wolę i męstwo narodu radzieckiego. „Naród nasz — mówi Generalissimus Stalin — sprawiedliwie zyskał sobie sławę narodu bohaterskiego.“ *

Moralno-polityczna jedność społeczeństwa radzieckiego, niewzruszona przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i gorący patriotyzm narodu radzieckiego znalazły jaskrawy wyraz w bezprzykładnym bohaterstwie pracy ludzi radzieckich. „Można powiedzieć z całą pewnością — podkreślał Generalissimus Stalin — że ofiarna praca ludności radzieckiej na tyłach przejdzie do historii na równi z bohaterską walką Armii Czerwonej jako bezprzykładny, heroiczny wysiłek narodu w obronie Ojczyzny.“**

Bohaterska, ofiarna praca ludzi pracujących w radzieckim zapleczu była źródłem olbrzymiego wzrostu wydajności pracy i gwałtownego przyspieszenia tempa produkcji—źródłem niebywale szybkiego tempa budownictwa i wielkiego rozmachu w stosowaniu racjonalizacyjnych ulepszeń w produkcji.

Ogromną rolę w stałym ulepszaniu pracy radzieckiego zaplecza odegrało rozwijające się w latach Wojny Narodowej ogólnozwiązkowe współzawodnictwo kolektywów przedsiębiorstw wytwórczych i cechów w wypełnianiu i przekraczaniu norm produkcyjnych. Zwycięzcy współzawodnictwa byli nagradzani przechodnimi czerwonymi sztandarami Komitetu Centralnego Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii, Państwowego Komitetu Obrony, Wszechzwiązkowego Centralnego Związku Związków Zawodowych i Ministerstw oraz otrzymywali premie.

Na bazie ogólnozwiązkowego współzawodnictwa socjalistycznego powstały i rozwinęły się nowe różnorodne metody pracy stacha-

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa W-wa, 1949 r. str. 152.

** Tamże, str. 109.

nowskiej. Już na początku wojny szeroko rozpowszechniło się dążenie do dwukrotnego, trzykrotnego, czterokrotnego przekraczania przez robotników norm produkcyjnych. Później znaleźli się także robotnicy przekraczający normy dziesięciokrotnie, a nawet więcej. Wielkie rozmiary osiągnęło współzawodnictwo między pracownikami tej samej gałęzi produkcji, współzawodnictwo między wielowarsztatowcami a robotnikami pracującymi jednocześnie w kilku zawodach, powstały brygady frontowe, brygady młodzieżowo-komsmolskie itd.

W porównaniu z okresem przedwojennym wzrosła znacznie w przedsiębiorstwach liczba stachanowców. Prawie czwarta część robotników pracujących w podstawowych gałęziach przemysłu przekraczała normy produkcyjne dwa i więcej razy. W wyniku upowszechnienia stachanowskich metod pracy i szerokiego stosowania racjonalizacji produkcji tempo wojennej produkcji stale wzrastało i obniżały się koszty własne.

W toku współzawodnictwa socjalistycznego wysunęły się tysiące przodowników, racjonalizatorów produkcji, którzy dali nie spotykane dotychczas wzory wysoko produktywnej pracy. Nazwiska Jankina, Dymitra Bosego, Semiwołosa, Agarkowa i wielu innych wspinających mistrzów pracy socjalistycznej stały się głośne w całym kraju. Ich przodujące metody pracy były przyswajane przez wielu innych stachanowców i w ten sposób silnie oddziaływały na wzrost wydajności pracy w całym przemyśle.

Wspólnie z klasą robotniczą i pod jej kierownictwem ofiarną pomoc frontowi okazywali chłopci pracujący w kolchozach.

Opanowanie przez wroga ważnych pod względem rolniczym terenów i wzięcie na front wielkiej liczby ludności zdolnej do pracy oraz wielu tysięcy traktorów, samochodów i koni, stworzyło wielkie trudności w radzieckiej gospodarce rolnej. Jednak chłopci radzieccy, wychowani w duchu twórczego patriotyzmu radzieckiego, przewyciężyli bohatersko wszystkie trudności. W oparciu o ogromne możliwości kolektywnej gospodarki rolnej radzieccy chłopci ofiarną

pracą zabezpieczyli nieustanne zaopatrzenie armii i miast w żywność, a przemysłu w surowce.

Wielkiego wkładu w sprawę pomocy dla frontu i zorganizowania pracy w zapleczu dokonała radziecka inteligencja. W bojowej współpracy z robotnikami i chłopami inteligencja radziecka niezmordowanie pracowała nad wszechstronnym wzmocnieniem radzieckiego zaplecza. W trudnych warunkach wojennych rozwijała radziecką naukę i technikę, sztukę i literaturę. Radzieccy inżynierowie, konstruktorzy i pracownicy naukowcy dali państwu w latach wojny wiele cennych wynalazków, odkryć i udoskonaleń.

Radzieccy konstruktorzy dali frontowi najlepszy w świecie sprzęt bojowy. Takimi były udoskonalone czołgi, działa pancerne, potężne bombowce, samoloty szturmowe i myśliwskie, pierwszorzędne działa polowe i doskonałe „Katusze“.

Wielką zasługą radzieckich inżynierjno-technicznych kadr było wprowadzenie nowych metod do technologii produkcji, co przyspieszyło w dużym stopniu tempo procesów produkcyjnych. Pod tym względem ważne znaczenie miało przejście do taśmowego systemu produkcji. Ta metoda znacznie zwiększyła produktywność pracy i umożliwiła poważny wzrost produkcji.

Ogromna rola w gospodarczym zwycięstwie narodu radzieckiego nad faszystowskimi Niemcami przypada kobietom radzieckim i młodzieży radzieckiej. „Na zawsze przejdzie do historii — mówił Generalissimus Stalin — bezprzykładna, bohaterska praca kobiet radzieckich i naszej sławnej młodzieży, które na swych barkach dźwigały ciężar pracy w fabrykach, w kolchozach i sowchozach.“* Wszyscy ludzie pracy na radzieckim zapleczu ogarnięci byli tym samym zapałem, tą samą wolą — nieustannie wykuwać oręż zwycięstwa nad wrogiem.

Żołnierze radzieccy na froncie stale odczuwali wsparcie moralne i troskę zaplecza. Nie kończący się strumień przesyłek dla żołnierzy i dowódców, dodające zapału listy, nieustanna łączność fabryk,

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 153.

powiatów i całych okręgów z poszczególnymi pododdziałami wojskowymi, delegacje robotników z zaplecza do oddziałów na froncie — wszystko to cementowało jeszcze bardziej jedność frontu z zapleczem.

Jaskrawym wyrazem wysokiej świadomości ludzi radzieckich, ich obowiązku patriotycznego w czasie Wojny Narodowej była pomoc finansowa ludności dla państwa radzieckiego. Nieprzerwany napływ środków od ludności na fundusz obrony i fundusz Armii Czerwonej, udział w loteriach pieniężnych i fantowych, subskrypcje pożyczek wojennych dały państwu radzieckiemu około 100 miliardów rubli. Patriotyczne listy adresowane do Generalissimusa Stalina i jego odpowiedzi były wyraźnym świadectwem zjednoczenia wszystkich sił narodu, bezgranicznego oddania i miłości narodu do socjalistycznej Ojczyzny, do wielkiego wodza, Generalissimusa Stalina.

„Bez ofiarnej pracy robotników, chłopów, inteligencji — mówi Generalissimus Stalin — bez ich materialnej i moralnej pomocy Armia Czerwona nie mogłaby pokonać wroga.“

Organizatorem i przywódcą duchowym radzieckiego zaplecza, podobnie jak i zwycięstw Armii Radzieckiej na froncie, była partia Lenina-Stalina. Jej kierownicza działalność zapewniła niewzruszoną zwartość radzieckiego zaplecza.

Partia bolszewicka przekształciła Związek Radziecki w jeden obóz wojenny. Dzięki jej wysiłkom w niebywale krótkim czasie stworzono w Związku Radzieckim potężną gospodarkę wojenną. Partia Lenina-Stalina uzbroiła ludzi pracy radzieckiego zaplecza w niewzruszoną wiarę w zwycięstwo nad wrogiem. Partia bezustannie wzmacniała moralno-polityczną jedność narodu radzieckiego, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego, wzmacniała radziecki patriotyzm. Komuniści stali się duszą rozwijającego się w czasie

Wojny Narodowej ogólnozwiązkowego socjalistycznego współzawodnictwa.

W ciągu wojny partia zespoliła się jeszcze bardziej z narodem, jeszcze ściślej powiązała się z szerokimi masami ludzi pracy.

Pod kierownictwem partii bolszewickiej naród radziecki walczy teraz zwycięsko o przedterminowe wykonanie powojennego Stalinskiego planu pięcioletniego i pełen wiary buduje komunistyczne społeczeństwo. Zajęty pokojową, twórczą pracą ani na minutę nie zapomina o knowaniach anglo-amerykańskich podżegaczy wojennych.

Ludzie radzieccy zdecydowanie wcielają w życie gigantyczny ekonomiczny program budowy komunizmu, który nakreślił Generalissimus Stalin w swoim historycznym przemówieniu wygłoszonym 6 lutego 1946 r. Pomyślna realizacja tego programu zabezpieczy Związek Radziecki od wszelkich niespodzianek.

ORGANIZACYJNE ZDOLNOŚCI DOWÓDCÓW

W swoim rozkazie z dnia 23 lutego 1942 roku Generalissimus Stalin sformułował twierdzenie o stale działających czynnikach decydujących o wyniku wojny. Tymi czynnikami są: zwartość zaplecza, duch moralny armii, uzbrojenie armii, ilość i jakość dywizji oraz organizacyjne zdolności dowódców.

Doświadczenia Wielkiej Wojny Narodowej potwierdziły naocznie głęboką wartość naukową i ogromną siłę oddziaływania twierdzenia Stalina o stale działających czynnikach decydujących o wyniku wojny, podobnie jak potwierdziły całą stalinowską naukę wojenną.

W Stalinowskim pojęciu „organizacyjne zdolności dowódców” mieszczą się zupełnie nowe jakościowe, w porównaniu z wymaganiami dawnej sztuki wojennej, wymagania stawiane dowódcom.

Pojęcie to opiera się na nowej sztuce wojennej, wynikającej z charakteru nowoczesnej walki zbrojnej, gdzie inicjatywa dowódcy nie ogranicza się do opracowania planu bitwy, lecz obejmuje różnorodny i wielostronny kompleks czynności: organizację i przygotowanie bitwy, doprowadzenie do stałego współdziałania różnych rodzajów broni, dowodzenie wojskami w szybko zmieniającej się sytuacji bojowej itd.

Wojna z niemiecko-faszystowskimi i japońskimi imperialistami bardzo wyraźnie wykazała wyższość zdolności organizacyjnych dowódców Armii Radzieckiej nad zdolnościami organizacyjnymi dowódców armii nieprzyjacielskich. Wychowani w duchu wielkich

idei marksizmu-leninizmu, w duchu gorącego patriotyzmu radzieckiego, zbrojni w Stalinowską naukę zwyciężania — generałowie, admirałowie i oficerowie Armii Radzieckiej i Floty na równi z bezgraniczną dzielnością i męstwem wykazali na wojnie wspaniałe zdolności organizacyjne.

★

★ ★

Kadry dowódcze Armii Radzieckiej — to kadry armii nowego typu. Jej podstawowe właściwości, jako armii wolnych robotników i chłopów, armii braterstwa i przyjaźni narodów wychowanej w duchu internacjonalizmu, znalazły swój wyraz w moralno-politycznym obliczu dowódców Armii Radzieckiej i Floty. Kadry dowódcze Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego — to jeden ze wspaniałych oddziałów nowej, ludowej, socjalistycznej inteligencji radzieckiej, bezgranicznie oddanej Ojczyźnie, narodowi i sprawie partii Lenina-Stalina.

Dowódca Armii Radzieckiej wyróżnia się głęboką ideowością, bezgraniczną miłością do swej socjalistycznej Ojczyzny, do swej partii bolszewickiej i wielkiego Stalina oraz niezachwianą wiernością w wypełnianiu swojego obowiązku wojskowego. Zbrojni w wiedzę wojskowo-teoretyczną i polityczną, dowódca Armii Radzieckiej posiada bardzo cenną zaletę bolszewicką — wyczucie nowych sytuacji. Nie znosi szablonu, utartych form i martwego schematu. Jego nieodłączną, charakterystyczną cechą jest twórcza inicjatywa, nowatorstwo, śmiałe ryzyko i trzeźwa ocena. Radziecki dowódca łączy umiejętność dowodzenia, szkolenia i wychowania wojska z osobistą odwagą i męstwem, a skromność z wielką dumą żołnierską.

Wszystkie te wspaniałe cechy kadr dowódczych Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego określają organizacyjne zdolności dowódców, które z takim blaskiem i siłą ujawniły się w latach Wielkiej Wojny Narodowej.

Wybitne zdolności organizacyjne dowódców Armii Radzieckiej i Floty są wynikiem systematycznej pracy nad wychowaniem i wyszkoleniem dowódczych Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego,

którą prowadziła partia bolszewicka na przestrzeni całej historii istnienia państwa radzieckiego.

Wielki założyciel i wódz partii bolszewickiej i państwa radzieckiego, Lenin, brał bezpośredni udział w stworzeniu pierwszej akademii wojennej Armii Czerwonej, założonej w październiku 1918 r. Lenin postawił tej pierwszej kuźni kadr dowódczych Armii Czerwonej zadanie wyszkolenia wszechstronnie wykształconych pod względem wojskowym i politycznym radzieckich dowódców.

W latach wojny domowej, w wirze zacieklej walki z zagraniczną wojskową interwencją i z wewnętrzną kontrrewolucją partia bolszewicka wysunęła z inicjatywy Lenina i Stalina zadanie forsownego szkolenia kadry dowódczej Armii Czerwonej, wywodzącej się z robotników i chłopów. Na wniosek Lenina i Stalina VIII zjazd partii w marcu 1919 roku postanowił: „wzmocnić tworzenie kadry dowódców z proletariatu i półproletariatu i udoskonalić ją zarówno pod względem wojskowym jak i politycznym“. W ogniu wojny domowej krzepły i męźniały kadry dowódców Czerwonej Armii i wzrastały ich zdolności organizacyjne.

Po rozpoczęciu budownictwa pokojowego powstała w Związku Radzieckim z inicjatywy Generalissimusa Stalina gęsta sieć wyższych i średnich wojskowych zakładów naukowych.

Lenin i Stalin oraz partia bolszewicka wykazywali stałą troskę o udoskonalenie w tych zakładach naukowych systemu wyszkolenia kadr dowódczych.

Zwycięskie wprowadzenie w życie stalinowskiej polityki socjalistycznego uprzemysłowienia kraju umożliwiło zasadniczą zmianę technicznego wyposażenia Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego. Nowe środki techniczne, w które została uzbrojona Armia Radziecka, spowodowały konieczność wyszkolenia dowódców umiejących doskonale posługiwać się nimi i umiejących wydobyć z nich wszystkie możliwości w boju.

Wielką rolę w stworzeniu takich kadr dowódczych odegrało przemówienie Generalissimusa Stalina wygłoszone 4 maja 1935 roku

na promocji absolwentów akademii Armii Czerwonej na Kremlu. „Trzeba nareszcie zrozumieć — powiedział wówczas Generalissimus Stalin — że ze wszystkich istniejących na świecie cennych kapitałów najcenniejszym i najbardziej decydującym są ludzie, kadry. Należy zrozumieć, że w naszych obecnych warunkach „kadry decydują o wszystkim.“ Jeżeli będziemy mieli dobre i liczne kadry w przemyśle, rolnictwie, w transporcie, w armii — to kraj nasz będzie niezwyciężony. Jeżeli nie będziemy mieli takich kadr — będziemy kuleli na obydwie nogi.“* Generalissimus Stalin zaapelował do dowódców Armii Radzieckiej, aby przewyżczyli wszelkie trudności w walce o opanowanie nowych wojennych środków technicznych. Tylko w walce z trudnościami — wskazywał on — wykuwają się prawdziwe kadry.

To historyczne przemówienie Stalina, które wywołało szeroki i masowy oddźwięk w narodzie radzieckim, natchnęło dowódców Armii Radzieckiej do walki o wszechstronne opanowanie nowych środków technicznych, o dalsze doskonalenie swych zdolności organizacyjnych.

W ciągu całej historii istnienia Radzieckich Sił Zbrojnych partia bolszewicka wychowywała w dowódcach świadomość tego, że warunkiem stałego wzrostu ich zdolności organizacyjnych jest opanowanie teorii marksistowsko-leninowskiej. Partia wzywała dowódców Armii Radzieckiej do nieustannej pracy nad podniesieniem poziomu swojego wykształcenia ideowo-politycznego. W związku z tym trzeba szczególnie podkreślić znaczenie historycznego referatu Generalissimusa Stalina na XVIII zjeździe partyjnym, w którym wyczerpująco i jasno omówione jest znaczenie ideowo-politycznego wychowania kadr, a w szczególności kadr dowódczych Armii Radzieckiej, dla zwycięskiej budowy społeczeństwa komunistycznego w Związku Radzieckim.

„Należy uznać za pewnik — mówił w referacie tym Generalissimus Stalin — że im wyższy jest poziom polityczny i uświadomienie marksistowsko-leninowskie pracowników jakiegokolwiek dziedziny

* „Zagadnienia leninizmu“ „Książka“ wyd. 3. str. 455.

pracy państwowej i partyjnej, tym wyższy jest poziom samej pracy, tym bardziej jest ona owocna, tym większe są wyniki pracy...“*
To mądre wskazanie Generalissimusa Stalina natchnęło dowódców Armii Radzieckiej do jeszcze bardziej uporczywej pracy nad opanowaniem marksistowsko-leninowskiej teorii i tym samym sprzyjało dalszemu pogłębieniu ich zdolności organizacyjnych.

Ciężkiej próbie zostali poddani dowódcy Sił Zbrojnych w czasie wojny z niemiecko-faszystowskimi i japońskimi imperialistami. Wskutek wyjątkowo skomplikowanej sytuacji, wywołanej niespodziewaną napaścią hitlerowskich najeźdźców, wskutek ogromnego rozmachu toczących się bitew i nasycenia wojska skomplikowanymi środkami technicznymi — radzieccy dowódcy stanęli wobec zadań wymagających poważnych zdolności organizacyjnych.

Kierując się wytyczną Stalina o decydującym znaczeniu zdolności organizacyjnych dowódców w osiągnięciu zwycięstwa nad wrogiem, partia bolszewicka nieprzerwanie wychowywała w toku wojny kadry dowódcze Armii Radzieckiej i Floty, które potrafiły zapewnić zwycięski wynik poszczególnych operacji i bitew Wielkiej Wojny Narodowej.

Kierowani przez partię bolszewicką i wielkiego Stalina, radzieccy generałowie, admirałowie i oficerowie nieustannie i wytrwale podwyższali jakość dowodzenia wojskiem. Ogromną ideową i kierowniczą rolę odegrały tu historyczne rozkazy Generalissimusa Stalina.

Już w rozkazie z 1 maja 1942 roku Generalissimus Stalin postawił dowódcom Armii Radzieckiej zadanie: „opanować najdoskonalej dziedzinę współdziałania różnych rodzajów wojsk, stać się mistrzami w dowodzeniu wojskami.“** Generalissimus Stalin uczył kadry dowódcze Armii Radzieckiej umiejętnie wykorzystywać

* „Zagadnienie leninizmu“ „Książka“ wyd. 3. str. 548.

** „O wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 51.

wszystkie rodzaje uzbrojenia, wszystkie rodzaje broni. Radzieckie kadry dowódcze natchnione przez Generalissimusa Stalina skupiły wszystkie swoje wysiłki nad rozwiązaniem tego tak ważnego zadania. Głębokie studium i twórcze przyswojenie sobie doświadczeń toczących się bitew sprzyjały dalszemu doskonaleniu się dowódców jako organizatorów i kierowników, co wyraźnie ujawniło się w zwycięskim wyniku wielkiej bitwy pod Stalingradem i w wielkim natarciu Armii Radzieckiej, które rozwinęło się w zimie 1943 roku.

Kierując wysiłki kadr dowódczych Armii Radzieckiej na ustawiczne doskonalenie zdolności organizacyjnych Generalissimus Stalin uczył dowódców radzieckich zaprzestania przestarzałej taktyki pozycyjnej i opanowywania taktyki manewrowej, najlepiej odpowiadającej nowym, historycznym warunkom prowadzenia wojny.

Dowódcy radzieccy, stosując się do wskazówek swego wodza, osiągnęli w tej dziedzinie wielkie sukcesy. Już w rozkazie z 23 lutego 1943 roku Generalissimus Stalin stwierdził, że dziesiątki tysięcy dowódców Armii Czerwonej stało się mistrzami w dowodzeniu, nauczyło się łączyć osobistą odwagę i męstwo z umiejętnością kierowania wojskami na polu bitwy, odżegnało się od głupiej i szkodliwej taktyki pozycyjnej i stanęło mocno na gruncie taktyki manewrowej. „Nie można uważać za przypadek — pisał w tym rozkazie Generalissimus Stalin — że dowództwo Armii Czerwonej nie tylko wyzwala z rąk wroga Ziemię Radziecką — lecz nie wypuszcza ono wroga z naszej ziemi żywcem, przeprowadzając poważne operacje otoczenia i likwidacji armii nieprzyjacielskich, mogące służyć za wzór sztuki wojennej. Jest to niewątpliwie objaw dojrzałości naszych dowódców.“*

W tym historycznym rozkazie Generalissimus Stalin dał niezwykle trafną charakterystykę błędów strategii Niemców, schematyczności ich taktyki, wykazał, jak skrajnie ograniczone są organizacyjne zdolności kadr dowódczych niemiecko-faszystowskiego wojska, które wykazują zupełną bezradność i bezsilność, „jeżeli sytuacja

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 85.

się komplikuje, zaczyna „nie odpowiadać” temu czy owemu paragrafowi regulaminu i wymaga powzięcia samodzielnej decyzji, nie przewidzianej przez regulamin“.*

Generalissimus Stalin stale uczył dowódców Armii Radzieckiej bolszewickiej zasady — nie zadowalać się osiągniętymi wynikami i nieustannie kroczyć naprzód. Toteż w następnym rozkazie (z 1 maja 1943 roku) Generalissimus Stalin wskazał, że „W sztuce wojkowej, a tym bardziej w takiej wojnie, jak wojna współczesna, nie wolno stać na miejscu. W sztuce wojkowej zatrzymać się — znaczy pozostać w tyle. A pozostający w tyle, jak wiadomo, są bici“.** I wielki wódz wezwał wszystkich dowódców Armii Radzieckiej, ażeby stali się mistrzami w dowodzeniu wojskami oraz umiejętnie organizowali współdziałanie wszystkich rodzajów broni i umiejętnie dowodzili nimi w bitwie; polecił dowódcom Armii Radzieckiej, ażeby w praktyce bojowej wykorzystywali na szeroką skalę doświadczenie przodujących oddziałów i formacji gwardyjskich, ażeby w dalszym ciągu doskonalili kulturę pracy sztabów i pracę tyłów wojska, ażeby ulepsiali i rozwijali rozpoznanie.

W różnych okresach wojny Generalissimus Stalin uświadamiał dowódców Armii Radzieckiej, na czym trzeba skupić uwagę i wysiłki, ażeby osiągnąć stały wzrost swych wojennych umiejętności, swych zdolności organizacyjnych w imię wywalczenia zwycięstwa nad wrogiem. Kierownictwo Generalissimusa Stalina przyniosło wspaniałe owoce. „W toku wojny ojczyzna nasza — stwierdzał Generalissimus Stalin w historycznym rozkazie nr 20 wydanym w przeddzień kapitulacji hitlerowskich Niemiec — wyszkoliła pierwszorzędną armię kadrową, która potrafi obronić wielkie zdobycze socjalistyczne naszego narodu i zabezpieczyć interesy państwowe Związku Radzieckiego.“***

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“, Wyd. „Prasa Wojskowa“, W-wa 1949, str. 86.

** Tamże, str. 93.

*** Tamże, str. 185.

Jest wielką zasługą Generalissimusa Stalina wobec narodu radzieckiego, że w okresie Wojny Narodowej potrafił dobrać, wychować i wysunąć na odpowiedzialne stanowiska nowe kierownicze kadry wojskowe, które zapewniły zwycięstwo Armii Radzieckiej nad Niemcami i ich sojusznikami.

Wielka Wojna Narodowa dowiodła, że kadry dowódcze Armii Radzieckiej, zbrojne w Stalinowską sztukę wojenną, rozwiązały pomysłnie zasadnicze zagadnienia nowoczesnych operacji zaczepnych i obronnych, rozwiązały w nowy sposób zagadnienie współdziałania różnych rodzajów broni na zasadzie masowego użycia artylerii, broni pancernej i lotnictwa.

Doświadczenie ubiegłej wojny światowej świadczy o tym, że najlepsze wyniki osiągnęli ci dowódcy, którzy umiejętnie łączyli dowodzenie z politycznym wychowaniem podwładnych i codzienną troską o ich byt.

Wojna okazała się surowym egzaminem zdolności organizacyjnych Armii Radzieckiej. Kadry dowódcze Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego wywalczyły historyczne zwycięstwo nad silnym i przewrotnym wrogiem i wyszły z honorem z tego egzaminu. „Wojna dowiodła — stwierdza Generalissimus Stalin — że Armia Czerwona jest... pierwszorzędną, nowoczesną armią, która rozporządza całkowicie nowoczesnym uzbrojeniem, ma najbardziej doświadczonych dowódców oraz odznacza się wysokimi moralno-bojowymi zaletami.“

Po zwycięskim zakończeniu wojny dowódcy Armii Radzieckiej bezustannie kontynuują doskonalenie swych zdolności organizacyjnych, swojej umiejętności bojowej. Stojąc na straży pokojowej, twórczej pracy narodu radzieckiego i czujnie śledząc knowania rozbójniczego imperializmu amerykańskiego, który przygotowuje nową wojnę, radzieckie kadry dowódcze pracują bez przerwy nad podniesieniem wiedzy wojskowo-teoretycznej i ideowo-politycznej.

Natchnieni geniuszem Generalissimusa Stalina generałowie, admirałowie i oficerowie Radzieckich Sił Zbrojnych uporczywie studiują i twórczo rozwijają radziecką naukę wojenną, stale wykorzystują w praktycznym szkoleniu wojska doświadczenia Wielkiej Wojny Narodowej i nowoczesne osiągnięcia radzieckiej nauki wojennej i techniki oraz wytrwale opanowują naukę marksistowsko-leninowską.

Dalszy nieustanny wzrost organizacyjnych zdolności dowódców jest bardzo ważnym warunkiem pomyślnego wypełnienia przez Radzieckie Siły Zbrojne ich wzniosłego zadania obrony interesów socjalistycznego państwa.

ZAGADNIENIA BOJOWEGO DOSKONALENIA WOJSK W ROZKAZACH GENERALISSIMUSA STALINA

Książka Generalissimusa Stalina „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ zawiera najważniejsze założenia przodującej radzieckiej nauki wojennej. Kierując się tą nauką naród radziecki i jego Siły Zbrojne, natchnione przez Generalissimusa Stalina, osiągnęły światowe, historyczne zwycięstwo w największej i najtrudniejszej wojnie spośród wszystkich wojen znanych w historii świata. Zwycięstwo to świadczy o wyższości radzieckiej nauki wojennej nad burżuazyjną.

Studiowanie książki Stalina „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ jest nie tylko niezwykle ważne z historycznego i teoretycznego punktu widzenia nauki wojskowej, lecz także podyktowane jest życiowymi i praktycznymi potrzebami dnia dzisiejszego. Generalissimus Stalin przypisywał zawsze wielkie znaczenie utrzymywaniu kontaktu kierowników państwa z narodem i z wojskiem, między innymi również za pośrednictwem odezw, przemówień, haseł, rozkazów itd. W znanej pracy „O zagadnieniu strategii i taktyki komunistów rosyjskich“ Generalissimus Stalin pisał: „Trafnie ujęte decyzje, wyrażające cele wojny lub poszczególnej bitwy spopularyzowane w wojsku posiadają niekiedy decydujące znaczenie na froncie jako środek zachęcający armię do działania, podtrzymujący ducha itp. Odpowiednie rozkazy, hasła lub odezwy do wojska mają równie ważne znaczenie dla całego przebiegu wojny

jak pierwszorzędną artyleria ciężka albo pierwszorzędne szybko-
bieżne czołgi.“*

Rozkazy Stalina, wyrażające sprawiedliwe, wyzwolenicze cele wojenne Związku Radzieckiego, wzywały naród i armię do świętej wojny narodowej w obronie socjalistycznej Ojczyzny, do wojny o wyzwolenie narodów Europy, cierpiących pod jarzmem faszyzmu.

Odegrały one nieocenioną mobilizacyjną i organizacyjną rolę i w istocie miały decydujące znaczenie dla wyniku wojny, jako środek zachęcający naród i wojsko do działania i wskazujący drogi wiodące do zwycięstwa nad niemiecko-faszystowskimi zaborcami.

Rozkazy Generalissimusa Stalina, skierowane do żołnierzy armii pierwszego na świecie państwa socjalistycznego, armii nowego typu, nabierały olbrzymiej siły, ponieważ wykonawcami ich byli uświadomieni żołnierze, płomienni patrioci radzieckiej Ojczyzny, wypełniający swój obowiązek wojskowy.

Wyjątkowe znaczenie miały rozkazy Generalissimusa Stalina dotyczące opanowania przez żołnierzy radzieckich sztuki prowadzenia działań bojowych w warunkach nowoczesnej wojny. Przed rozpoczęciem Wielkiej Wojny Narodowej Armia Radziecka nie miała w tej dziedzinie doświadczenia. Natomiast, jak wiadomo, armia niemiecko-faszystowska w chwili wtargnięcia do Związku Radzieckiego była nie tylko w pełni zmobilizowana, lecz w dodatku dysponowała prawie dwuletnim doświadczeniem w prowadzeniu wielkich operacji bojowych w Europie.

Mimo trudnych warunków, jakie powstały na początku wojny, naród radziecki natchniony i kierowany przez partię bolszewicką ofiarnie i bohatersko pracował, ażeby zaspokoić wszystkie potrzeby frontu. W takich warunkach zadaniem Armii Radzieckiej było nauczyć się umiejętnego użycia sprzętu technicznego i nauczyć się

---

* „Dziela“, tom V, str. 171 wyd. ros.

zwycięskiego bicia wroga. Zrozumiałe, że w takiej sytuacji zadanie wysunięte przez Generalissimusa Stalina w rozkazie nr 130 z dnia 1 maja 1942 r., ażeby nauczyć się niezawodnie bić nieprzyjaciela, było dla Armii Radzieckiej kwestią życia.

„Nasz cel — pisał w tym historycznym rozkazie Generalissimus Stalin — jest jasny i szlachetny...

Armia Czerwona posiada wszystko, co jest niezbędne, by urzeczywistnić ten wzniosły cel. Brak tylko jednego — umiejętnego wykorzystania w całej pełni przeciw wrogowi tego pierwszorzędno sprzętu technicznego, jaki daje jej nasza Ojczyzna. Dlatego też zadanie Armii Czerwonej, jej żołnierzy, obsługi karabinów maszynowych i moździerzy, jej artylerzystów, jej czołgistów, lotników i kawalerzystów — polega na tym, aby uczyć się sztuki wojennej, uczyć się uporczywie, doskonale poznać swoją broń, stać się mistrzami swego dzieła i w ten sposób nauczyć się bić wroga „na pewniaka“. Tylko tak można nauczyć się sztuki zwyciężania wroga.“*

W tym samym rozkazie Generalissimus Stalin żądał od szeregowych: „nauczyć się władać doskonale karabinem, stać się mistrzami swej broni, bić wroga nie chybiając, jak biją się nasi sławni strzelcy wyborowi, tępiący okupantów niemieckich“, a od dowódców — „opanować najdoskonalej dziedzinę współdziałania różnych rodzajów wojsk, stać się mistrzami w dowodzeniu wojskami“.**

Od wypełnienia tego zadania postawionego przez Generalissimusa Stalina w rozkazie nr 130 zależał wynik wojny i tym samym los państwa socjalistycznego.

W swoich następnych rozkazach Generalissimus Stalin ciągle powracał do tego zadania, mimo że było ono już realizowane z wielkim powodzeniem.

W rozkazie Nr 345 z 7 listopada 1942 roku postawiono zadanie całej armii: „doskonalić wyszkolenie bojowe wojsk i przygotowy-

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 50.

** Tamże, str. 51.

wać uporczywie i wytrwale druzgocące uderzenie wroga“.* Zadanie to zostało wspaniale wypełnione. Armia Radziecka rozbiła przeciwnika na przedpolach Stalingradu i zlikwidowała otoczone w pobliżu miasta wojska nieprzyjaciela. Po bitwie pod Stalingradem Generalissimus Stalin pisał w rozkazie nr 95 z dnia 23 lutego 1943 roku:

„W toku wojny Armia Czerwona stała się armią kadrową. Nauczyła się bić wroga niezawodnie, uwzględniając jego słabe i silne strony, jak tego wymaga współczesna nauka wojenna. Setki tysięcy i miliony bojowników Armii Czerwonej nauczyły się władać po mistrzowsku swoją bronią... Dziesiątki tysięcy dowódców Armii Czerwonej nauczyły się dowodzić po mistrzowsku wojskami. Nauczyły się osobistą odwagę i męstwo kojarzyć z umiejętnością kierowania wojskami na polu boju...

Nie można uważać za przypadek, że dowództwo Armii Czerwonej nie tylko wyzwala z rąk wroga Ziemię Radziecką, lecz nie wypuszcza ono wroga z naszej ziemi żywcem, przeprowadzając poważne operacje otoczenia i likwidacji armii nieprzyjacielskich, mogące służyć za wzór sztuki wojennej. Jest to niewątpliwie objaw dojrzałości naszych dowódców.

Nie ulega wątpliwości, że tylko słuszna strategia dowództwa Armii Czerwonej i giętka taktyka naszych dowódców-wykonawców mogły doprowadzić do takiego wybitnego wyniku, jak otoczenie i zlikwidowanie pod Stalingradem ogromnej, doborowej armii niemieckiej, liczącej 330 tysięcy ludzi.“**

Ale w tym samym rozkazie Generalissimus Stalin ostrzega przed „niemądrym i szkodliwym oszukiwaniem samego siebie“ — przed jakimkolwiek przecenianiem własnych sił i niedocenianiem sił przeciwnika. Niemiecko-faszystowska armia — mówił Generalissimus Stalin — przeżywa kryzys wskutek ciosów, które zadała jej Armia Czerwona, lecz nie oznacza to, że jest zwyciężona. Zwracając uwagę,

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 74.

** Tamże, str. 85 — 86.

że walka z niemieckimi zaborcami nie jest jeszcze skończona, lecz dopiero rozwija się i przybiera na sile i że głupio byłoby przypuszczać, aby Niemcy porzucili bez walki choćby jeden kilometr ziemi radzieckiej, Generalissimus Stalin zażądał od żołnierzy radzieckich dalszego nieustannego doskonalenia wyszkolenia bojowego.

W rozkazie nr 345 z 7 listopada 1942 roku w czasie walk obronnych Generalissimus Stalin postawił Armii Radzieckiej zadanie „wytrwale i uporczywie bronić linii naszego frontu, nie pozwalać wrogowi posuwać się dalej naprzód, wszystkimi siłami wycieńczyć wroga, tępić jego siłę ludzką, niszczyć jego sprzęt techniczny“.* Wypełnienie tego zadania wymagało wielkich umiejętności wojskowych. Jeszcze większych umiejętności wymagało wykonanie zadania, które postawił Stalin w rozkazie nr 95 z 23 lutego 1943 roku w okresie ofensywy: „Zadawać wojskom nieprzyjacielskim jeszcze potężniejsze ciosy, nieustannie i uporczywie ścigać wroga, nie pozwalać mu umacniać się na pozycjach obronnych, nie dawać mu wytchnienia ani w dzień, ani w noc, przecinać komunikacje wroga, otaczać wojska nieprzyjacielskie i tępić je, jeżeli odmawiają złożenia broni.“**

Wykonując rozkaz Generalissimusa Stalina wojska radzieckie nieustannie doskonalili swoje wyszkolenie bojowe, swoje umiejętności wojskowe w ogniu nowych zażartych bojów i bitew, które miały miejsce po wydaniu tego rozkazu. I właśnie to stało się jedną z najważniejszych przesłanek i jedną z najważniejszych przyczyn wspinających zwycięstw Radzieckich Sił Zbrojnych, osiągniętych przez nie w tych bitwach.

Stałe doskonalenie sztuki prowadzenia operacji w nowoczesnej wojnie ocenia się w następnych rozkazach Generalissimusa Stalina również jako najważniejsze zadanie wojsk radzieckich, jako klucz do zwycięskiego zakończenia wojny w jak najkrótszym czasie. Mimo wybitnych sukcesów w kampanii zimowej 1943 roku, w ciągu której

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 74.

** Tamże, str. 87.

Armia Czerwona zademonstrowała wspaniałe przykłady nowoczesnej sztuki wojennej i pokazała potężną siłę swojego natarcia, Generalissimus Stalin w swoim rozkazie nr 195 z 1 maja 1943 roku zażądał od wojska dalszego podwyższenia poziomu wyszkolenia bojowego i umiejętności wojskowej, podkreślając przy tym konieczność stałego, codziennego ich doskonalenia. W rozkazie tym Generalissimus Stalin postawił zadanie nieustannego rozwijania i doskonalenia umiejętności bojowych jako zadanie, które powinni wypełniać nie tylko przodujący żołnierze i przodujące oddziały, lecz cała Armia Czerwona, w s z y s c y jej dowódcy i żołnierze.

Rok 1943 był rokiem zasadniczego przełomu w przebiegu wojny. Armia Czerwona wygrała w tym roku dwie największe w historii wojen bitwy — Stalingradzką i Kurską. Bitwa Stalingradzka, jak mówił Generalissimus, zapowiadała zmierzch niemiecko-faszystowskiej armii, a Kurska postawiła ją przed katastrofą. W ciągu letniej kampanii 1943 roku Radzieckie Siły Zbrojne przełamały potężne pasy obrony nieprzyjaciela, wypędziły wroga z lewobrzeżnej Ukrainy, z Zagłębia Donieckiego, z Tamani, Orłowszczyzny, Smoleńszczyzny, wkroczyły do prawobrzeżnej Ukrainy, zdobyły Kijów, wkroczyły na terytorium Białorusi, podeszły do Krymu, uwolniły ponad 160 miast i ponad 38000 miejscowości. W ciągu trzech miesięcy 1943 roku wojska radzieckie po mistrzowsku sforsowały cztery bardzo poważne przeszkody wodne — Północny Doniec, Desnę, Seż i Dniepr. Żądanie Stalina bezustannego doskonalenia umiejętności wojskowych przez całą armię, w s z y s t k i c h jej żołnierzy i oficerów odegrało pierwszorzędą, decydującą rolę w osiągnięciu tych zwycięstw.

W rozkazie nr 309 z 7 listopada 1943 roku Generalissimus Stalin mówi znowu o zadaniu nieustannego doskonalenia umiejętności bojowych jako o czołowym zadaniu żołnierzy radzieckich. Znowu ostrzega żołnierzy radzieckich przed beztróską, uspokajaniem samych siebie i niedocenianiem poważnych trudności w dalszej walce. Stalin żądał od wszystkich szeregowców i podoficerów jak najści-

ślejszego wykonywania wymagań regulaminów i instrukcji, rozkazów dowódców i przełożonych, przestrzegania wszędzie i zawsze wzorowego porządku, silnej dyscypliny i wysokiej sprawności organizacyjnej. Generalissimus Stalin wskazywał, że walka o ostateczne zwycięstwo nad niemiecko-faszystowskimi zaborcami będzie wymagać od wojska i narodu nowych czynów i jeszcze większych wysiłków.

W rozkazie nr 195 z 1 maja 1943 roku Generalissimus Stalin mówił: „W sztuce wojskowej, a tym bardziej w takiej wojnie jak wojna współczesna nie wolno stać na miejscu. W sztuce wojskowej zatrzymać się — znaczy to pozostać w tyle. A pozostający w tyle, jak wiadomo, są bici. Dlatego też obecnie najważniejsze zadanie polega na tym, aby cała Armia Czerwona dzień w dzień doskonaliła swe wyszkolenie bojowe, by wszyscy dowódcy i żołnierze Armii Czerwonej zgłębiali doświadczenie wojenne, uczyli się walczyć tak, jak tego wymaga sprawa zwycięstwa.“*

Te słowa Stalina stanowią zasadniczą zapowiedź budownictwa Radzieckich Sił Zbrojnych w okresie powojennym. Także w obecnych warunkach główne zadanie polega na tym, ażeby wykonywać bez odchyień to żądanie, starać się uporczywie o jego pełną realizację przez wszystkich żołnierzy, oficerów i generałów, przez wszystkie oddziały, przez całość Sił Zbrojnych.

W rozkazie nr 195 Generalissimus Stalin mówił o konieczności wykazywania „stanowczości, prawidłowego współdziałania wojsk, śmiałego manewru na polu bitwy, aż do otoczenia i unicestwienia przeciwnika“. Tylko Armia Radziecka — armia potężnego państwa socjalistycznego dowodzona przez genialnego wodza Generalissimusa Stalina, okazała się zdolną do zrealizowania na polu bitew olbrzymich operacji zaczepnych, połączonych z otoczeniem i zniszczeniem otoczonego przeciwnika. Jak wiadomo, klasycznymi przykładami takich działań jest operacja Kurska, Korsuń-Szewczenkowska i inne podobne im operacje Armii Radzieckiej.

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 93 — 94.

Bardzo ważnym warunkiem powodzenia działań ofensywnych, wymagających wysokiego poziomu sztuki wojennej i wysokiej organizacji jest według rozkazu nr 16, wydanego przez Generalissimusa Stalina w dniu 23 lutego 1944 r., nieustanne doskonalenie zdolności wojskowych i uzyskanie przewagi nad sztuką wojenną przeciwnika. Tylko wzmagające się, miazdzące ciosy mogą przełamać opór wroga i doprowadzić do ostatecznego zwycięstwa.

„W tym celu należy — uczył Generalissimus Stalin — w dalszym ciągu doskonalić wyszkolenie bojowe żołnierzy i kunszt wojenny dowódców naszej armii. Obowiązkiem Armii Czerwonej jest: co dzień doskonalić swój kunszt wojenny, nieustannie i dokładnie studiować taktykę wroga, umiejętnie i w porę odgadywać jego podstępne forttele i przeciwstawiać taktyce nieprzyjacielskiej naszą doskonałą taktykę. Trzeba koniecznie, by doświadczenie bojowe i osiągnięcia czołowych formacji i jednostek Armii Czerwonej stały się dorobkiem w s z y s t k i c h naszych wojsk, by c a ł a Armia Czerwona, w s z y s c y jej żołnierze i oficerowie nauczyli się bić wroga według wszelkich zasad współczesnej nauki wojskowej.“*

W toku wojny Armia Radziecka coraz bardziej hartowała się, gromadziła i przyswajała sobie bogatsze doświadczenie bojowe, wypełniała zwycięsko plany Naczelnego Dowództwa i stała się doskonałą armią. W pierwszych jej szeregach szła dzielna stalinowska gwardia dając na polach bitew wspaniałe przykłady kunsztu wojskowego. Generalissimus Stalin niejednokrotnie wskazywał wszystkim szeregowcom i podoficerom armii na konieczność gromienia nieprzyjaciela tak, jak to robili słynni gwardziści. Od oficerów i generałów wszystkich rodzajów broni żądał śmiałego i szerokiego stosowania w praktyce bojowej doświadczeń oddziałów i formacji gwardyjskich.

W rezultacie przeprowadzenia przez Armię Radziecką bezprzykładnych w historii operacji, do 1944 r. oswobodzono trzy czwarte

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 132.

terenów radzieckich okupowanych przez wroga. Wówczas Generalissimus Stalin postawił przed wojskami radzieckimi zadanie uwolnienia z rąk faszystowskich całej ziemi radzieckiej, przywrócenia granicy państwowej na całej jej długości, ścigania przeciwnika i dobiecia go na jego własnym terenie.

Wypełniając rozkazy wodza, Radzieckie Siły Zbrojne osiągnęły całkowite zwycięstwo nad wrogiem, obroniły honor, wolność i niepodległość swojej socjalistycznej Ojczyzny, uwolniły narody wielu krajów spod jarzma faszystowskiego i ocaliły cywilizację światową przed hitlerowskimi zbrodniarzami.

Niesłychanie bogate doświadczenie Wielkiej Wojny Narodowej dowodzi, że stały rozwój i doskonalenie umiejętności wojskowych wojsk radzieckich są jednym z najważniejszych warunków zwycięstwa nad wrogiem. Stałe doskonalenie umiejętności bojowych, opanowanie sztuki współczesnej walki i operacji jest jednym z najbardziej decydujących czynników utrzymania bojowej potęgi armii na wysokim poziomie.

Rozkazy Generalissimusa Stalina, wydane przez niego w latach Wielkiej Wojny Narodowej, weszły do historii radzieckiej sztuki wojennej jako jej najwspanialsze stronicie, jako wielkie dokumenty stalinowskiej nauki zwyciężania.

W rozkazach Generalissimusa Stalina znajduje swój wyraz olbrzymia przewaga radzieckiej nauki wojennej nad niemiecką nauką wojenną z jej błędną strategią i szablonową taktyką. Rozkazy te pomagają radzieckiej kadrze wojskowej krytycznie oceniać i obalać burżuazyjne teorie wojenne, demaskować reakcyjną wojenną ideologię imperializmu, a równocześnie pomagają w twórczym opracowywaniu najbardziej aktualnych zagadnień radzieckiej nauki i ideologii wojennej.

Kierując się tymi rozkazami żołnierze radzieccy nauczyli się w ciągu wojny gromić nieprzyjaciela według wszelkich zasad nauki wojennej. W okresie powojennym rozkazy te uczą skład osobowy Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego tego, co jest konieczne na wojnie, wskazują, jakie zalety trzeba w sobie wyrabiać i w jakim kierunku należy doskonalić swoje umiejętności bojowe, ażeby utrzymywać na wysokim poziomie gotowość bojową wojsk radzieckich. Obecnie, jak nakazuje Minister Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego, żołnierze Wojsk Lądowych, Lotnictwa i Marynarki powinni przestrzegać wzorowej dyscypliny wojskowej i wszechstronnie rozwijać w sobie wytrwałość i wytrzymałość, ażeby móc w każdej sytuacji obronić interesy i honor swojego radzieckiego państwa.

ROK DECYDUJĄCYCH ZWYCIĘSTW

Rok 1944 miał wyjątkowe znaczenie dla osiągnięcia historycznego zwycięstwa narodów Związku Radzieckiego w Wielkiej Wojnie Narodowej. Generalissimus Stalin nazwał ten rok rokiem decydujących zwycięstw nad armią niemiecką.

W tym pamiętnym roku Armia Radziecka, realizując genialny plan Naczelnego Dowódcy, Generalissimusa Stalina, pod jego bezpośrednim kierownictwem zadała nieprzyjacielowi dziesięć miażdżących uderzeń. W wyniku tych uderzeń radziecko-niemiecki front załamał się na przestrzeni trzech tysięcy kilometrów i Armia Radziecka w nieprzerwanej ofensywie uwolniła ziemię radziecką od faszystowskich zaborców i przeniosła działania bojowe poza granice Związku Radzieckiego.

Już wówczas, w roku 1944, było jasne, że Armia Radziecka zdolna jest własnymi siłami rozbić faszystowskie Niemcy i wykonać zadanie uwolnienia Europy spod znieprawdzonego faszystowskiego ucisku.

Dziesięć druzgocących uderzeń 1944 roku stało się nowym przekonywającym świadectwem pełnego triumfu radzieckiej nauki wojennej, stworzonej przez geniusz wielkiego Stalina. Jak wiadomo, Niemcy trzymali przez całą wojnę swoje liczne i obficie wyposażone wojska na froncie wschodnim. Na początku 1944 roku, po katastrofalnych klęskach pod Stalingradem i Kurskiem, Niemcy nie marzyli już o „Blitzkriegu“, lecz dążąc wszelkimi sposobami do przeciągnięcia wojny, wzmocnili na wszystkich kierunkach swoją

głęboko rozwiniętą obronę. Wiadomo również, z jakim rozpaczliwym uporem przeciwstawiali się oni działaniom zaczepnym wojsk radzieckich w ciągu całego roku. Jednak nic już nie mogło odwrócić ostatecznego i zupełnego rozbicia faszystowskich Niemiec.

Studiując operacje dziesięciu stalinowskich uderzeń zachwycamy się ich niebywałym rozmachem, który jest szczególną cechą charakteryzującą strategię radzieckiego Naczelnego Dowództwa. Niezwykle konsekwentne realizowanie tych operacji, staranne i wszechstronne ich zabezpieczenie, oryginalność koncepcji oraz wyboru form i sposobów walki odpowiednich dla powstałych sytuacji i dla zaskoczenia przy uderzeniu — wszystko to mówi o doskonałości radzieckiej sztuki wojennej, opartej na przodującej w świecie radzieckiej nauce wojennej, opracowanej przez Generalissimusa Stalina.

Na początku 1944 roku, spośród ogólnej liczby 376 dywizji na radziecko-niemieckim froncie czynnych było 257 dywizji niemieckich i ich sprzymierzeńców. Z tego 207 dywizji było niemieckich. Nieprzyjaciel dysponował ogromnymi siłami pancernymi.

Przypuszczając, że po uwolnieniu Zagłębia Donieckiego Armia Radziecka będzie kontynuować natarcie na południu, hitlerowskie dowództwo trzymało na południowym kierunku strategicznym swoje najsilniejsze odwody. Jednak mądra Stalinowska strategia obrała kierunek pierwszego uderzenia nie na południu, lecz na północy. Zupełnie nieoczekiwanie dla niemieckiego dowództwa wojska Frontu Leningradzkiego i Frontu Wołchowskiego, wsparte z powietrza potężnymi uderzeniami lotnictwa i z morza Flotą Bałtycką, przełamały w styczniu 1944 roku na wielu odcinkach głęboko rozbudowaną obronę niemiecką i po zażartych walkach uwolniły z rąk nieprzyjaciela cały obwód leningradzki.

Upłynęło zaledwie kilka dni i cztery Fronty Ukraińskie uderzyły na południowe ugrupowania niemieckie, składające się z pięciu armii, w tym dwóch pancernych. W toku natarcia otoczono ponad dziesięć nieprzyjacielskich dywizji w rejonie Korsuń-Szewczenkowski. Kontynuując natarcie Armia Radziecka wbiła głęboki klin w pozycje przeciwnika i rozerwała jego front na dwie części.

W rezultacie powstały dwa występy frontu — białoruski i jassko-kiszyniewski, zagrożone możliwością skrzydłowych uderzeń Armii Radzieckiej. Oczekując na tych kierunkach dalszego natarcia wojsk radzieckich Niemcy zaczęli pośpiesznie ulepszać w tych miejscach swoją obronę, skupiając między występami liczne odwody.

Niemieckie dowództwo znowu przeliczyło się. Trzecie uderzenie wymierzyła stalinowska strategia na Krymie, odrzucając niemieckie wojska do morza Czarnego. Wojska radzieckie uwolniły Krym i Odessę.

Czwarte uderzenie spadło o dwa tysiące kilometrów bardziej na północ — na wojska fińskie. Potężny, umocniony rejon obronny na Przesmyku Karelskim, który Niemcy i Finowie ulepszyli w ciągu dwu i pół lat, został zlikwidowany w ciągu 11 dni. W zażartych walkach wojska radzieckie przeszły ponad 100 kilometrów i wyzwoliły miasta: Wyborg, Pietrozawodsk i większą część obszaru Karelsko-Fińskiej Republiki Radzieckiej.

Jeszcze trwał pogrom nieprzyjaciela na północy, gdy Armia Radziecka zadała następny z kolei potężny cios w środkową część radziecko-niemieckiego frontu. Rozwinęła się olbrzymia bitwa na Białorusi, w której z obydwu stron brały udział milionowe armie z ogromną ilością bojowego sprzętu technicznego. Tylko w ciągu jednego miesiąca bitwy na Białorusi Niemcy stracili ponad pół miliona zabitych i wziętych do niewoli.

Ażeby zapobiec zupełnej katastrofie, Niemcy szybko przerwali na Białoruś co najmniej 30 dywizji. Jednak nieprzyjaciel nie zdążył jeszcze przegrupować swoich odwodów, gdy w lipcu i sierpniu Armia Radziecka wymierzyła szóste uderzenie na terenie Zachodniej Ukrainy. Działając na szerokim froncie wojska 1 Frontu Białoruskiego i 1 Frontu Ukraińskiego przełamały w ciągu trzech dni silną obronę niemiecką od Kowla do Stanisławowa. W nieustępliwym pościgu za nieprzyjacielem wojska radzieckie osiągnęły Wisłę, sforsowały ją w marszu i zdobyły tereny na zachód od Sandomierza.

Siódme miażdżące uderzenie zadano w sierpniu na południowym skrzydle niemieckiego frontu, na rumuńsko-besarabskim odcinku,

przedstawiającym dla faszystowskich Niemiec ogromne wojskowo-polityczne znaczenie.

Giętka strategia Stalinowska rozwiązała w nowy sposób operację, zmierzającą do zniszczenia istniejącego tam bardzo silnego zgrupowania przeciwnika. Wojska dwóch Frontów Ukraińskich zadały dwa zbieżne uderzenia, rozcięły niemiecki front i posuwając się szybko naprzód zamknęły pierścień otoczenia wokół głównego jasko-kiszyniewskiego zgrupowania przeciwnika. W nowym „kotle” znalazły się 22 niemieckie dywizje, nie licząc rumuńskich. Było to znakomite zwycięstwo Armii Radzieckiej, umożliwiające całkowite wyzwolenie Mołdawskiej Republiki Radzieckiej i usunięcie z liczby sojuszników Niemiec — Rumunii i Bułgarii, które wypowiedziały Niemcom wojnę.

Jesienią, znów nieoczekiwanie dla wroga, główny wysiłek strategii radzieckiej przeniósł się z południa na północ. Ósme uderzenie spadło na silne nadbałtyckie zgrupowanie niemieckie. Front Leningradzki i Front Nadbałtycki rozcięły to zgrupowanie na poszczególne części, przycisnęły do morza i zlikwidowały każdą część oddzielnie. W rezultacie radziecka Estonia została całkowicie wyzwolona spod nieprzyjacielskiej okupacji. W końcu września wojska radzieckie zbliżyły się do Rygi i uwolniły znaczną część Łotewskiej Republiki Radzieckiej. Wojska 1 Frontu Nadbałtyckiego w gwałtownym uderzeniu osiągnęły wybrzeże w rejonie Kłajpedy i odcięły od Prus Wschodnich ponad 30 niemieckich dywizji. Zostały one ściśnięte w kleszczach w rejonie pomiędzy Tukumsem i Libawą, a następnie zniszczone lub wzięte do niewoli. W wyniku wspomnianych sukcesów Armii Radzieckiej na terenach nadbałtyckich Finlandia zmuszona została do zaprzestania wojny.

W czasie kiedy na wybrzeżu toczyły się gwałtowne walki, na skrajnym prawym skrzydle radziecko-niemieckiego frontu rozwijało się pomyślne natarcie na obszarze Rumunii i Bułgarii oraz natarcie w Karpatach, które doprowadziło wojska radzieckie do granicy czechosłowackiej.

W październiku radzieckie dowództwo przygotowało nowe, dziewięć uderzenie — między Cisą a Dunajem — mające na celu rozbić niemieckiego zgrupowania na Węgrzech i przyjście z bezpośrednią pomocą Jugosławii.

Olbrzymia bitwa, która rozwinęła się na południu, miała wielkie znaczenie wojskowo-polityczne i gospodarcze. W początkach wojny Niemcy stworzyli tam swoją nową bazę wojenno-przemysłową. Stało się to powodem zaciętych walk, które rozgorzały na południu. Pomyślne natarcie wojsk radzieckich rozcięło niemiecki front i oddzieliło budapeszteńskie zgrupowanie nieprzyjaciela od belgradzkiego. Po krwawych walkach został zajęty Belgrad, budapeszteńskie zgrupowanie niemieckie zostało otoczone, a Budapeszt zdobyty szturmem. Ostatni sojusznik Niemiec — Węgry, zaniechał wojny.

W ten sposób skutek potężnych uderzeń Armii Radzieckiej rozbity został ostatecznie blok faszystowski i hitlerowskie Niemcy utraciły prawie wszystkich swoich sprzymierzeńców. Upadły także nadzieje anglo-amerykańskich imperialistów na opanowanie Bałkanów; chcieli oni w niedalekiej przyszłości zrealizować swoje imperialistyczne zamierzenia i przekształcić półwysep bałkański w bazę i punkt wypadowy przeciwko Związkowi Radzieckiemu.

W październiku 1944 roku spadło na niemieckie wojska dziesiąte uderzenie. W trudnych warunkach polarnych wojska Frontu Karelskiego i bohaterska Flota Północna całkowicie rozbiły najbardziej wysunięte na północ zgrupowanie niemieckie i wyrzuciły je z rejonu Peczengi (Petsamo). Wytrwale ścigając wroga wojska radzieckie wkroczyły na terytorium Norwegii.

W wyniku wspaniale obmyślonych i wykonanych pod bezpośrednim kierownictwem Generalissimusa Stalina operacji, w 1944 roku Armia Radziecka rozbiła lub unieruchomiła wielką liczbę dywizji niemieckich i ich sprzymierzeńców i posunęła się na zachód wśród zacieklej walk prawie o 1100 kilometrów, przełamując przy tym dziesiątki silnie umocnionych, potężnych pozycji obronnych Niemców. Wojska radzieckie nie tylko uwolniły całkowicie ziemię radziecką od faszystowskiego plugastwa, lecz spowodowały również, że

Finlandia, Rumunia, Bułgaria i Węgry opuściły szeregi walczących. Te historyczne zwycięstwa zadecydowały o wyniku całej drugiej wojny światowej. Właśnie ta okoliczność, że naród radziecki i jego Siły Zbrojne potrafiły same, bez pomocy Stanów Zjednoczonych i Anglii, rozbić ostatecznie faszystowskie Niemcy, zmusiła Anglosasów do zaprzestania polityki odwlekania z otwarciem drugiego frontu i przetrucenia w końcu swoich od dawna przygotowanych wojsk na kontynent europejski.

Nie można pomniejszyć tego historycznego faktu o światowym znaczeniu żadną kłamliwą propagandą, żadnymi fałszerstwami, zniekształcającymi historyczną prawdę o drugiej wojnie światowej. Wiadomo, że jeszcze w toku wojny reakcyjne koła Anglii i Ameryki, zamiast uczciwego wypełniania swoich sojuszniczych zobowiązań, dążyły do osłabienia Związku Radzieckiego i wszelkimi sposobami starały się umniejszyć decydującą rolę Radzieckich Sił Zbrojnych w walce z niemiecko-faszystowską machiną wojenną. W latach powojennych pokazało się za granicą szczególnie wiele tego rodzaju wersji, inspirowanych przez rozwydrzoną anglo-amerykańską reakcję.

W jednej z najbardziej rozpowszechnionych wersji zagraniczni reakcyoniści, fałszując całkowicie oczywistą prawdę, próbują dowieść, jakoby o zwycięstwie nad faszystowskimi Niemcami nie zadecydowała Armia Radziecka, lecz... angielskie i amerykańskie bombowce. Jednakowoż wiadomo, że aż do zupełnej klęski, zadanej przez Armię Radziecką, armia hitlerowska nie tylko była zaopatrywana we wszystko, co było konieczne do prowadzenia walki na froncie radziecko-niemieckim, gdzie były skoncentrowane prawie wszystkie siły niemieckie, lecz zdołała nawet wykonać w Ardenach przeciwnatarcie na Anglosasów. Anglosasi zmuszeni byli wówczas prosić Naczelne Dowództwo Radzieckie o szybką pomoc. Właśnie sukcesy radzieckich operacji zimowych 1945 roku spowodowały załamanie niemieckiego natarcia na zachodzie, mającego na celu opanowanie Belgii i Alzacji.

Działania sojuszniczego lotnictwa bombowego nie były poza tym w stanie złamać gospodarczej siły Niemiec. Gospodarcze zwycięstwo nad nimi, podobnie jak wojskowe, osiągnął Związek Radziecki dzięki bohaterским wysiłkom milionów ludzi radzieckich na zapleczu. Radzieckie zaplecze zorganizowane przez partię Lenina—Stalina produkowało tak wielkie ilości najróżnorodniejszych i najnowocześniejszych środków technicznych, że wystarczyły one do osiągnięcia technicznego zwycięstwa nad Niemcami, chociaż nigdy jeszcze w historii Niemcy nie były tak silne jak w czasie wojny ze Związkiem Radzieckim. Bombowce odegrały tylko bardzo podrzędną rolę w zniszczeniu gospodarczego potencjału Niemiec. Rozstrzygającą rolę odegrała okoliczność, że Armia Radziecka zniszczyła niemieckie środki techniczne i żywą siłę początkowo w bitwach obronnych, a potem w ciągu działań ofensywnych.

Jeżeli natomiast chodzi o inwazję sojuszników na kontynent europejski, to wiadomo, w jak korzystnych warunkach ona się odbywała. Rzucając główne siły na wschodni front, Niemcy zupełnie ogołocili zachodni. Już pierwsze dni działań wojsk anglosaskich w Europie dowiodły, że na wybrzeżu Atlantyku nie było żadnych silnych fortyfikacji niemieckich. W rzeczywistości anglo-amerykańskie siły zbrojne zetknęły się na wybrzeżu z cienką nitką niemieckiej obrony, zupełnie pozbawionej odwodów, które już dawno były zniszczone przez Armię Radziecką. Wojska anglo-amerykańskie natrafiły we Francji tylko na kilka przetrzebionych, mało wartościowych „totalnych” dywizji niemieckich.

W dziesięciu niszczących uderzeniach 1944 roku skupiło się całe olbrzymie doświadczenie, które nagromadziła Armia Radziecka w bitwach pod Moskwą, Stalingradem i Kurskiem, doświadczenie w łączeniu uderzeń wielkiej masy sprzętu technicznego z gwałtowną szybkością manewru, doświadczenie w otaczaniu wielkich zgrupowań nieprzyjacielskich. Równocześnie dokonano nowych wspaniałych postępów w udoskonaleniu sztuki operacyjnej i taktyki. Rozwinięto jeszcze bardziej umiejętności koncentrowania się i przegrupowywania, użycia wielkich mas żywej siły i sprzętu technicznego.

Dalszemu rozwinięciu uległy wszystkie formy przełamywania głęboko ugrupowanej i silnie umocnionej obrony, wszystkie formy manewru, a szczególnie manewru okrążającego nieprzyjacielskie zgrupowania.

Dalsze wspaniałe zastosowanie znalazła niedościgła Stalinowska sztuka wyboru kierunku głównego uderzenia, przełamywania frontu nieprzyjaciela na kilku kierunkach jednocześnie, stopniowania uderzeń i przenoszenia ich w toku toczących się walk z jednego kierunku na drugi. Olbrzymi wschodnio-niemiecki front został rozerwany na kilka oddzielnych wysp, które wojska radzieckie szybko okrążyły, przy czym nie przerywano natarcia i kontynuowano pościg we wszystkich kierunkach. Każde z dziesięciu uderzeń zmierzało do zdecydowanego celu i doprowadzało do zupełnego zniszczenia głównych sił przeciwstawiającego się zgrupowania nieprzyjaciela. Wszystkimi dziesięcioma uderzeniami kierował twórczy geniusz wielkiego Stalina i mądrość jego naukowego przewidywania.

Decydujące zwycięstwa 1944 roku były jaskrawym dowodem całkowitej wyższości kunsztu bojowego Armii Radzieckiej nad wojskiem niemieckim. „W walkach prowadzonych w ciągu zimy i lata ubiegłego roku — pisał Generalissimus Stalin w rozkazie z 7 listopada 1944 roku — Armia Czerwona osiągnęła wysoki kunszt bojowy. Żołnierze Armii Czerwonej umiejętnie przełamywali strefy obronne przeciwnika, w gwałtownym natarciu ścigali, otaczali i unicestwiali wroga... Wojska radzieckie zahartowały się w bojach, nauczyły się bić i zwyciężać wroga. Armia Czerwona wyrosła w groźną siłę i góruje nad wrogiem swym kunsztem bojowym i techniką bojową.“*

Rok 1944 znaczyły wielkie zwycięstwa nie tylko na froncie, ale i w zapleczu. „Jeżeli Armia Czerwona potrafiła z powodzeniem wywiązać się ze swego obowiązku wobec Ojczyzny i wypędzić Niemców z granic ziemi radzieckiej, to dokonała to dzięki temu, że

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 165.

wspierał ją z zaplecza z bezgranicznym poświęceniem cały nasz kraj, wszystkie narody naszej Ojczyzny. Ofiarna praca całej ludności radzieckiej — robotników, chłopów i inteligencji, tak samo jak kierownicza praca naszych organów państwowych i partyjnych upływała w roku ubiegłym pod hasłem — „wszystko dla frontu.“*

W czwartym roku wojny fabryki radzieckie produkowały kilka razy więcej czołgów, samolotów, dział, moździerzy i amunicji niż na początku wojny. Jakość radzieckiego sprzętu technicznego znacznie przewyższała uzbrojenie wroga. Armia Radziecka nie odczuwała braku środków żywnościowych. Pracownicy kolchozów zaopatrywali robotników i inteligencję w żywność, a przemysł w surowce, i zabezpieczali normalny tok pracy w fabrykach, produkujących uzbrojenie i ekwipunek dla potrzeb frontu. „Podobnie jak Armia Czerwona w długotrwałej i ciężkiej walce sam na sam odniosła zwycięstwo wojenne nad wojskami faszystowskimi, tak samo ludzie pracy w zapleczu radzieckim, w swojej walce sam na sam z Niemcami hitlerowskimi i ich współnikami, odnieśli zwycięstwo ekonomiczne nad wrogiem.“**

Źródłem bohaterstwa pracy ludzi radzieckich w zapleczu i bohaterstwa żołnierzy radzieckich w walce na froncie był gorący twórczy patriotyzm radziecki, miłość Ojczyzny i paląca nienawiść do wroga.

Kierującą siłą narodu radzieckiego zarówno w latach pokoju jak i w dni wojny była partia Lenina — Stalina. „Organizacyjna praca partii zjednoczyła i skierowała ku wspólnemu celowi wszystkie wysiłki obywateli radzieckich i podporządkowała wszystkie nasze siły i środki sprawie rozgromienia wroga.“***

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“, W-wa 1949, str. 165.

** Tamże, str. 151.

*** Tamże, str. 152.

Druga wojna światowa poddała wszechstronnej surowej próbie armie Związku Radzieckiego i faszystowskich Niemiec. Radzieckie Siły Zbrojne, zorganizowane i działające według zasad stalinowskiej nauki wojennej, nie tylko wytrzymały tę surową próbę, lecz okazały się znacznie silniejsze od swoich przeciwników. Pod wodzą Generallissimusa Stalina, wykonując opracowane przez niego plany, Siły Zbrojne Związku Radzieckiego osiągnęły historyczne zwycięstwo o światowym znaczeniu, zwycięstwo, jakiego nigdy dotychczas nie znała historia ludzkości.

ŹRÓDŁA POTĘGI ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

Wielka Wojna Narodowa okazała się wielką próbą wszystkich materialnych i moralnych sił narodu radzieckiego. Istotny wynik tej wojny polega na tym, że wrogowie Związku Radzieckiego — niemiecko-faszystowscy i japońscy imperialiści — zostali pobici, a naród radziecki wytrzymał z honorem wszystkie próby wojny i osiągnął wielkie historyczne zwycięstwo.

Zwycięski wynik Wielkiej Wojny Narodowej Związku Radzieckiego przeciwko faszystowskim najeźdźcom świadczy o niezłomnej potędze narodu radzieckiego i państwa radzieckiego.

W czym zatem tkwią źródła potęgi Związku Radzieckiego, które umożliwiły to wielkie zwycięstwo? Gdzie leżą przyczyny tego zwycięstwa?

★

★ ★

Zasadniczym źródłem potęgi Związku Radzieckiego jest socjalistyczny ustrój społeczny i państwowy.

Jeszcze w roku 1944 Generalissimus Stalin, mówiąc o potędze państwa radzieckiego, która tak jaskrawo ujawniła się w czasie wojny, wskazał, że ustrój socjalistyczny zrodzony przez Rewolucję Październikową dał narodowi radzieckiemu i Armii Radzieckiej wielką i niezmożoną siłę.

Radziecki ustrój społeczny — to rzeczywiście ludowy ustrój, z ludu zrodzony i mający jego potężne poparcie. Jest on doskonalszą

niż jakikolwiek inny ustrój społeczny formą organizacji społeczeństwa.

Radziecki ustrój społeczny jest najlepszą formą organizacji ekonomicznego i kulturalnego rozwoju kraju w czasach pokojowych. Przekonywającym dowodem tego są zwycięskie wyniki Stalinowskich pięciolatek.

Wojna dowiodła, że radziecki ustrój społeczny jest także najlepszą formą mobilizacji wszystkich sił narodu do odparcia wroga w okresie wojny.

Jednocześnie radziecki ustrój państwowy stanowi taki system organizacji państwowej, w którym zagadnienie narodowościowe i problem współpracy narodów jest rozwiązany lepiej niż w jakimkolwiek innym państwie wielonarodowościowym.

Radziecki ustrój socjalistyczny posiada swoiste właściwości, które różnią go zasadniczo od ustroju kapitalistycznego i zapewniają mu niezrównaną wyższość.

Pierwszą cechą charakterystyczną radzieckiego ustroju jest prawdziwie ludowy charakter władzy radzieckiej — władzy ludu pracującego i odpowiadająca temu prawdziwie ludowa, słuszna i sprawiedliwa polityka władzy radzieckiej, najbardziej demokratycznej władzy na świecie.

Polityka państwa radzieckiego, mądrze kierowana przez partię bolszewików, wyraża istotne interesy ludzi pracy i posiada ich bezgraniczne poparcie. Dla robotników, chłopów, inteligencji i wszystkich narodów ZSRR polityka władzy radzieckiej jest ich własną polityką i prowadzącemu tę politykę rządowi radzieckiemu wyrażają oni pełne zaufanie.

Zaufanie narodu — to wielka sprawa. W latach Wojny Narodowej cały naród radziecki, a przede wszystkim wielki naród rosyjski, który jest najwybitniejszym narodem ze wszystkich narodów kraju radzieckiego, okazał największe zaufanie do swego rządu. Zaufanie radzieckiego narodu do rządu radzieckiego, jak stwierdził Genera-

lissimus Stalin, „okazało się ową decydującą siłą, która zapewniła historyczne zwycięstwo nad wrogiem ludzkości — nad faszyzmem“.*

Słuszność polityki władzy radzieckiej nadała sprawiedliwy charakter wojnom, które prowadziło państwo radzieckie.

Wielka Wojna Narodowa Związku Radzieckiego przeciwko niemiecko-faszystowskim imperialistom była najbardziej sprawiedliwa ze wszystkich wojen w historii ludzkości. Ludzie radzieccy bronili w tej wojnie czci, wolności i niepodległości, bronili teraźniejszości i przyszłości swojej socjalistycznej Ojczyzny, bronili swojego najbardziej postępowego ustroju, ratowali narody Europy od jarzma niemiecko-faszystowskich imperialistów. Wojna ta była żywotną sprawą ludu pracującego, wszystkich narodów ZSRR. Dlatego właśnie lud pracujący oddawał wszystkie swoje siły walce z wrogiem. Sprawiedliwe cele Wielkiej Wojny Narodowej, będące dla ludzi radzieckich natchnieniem do bohaterskich czynów, stały się jedną z decydujących przyczyn wielkiego zwycięstwa Związku Radzieckiego.

Prawdziwie ludowy charakter władzy radzieckiej, słuszność i sprawiedliwość jej polityki, cieszącej się zaufaniem i poparciem całego narodu, dają radziekiemu państwu niepokonaną siłę. Największe znaczenie tej cechy charakterystycznej ustroju radzieckiego podkreślał jeszcze Lenin. „Nigdy nie pokona się — mówił on — takiego narodu, gdzie robotnicy i chłopci w swojej większości zrozumieli, odczuli i zobaczyli, że bronią swojej radzieckiej władzy — władzy ludu pracującego, że bronią sprawy, której zwycięstwo zapewni im i ich dzieciom możliwość korzystania z wszystkich dobrodziejstw kultury, z wszystkich wytworów ludzkiej pracy.“**

W tym tkwi źródło siły państwa radzieckiego.

Ekonomiczną podstawą ustroju radzieckiego jest socjalistyczny system gospodarki, który, jak mówi Generalissimus

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 196.

** „Dziela“ — tom XXIV, str. 258 — 259 wyd. radz.

Stalin, posiada takie zalety, o jakich nie może marzyć ani jedno państwo burżuazyjne.

Ogromna wyższość radzieckiego systemu gospodarki polega na tym, że w warunkach władzy ludu pracującego podstawowe środki produkcji stanowią socjalistyczną własność społeczną; rozwój produkcji postępuje według planu i sprzyja wzrostowi materialnego i kulturalnego poziomu ludzi pracy; podział dochodu narodowego dokonuje się w interesie systematycznego polepszania sytuacji materialnej ludu pracującego i rozbudowy socjalistycznej produkcji na wsi i w mieście. W ZSRR nie mogą mieć miejsca kryzysy gospodarcze i bezrobocie, nie ma wyzyskiwaczy i wyzysku. Wszyscy robotnicy, chłopci i inteligencja Związku Radzieckiego pracują dla siebie, dla swego społeczeństwa.

Dzięki temu radziecki system gospodarki zapewnił szybką przemianę kraju z zacofanego w przodujące i potężne mocarstwo oraz stworzył nieograniczoną możliwość dalszego szybkiego rozwoju ekonomicznej potęgi Związku Radzieckiego.

Kraj radziecki z jego socjalistycznym systemem gospodarki, z jego potężnym socjalistycznym przemysłem, z sowchozami, stacjami maszynowo-traktorowymi i kolchozami wytrzymał pomyślnie próbę wojny. Radzieckim społeczeństwem socjalistycznym, w przeciwieństwie do kapitalistycznego społeczeństwa, nie targają nie dające się pogodzić przeciwieństwa klasowe i nienawiść narodowościowa. Zlikwidowano w ZSRR klasy wyzyskiwaczy, a robotnicy, chłopci i inteligencja, tworzące społeczeństwo radzieckie, żyją i pracują na zasadach przyjaznej współpracy. W warunkach ustroju socjalistycznego działają takie siły twórcze, jak moralno-polityczna jedność społeczeństwa radzieckiego, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i patriotyzm radziecki.

Moralno-polityczna jedność społeczeństwa radzieckiego daje ustrojowi radzieckiemu niezwykłą trwałość wewnętrzną. Uwidocznili się to szczególnie wyraźnie w okresie Wielkiej Wojny Narodowej. Rachuby hitlerowców na konflikty pomiędzy radzieckimi robotnikami a chłopami całkowicie zawiodły.

Trudności wojenne pogłębiły jeszcze bardziej sojusz robotników i chłopów, wzmocniły jednolitość i zwartość narodu radzieckiego.

Jedność moralno-polityczna społeczeństwa radzieckiego jest źródłem potęgi państwa radzieckiego.

Potężną siłą cementującą społeczeństwo radzieckie jest przyjaźń narodów wielonarodowościowego państwa radzieckiego. Rachuby hitlerowców na to, że uda im się poróżnić ludy Związku Radzieckiego całkowicie zawiodły. W okresie wojny narody Związku Radzieckiego z wielkim narodem rosyjskim na czele zawarły się jeszcze mocniej w jedną bratnią rodzinę radziecką.

„Przyjaźń narodów naszego kraju wytrzymała wszystkie trudności i próby wojny i we wspólnej walce całej ludności radzieckiej przeciwko zaborcom faszystowskim jeszcze bardziej okrzepła. W tym tkwi źródło siły Związku Radzieckiego.“*

Wspaniałą cechą oblicza moralnego narodu radzieckiego, charakterystycznym wyrazem jego potężnej siły duchowej jest gorący, twórczy patriotyzm radziecki.

„Siła patriotyzmu radzieckiego polega na tym, że jego podstawą są nie przesady rasowe czy nacjonalistyczne, lecz głębokie oddanie i wierność narodu wobec swojej Ojczyzny Radzieckiej, bratnia przyjaźń mas pracujących wszystkich narodów naszego kraju. Patriotyzm radziecki kojarzy harmonijnie tradycje narodowe i ogólne interesy żywotne całego ludu pracującego Związku Radzieckiego.“**

Radzieckiemu patriotyzmowi obcy jest burżuazyjny nacjonalizm, kosmopolityzm i czołobitność przed cudzoziemszczyzną.

Wielka Wojna Narodowa pokazała piękny obraz potężnego, patriotycznego porywu narodu radzieckiego. Miliony ludzi radzieckich, porwane uczuciem gorącej miłości do swej socjalistycznej Ojczyzny i palącej nienawiści do jej wrogów, natchnione szczytnymi celami Wojny Narodowej, walczyły bohatersko na froncie i pracowały ofiarnie w zapleczu. Radziecki patriotyzm stał się źródłem

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 111 — 112.

** Tamże, str. 153.

bohaterstwa pracy i niezliczonych czynów bojowych ludzi radzieckich. Radziecki patriotyzm zrodził masowe bohaterstwo, które stało się jedną z najważniejszych przyczyn historycznego zwycięstwa ZSRR w Wojnie Narodowej.

Słuszna polityka władzy radzieckiej, olbrzymie możliwości socjalistycznej ekonomiki, moralno-polityczna jedność społeczeństwa radzieckiego, przyjaźń narodów Związku Radzieckiego i patriotyzm radziecki zapewniły niesłychaną z wartość radzieckiego zaplecza. Radzieckie zaplecze pewnie podtrzymywało Armię Radziecką w jej walce z wrogiem, zaopatrywało ją we wszystko niezbędne dla przeprowadzenia zwycięskich działań wojennych. „Trzeba przyznać — mówił Generalissimus Stalin w czasie wojny — że nasz kraj nigdy jeszcze nie miał tak silnego i zorganizowanego zaplecza.“ * W tym tkwi jeden z najważniejszych warunków zwycięstwa ZSRR w Wojnie Narodowej.

Bardzo ważną podstawę potęgi państwa radzieckiego stanowi nowa radziecka organizacja wojskowa, w postaci Sił Zbrojnych Związku Radzieckiego, zawierająca w sobie wszystkie typowe cechy ustroju radzieckiego i jego właściwości.

Armia Radziecka i Flota — to siły zbrojne nowego typu. Ich cechy charakterystyczne odróżniają je zasadniczo od wojsk państw kapitalistycznych. Cechy te polegają na tym, że Armia Radziecka jest armią całkowicie ludową, armią wyzwolonych robotników i chłopów, że jest armią przyjaźni narodów ZSRR, armią broniącą ich wolności i niepodległości, armią wychowaną w duchu internacjonalizmu i w duchu szacunku dla innych narodów. Te cechy charakterystyczne stanowią podstawowe źródło potęgi Sił Zbrojnych ZSRR i dają im niezrównaną przewagę nad siłami zbrojnymi państw kapitalistycznych.

Żołnierze radzieccy wiedzą, że są powołani do obrony słusznej i sprawiedliwej sprawy i to jest ich dumą. Wierni synowie swojego

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 56.

wielkiego narodu, płomienni patrioci socjalistycznej Ojczyzny, nie żałują swoich sił, a nawet życia, przy wypełnianiu swego obowiązku wojskowego.

Wielki naród radziecki, z partią Lenina — Stalina na czele, nie szczędził w czasie pokoju środków i trudów, ażeby stworzyć możliwości materialne dla aktywnej obrony ZSRR i ażeby wyposażyć armię i flotę w najnowsze środki techniczne. W latach Wojny Narodowej, dzięki wyższości ustroju radzieckiego, naród radziecki dał swoim Siłom Zbrojnym wszystko, co było niezbędne dla zwycięstwa. Pomoc okazywana w czasie wojny przez cały naród pomnażała siły Armii Radzieckiej.

Troskliwy stosunek narodu radzieckiego do armii wyraził się także w ogromnej pomocy, jaką sławni radzieccy partyzanci i partyzantki, działając na tyłach wroga, okazali w czasie wojny wojskom radzieckim. R u c h p a r t y z a n c k i, który w czasie Wojny Narodowej nabrał ogromnego rozmachu, wniósł nieoceniony wkład w sprawę zwycięstwa.

Szczególny charakter Armii Radzieckiej, jako armii walczącej w imię sprawiedliwych celów i wychowanej w duchu internacjonalizmu, wywołuje sympatię do niej mas pracujących całego świata oraz zapewnia jej wiernych przyjaciół i sojuszników.

Niezwykle cennym osiągnięciem Radzieckich Sił Zbrojnych jest p r z o d u j ą c a r a d z i e c k a n a u k a w o j e n n a, której twórcą jest ukochany przywódca narodu radzieckiego i jego armii, genialny wódz, wielki Stalin. Zwycięstwo Armii Radzieckiej w Wojnie Narodowej oznacza triumf Stalinowskiej nauki zwyciężania, oznacza jej niezaprzeczalną wyższość nad wojenną nauką państw burżuazyjnych.

W tych cechach charakterystycznych i wartościach Armii Radzieckiej zawarte jest źródło niezwyciężonej potęgi Związku Ra-

Jedną z najważniejszych podstaw potęgi państwa radzieckiego mającą największe znaczenie jest mądre kierownictwo partii Lenina — Stalina.

Partia Lenina — Stalina przekształciła kraj radziecki w potężne przemysłowe i skolektywizowane państwo socjalistyczne i zapewniła gotowość kraju do czynnej obrony.

W okresie Wielkiej Wojny Narodowej partia bolszewików mobilizowała wszystkie siły narodu radzieckiego do odparcia wroga, potrafiła wykorzystać materialne możliwości, stworzone w okresie przedwojennym, dla zorganizowania wojennej produkcji i zaopatrzenia armii we wszystko, co niezbędne. Partia bolszewicka w latach Wojny Narodowej wykonała w wojsku ogromną pracę. Wyjaśniła żołnierzom radzieckim sens i cele wojny, wzmocniła ich ducha bojowego i dyscyplinę, wszczepiała w nich nieustraszone męstwo i nienawiść do wroga. Żołnierze-komuniści byli przykładem ofiarnego wypełniania obowiązku wojskowego, dawali w boju wzory odwagi i męstwa.

Wytyczająca drogę kierownicza działalność partii komunistycznej, jej praca wychowawcza wśród mas, były decydującym czynnikiem zwycięstwa Związku Radzieckiego w Wojnie Narodowej.

Wszystkie wielkie zdobycze radzieckiego ludu pracującego są nierozzerwalnie związane z imieniem genialnego wodza partii bolszewickiej, godnego kontynuatora wielkiego dzieła Lenina — Generalissimusa Stalina. Jemu, który stał na czele państwa radzieckiego i na czele jego armii w trudnym okresie najcięższych prób, zawdzięczają ludzie radzieccy ocalenie Ojczyzny i wielkie zwycięstwo nad faszystowskimi Niemcami.

Głęboka i bezgraniczna jest miłość całego narodu radzieckiego do jej wielkiego wodza i nauczyciela — Generalissimusa Stalina. „To nasze szczęście, że nami kieruje, że nas prowadzi wielki Stalin! Z nami Stalin — z nami zwycięstwo!“ — tak mówi naród radziecki.

Imię Stalina — to symbol potęgi i sławy państwa radzieckiego, to wezwanie do nowych zwycięstw w imię sławy Wielkiej Ojczyzny radzieckich ludzi.

Partia komunistyczna z Generalissimusem Stalinem na czele była duszą wszystkich bohaterskich czynów narodu radzieckiego, organizatorem wszystkich zwycięstw Związku Radzieckiego.

Oceniając rolę partii bolszewickiej Generalissimus Stalin stwierdził:

„W dobie Wojny Narodowej partia nasza stała się duszą i organizatorem ogólnonarodowej walki przeciwko zaborcom faszystowskim. Organizacyjna praca partii zjednoczyła i skierowała ku wspólnemu celowi wszystkie wysiłki obywateli radzieckich i podporządkowała wszystkie nasze siły i środki sprawie rozgromienia wroga. W okresie wojny partia zespoliła się jeszcze bardziej z narodem, związała się jeszcze ściślej z szerokimi masami ludu pracującego.

W tym tkwi źródło siły naszego państwa.“*

Państwo radzieckie stało się jeszcze silniejsze niż przed wojną. Swymi sukcesami na froncie budownictwa gospodarczego i kulturalnego ZSRR daje dowody swojej wzrastającej potęgi.

Dalsze wszechstronne umacnianie podstaw potęgi państwa radzieckiego — to rękojmia dojrzewania i rozkwitania państwa socjalistycznego, to decydujący warunek zwycięskiego marszu do komunizmu.

---

* „O Wielkiej Wojnie Narodowej Związku Radzieckiego“ Wyd. „Prasa Wojskowa“ W-wa, 1949 r. str. 112.

T R E Ś C

1. <i>M. Kohorin</i> — Książka, która uczy zwyciężać	5
2. <i>Plk G. Fadijew</i> — Źródła sił moralnych Armii Radzieckiej . . .	14
3. <i>Plk J. S. Baż</i> — O stale działających czynnikach, które decydują o wyniku wojny	23
4. <i>Plk P. Bielow</i> — Gospodarcze podstawy potęgi młilitarycznej Związku Radzieckiego	32
5. <i>Pptk J. Maryganow</i> — O roli czynnika moralnego w czasie wojny	41
6. <i>N. Szatagin</i> — Wielka siła radzieckiego patriotyzmu	50
7. <i>N. Doroszew</i> — Radzieckie zaplecze w Wielkiej Wojnie Narodowej	60
8. <i>Gen. lejtn. P. Wiecznyj</i> — Organizacyjne zdolności dowódców . .	70
9. <i>Plk J. S. Baż</i> — Zagadnienia bojowego doskonalenia wojsk w rozka- zach Generałissimusa Stalina	79
10. <i>Gen. lejtn. W. Worobiew</i> — Rok decydujących zwycięstw	89
11. <i>Pptk J. Nienachow</i> — Źródła potęgi Związku Radzieckiego . . .	99

KSIĄŻKI O ARMII RADZIECKIEJ

J. STALIN

O WIELKIEJ WOJNIE NARODOWEJ
ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

N. ZAMIATIN

DRUZGOCĄCE UDERZENIE

J. USZERENKO

O BOJOWYCH TRADYCJACH
ARMII RADZIECKIEJ

I. KOROTKOW

ROZSTRZYGAJĄCE OPERACJE
ARMII RADZIECKIEJ
W OKRESIE WIELKIEJ WOJNY NARODOWEJ

O ARMII RADZIECKIEJ

(Zbiór artykułów)

Wyd. III

wlw

WYDAWNICTWO „PRASA WOJSKOWA”
WARSZAWA

Cena zł 1

157481

2

wlv